

Vlaams
Parlement

vergadering **42**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 15 juli 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	7
VOORSTEL VAN DECREET van Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele en Peter Van Rompuy over tijdelijke noodmaatregelen voor het individueel bezoldigd personenvervoer naar aanleiding van de coronacrisis – 424 (2019-2020) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat de leeftijd voor plaatsing in een pleeggezin betreft – 413 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot invoeging van een artikel 2/1 in het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis en tot wijziging van artikel 7 van hetzelfde decreet, wat de zeevarenden en de toepassing van de federale vrijstelling betreft – 417 (2019-2020) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (III) en tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 – 418 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Gwenny De Vroe, Inez De Coninck, Karin Brouwers en Alessia Claes over de coronagerelateerde luchtvaartcrisis in Brussels Airport en de economische gevolgen voor Vlaanderen, in het bijzonder voor Vlaams-Brabant – 420 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot validering van de sectorale milieuvorwaarden voor windturbines – 423 (2019-2020) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Carina Van Cauter, Maaïke De Vreese, Jo Brouns en Philippe Muyters tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat de voorbereidende rechtspleging betreft – 432 (2019-2020) – Nr. 1 Voorstellen tot spoedbehandeling	8

MOTIE van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Hannelore Goeman tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid van de uitgaven in het kader van de contacttracing – 434 (2019-2020) – Nr. 1 Voorstel tot aanvulling van de agenda	9
MOTIE betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Adeline Blancquaert, Carmen Ryheul en Els Sterckx over de geplande stemming in de Kamer van volksvertegenwoordigers over een wet tot wijziging van diverse wetsbepalingen om de voorwaarden van een vrijwillige zwangerschapsafbreking te versoepelen – 427 (2019-2020) – Nr. 1 VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stefaan Sintobin, Jan Laeremans, Leo Pieters, Wim Verheyden, Anke Van dermeersch en Chris Janssens over het opstarten van een overleg tussen de gemeenschappen om te komen tot efficiëntere staatsstructuren en bijkomende bevoegdheidsoverdrachten naar de deelstaten – 431 (2019-2020) – Nr. 1 VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloopmans, Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Kristof Slagmulder, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over de beslissing van de Turkse regering om de Hagia Sophia in te richten als een moskee – 433 (2019-2020) – Nr. 1 Voorstellen tot spoedbehandeling en voorstel tot aanvulling van de agenda	10
ACTUALITEITSDEBAT over de rapporten van de relancecomités aan de Vlaamse Regering – 13 (2019-2020)	11
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	47
ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het advies van de Hoge Gezondheidsraad inzake het griep- en pneumokokkenvaccin	47
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, en aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het veranderde advies voor reizigers die terugkeren uit een bestemming met code oranje	
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de onduidelijke richtlijnen voor terugkerende reizigers	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het voorkomen van een eventuele tweede coronagolf via terugkerende vakantie-gangers	50
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de viering op de Groeningekouter aan de vooravond van 11 juli	58
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het ondersteunen van de bestuurskracht van gemeenten	63

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de contingentering van artsen en tandartsen	67
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannelore Goeman, Katia Segers en Caroline Gennez over een sterke Europese investeringsagenda inzake onderzoek en onderwijs – 436 (2019-2020) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	71
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 5 maart 2020 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval – 342 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	71 71
VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Carina Van Cauter, Maaïke De Vreese, Jo Brouns en Philippe Muyters tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat de voorbereidende rechtspleging betreft – 379 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 4 Intrekking	72
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	72
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over het overdragen van ouderschapsverlof in tijden van corona – 361 (2019-2020) – Nr. 1 Verslag	72
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over twee- of driedaagse trektochten op jeugdkampen in het kader van de versoepeling van de coronamaatregelen – 410 (2019-2020) – Nr. 1 Verslag	73
HUISHOUDELIJK REGLEMENT VAN HET VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE Bespreking en stemming	74
VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Freya Saeyns, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat de leeftijd voor plaatsing in een pleeggezin betreft – 413 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2 Voorstel tot spoedbehandeling Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	74 75 76

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot invoeging van een artikel 2/1 in het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis en tot wijziging van artikel 7 van hetzelfde decreet, wat de zeevarenden en de toepassing van de federale vrijstelling betreft – 417 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	77
Algemene bespreking	78
Artikelsgewijze bespreking	79
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (III) en tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 – 418 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	79
Algemene bespreking	80
Artikelsgewijze bespreking	87
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	87

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.03 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

Zoals u ziet, hebben we allemaal een mondkapje op. Degene die het woord heeft, mag dat mondkapje even afzetten.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Zoals u thuis en hier ook kunt merken, zijn we – zoals reeds enkele maanden – slechts met 53 volksvertegenwoordigers aanwezig. Ook wij moeten ons immers aan de coronamaatregelen houden.

De ministers Lydia Peeters en Benjamin Dalle zijn verontschuldigd.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, minister-president Jambon heeft laten weten dat hij pas vanaf 14.30 uur aanwezig kan zijn.

VOORSTEL VAN DECREET van Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele en Peter Van Rompuy over tijdelijke noodmaatregelen voor het individueel bezoldigd personenvervoer naar aanleiding van de coronacrisis

– 424 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Willem-Frederik Schiltz bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik wil bij motie van orde vragen het voorstel van decreet met het nummer 424 aan de agenda toe te voegen. Het betreft het voorstel van decreet van mezelf en van de heren Vandaele en Van Rompuy over tijdelijke noodmaatregelen voor het individueel bezoldigd personenvervoer naar aanleiding van de coronacrisis.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat de leeftijd voor plaatsing in een pleeggezin betreft

– 413 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot invoeging van een artikel 2/1 in het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis en tot wijziging van artikel 7 van hetzelfde decreet, wat de zeevarenden en de toepassing van de federale vrijstelling betreft

– 417 (2019-2020) – Nr. 1

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (III) en tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016

– 418 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Gwenny De Vroe, Inez De Coninck, Karin Brouwers en Alessia Claes over de coronagerelateerde luchtvaartcrisis in Brussels Airport en de economische gevolgen voor Vlaanderen, in het bijzonder voor Vlaams-Brabant

– 420 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot validering van de sectorale milieuvorwaarden voor windturbines

– 423 (2019-2020) – Nr. 1

VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Carina Van Cauter, Maaïke De Vreese, Jo Brouns en Philippe Muyters tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat de voorbereidende rechtspleging betreft

– 432 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik zal meteen beter doen dan mijn collega van Open Vld. We vragen ook om een aantal spoedbehandelingen.

De voorzitter: Mijnheer Vandaele, ik weet niet of dat echt beter is.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, u zult dat meteen horen.

Ten eerste is er het voorstel van decreet tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (III) en tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016. Dat is parlementair document 418/1.

Ten tweede is er het voorstel van decreet tot invoeging van een artikel 2/1 in het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energie-decreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis en tot wijziging van artikel 7 van hetzelfde decreet, wat de zeevarenden en de toepassing van de federale vrijstelling betreft. Onder vrienden noemen we dat parlementair document 417/1.

De voorzitter: Mijnheer Vandaele, bent u klaar?

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik neem pas mijn aanloop.

Ten derde is er het voorstel van decreet tot validering van de sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines. Dat is parlementair document 423/1.

Ten vierde is er het voorstel van decreet tot wijziging van artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat de leeftijd voor plaatsing in een pleeggezin betreft. Dat is parlementair document 413/1.

Ten vijfde is er het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat de voorbereidende rechtspleging betreft. Dat is parlementair document 432/1.

Ten zesde is er het voorstel van resolutie over de coronagerelateerde luchtvaartcrisis in Brussels Airport en de economische gevolgen voor Vlaanderen, in het bijzonder voor Vlaams-Brabant. Dat is parlementair document 420/1.

Voorzitter, ik ga het hier voorlopig bij houden.

De voorzitter: Collega's, voor alle duidelijkheid: een heel aantal van de initiatieven waarvoor de heer Vandaele de spoedbehandeling heeft gevraagd, zijn al terug te vinden op de webstek van het Vlaams Parlement.

Ik stel voor dat we ons straks over deze voorstellen tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

MOTIE van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Hannelore Goeman tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid van de uitgaven in het kader van de contacttracing – 434 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde het woord gevraagd.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Voorzitter, ik zou graag bij motie van orde willen vragen om de agenda aan te vullen met de motie tot onderzoek door het

Rekenhof van de heer Anaf, mevrouw Van den Bossche en mezelf naar de doelmatigheid van de uitgaven in het kader van de contacttracing.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot aanvulling van de agenda uitspreken.

Het incident is gesloten.

MOTIE betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Adeline Blancquaert, Carmen Ryheul en Els Sterckx over de geplande stemming in de Kamer van volksvertegenwoordigers over een wet tot wijziging van diverse wetsbepalingen om de voorwaarden van een vrijwillige zwangerschapsafbreking te versoepelen
– 427 (2019-2020) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stefaan Sintobin, Jan Laeremans, Leo Pieters, Wim Verheyden, Anke Van dermeersch en Chris Janssens over het opstarten van een overleg tussen de gemeenschappen om te komen tot efficiëntere staatsstructuren en bijkomende bevoegdheids-overdrachten naar de deelstaten
– 431 (2019-2020) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Slotmans, Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Kristof Slagmulder, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over de beslissing van de Turkse regering om de Hagia Sophia in te richten als een moskee
– 433 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling en voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil eveneens bij motie van orde verzoeken om een aantal punten bij hoogdringendheid aan de agenda toe te voegen.

Ten eerste is er het voorstel van resolutie betreffende de beslissing van de Turkse regering om de Hagia Sophia in te richten als een moskee.

Ten tweede is er het voorstel van resolutie over het opstarten van een overleg tussen de gemeenschappen om te komen tot efficiëntere staatsstructuren en bijkomende bevoegdheidsoverdrachten naar de deelstaten.

Ten derde is er de motie betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande invoering door de Kamer van volksvertegenwoordigers van een wet tot wijziging van diverse wetsbepalingen teneinde de voorwaarden om tot een vrijwillige zwangerschapsafbreking over te gaan te versoepelen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over deze voorstellen tot spoedbehandeling en over dit voorstel tot aanvulling van de agenda uitspreken.

Het incident is gesloten.

**ACTUALITEITSDEBAT over de rapporten van de relancecomités aan de Vlaamse Regering
– 13 (2019-2020)**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de rapporten van de relancecomités aan de Vlaamse Regering.

Het debat is geopend.

De heer Janssens heeft het woord.

U mag naar het spreekgestoelte komen. Bij een actualiteitsdebat mag u dat doen. Het zal ook na u worden ontsmet. Ook na de anderen: het is niet persoonlijk. *(Gelach)*

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, dame en heren van de regering, beste collega's, de pandemie laat ongeziene sporen na in het sociaal-economisch weefsel van Vlaanderen en treft vele gezinnen hard, zowel mentaal als financieel. Een op de acht gezinnen verkeert in financiële problemen en zowat 10 procent van de ondernemingen vreest in de nasleep van de crisis een faillissement. De Nationale Bank raamt een daling van de werkgelegenheid op maar liefst 180.000 banen. In de horeca staan vier op de tien jobs op de tocht. Maar het ergste moet, vrees ik, nog komen.

Steunmaatregelen, zoals de hinderpremie en het systeem van tijdelijke werkloosheid, vormen weliswaar een tijdelijke buffer om ontslagen te vermijden, maar voor veel gezinnen aan de onderkant van de inkomensverdeling volstaat 70 procent van het reguliere inkomen niet. Wanneer de maatregelen die werden genomen om de economie op korte termijn te ondersteunen wegvallen, zal de impact van de coronacrisis op onze arbeidsmarkt pas echt duidelijk worden. Daarom is het nu van belang om te voorkomen dat tijdelijke werkloosheid overgaat in structurele werkloosheid. Dus is een krachtig en duurzaam relanceplan hoogdringend.

We kregen de rapporten van de relancecomités. In een ervan wordt aangedrongen om vast te houden aan de werkzaamheidsgraad en de stijging tot 80 procent werkzaamheidsgraad. In zijn interview vorige week in Knack zei minister-president Jambon dat hij de doelstelling van 80 procent loste. Mijn vraag aan de minister-president, maar in zijn afwezigheid of in afwachting van zijn komst aan de andere leden van de regering, luidt: wat wordt gedaan met die doelstelling? Wordt naar aanleiding van dit rapport de mening bijgesteld om vast te houden aan de werkzaamheidsgraad of niet?

Ik doe ook nog een aantal bijkomende suggesties met betrekking tot de arbeidsmarkt.

Met betrekking tot onze afgestudeerde jongeren roepen wij op om betaalde stages in bedrijven fiscaal aantrekkelijk te maken, om zo perspectief te bieden aan onze schoolverlaters. Door corona is het meer dan waarschijnlijk dat de absorptie van schoolverlaters op onze arbeidsmarkt een stuk moeilijker zal verlopen dan in normale omstandigheden. Voorzie daarom in een stimuleringspakket waarbij er voor schoolverlaters voldoende jobs, stageplaatsen, eerste-werkervaringsplaatsen en dergelijke meer zijn.

Ik herhaal ook onze oproep om voordelen te koppelen aan een opleiding die toeleidt naar een knelpuntberoep. We zien dat die jobs al vele jaren heel moeilijk ingevuld raken. Daarom vragen wij om in een financiële prikkel te voorzien om studies te volgen die leiden naar een knelpuntberoep. Dat heeft een misschien

bepaalde financiële kost tot gevolg, maar zal in elk geval leiden tot een gigantische opbrengst voor de komende decennia.

Het gaat uiteraard van groot belang zijn om mensen die ten gevolge van deze crisis hun baan verliezen naar nieuw werk toe te leiden. De zwaarst getroffen sectoren, onder andere de horeca en de eventsector, vertegenwoordigen een hoog aandeel werknemers uit lage-inkomensgezinnen. De crisis dreigt voorheen financieel gezonde gezinnen onder de armoedegrens te duwen. Dus zal maatwerk van VDAB essentieel zijn om de maatregelen af te stellen op de grote verschillen in behoeftes en op de situaties waarin verschillende werknemers zich bevinden.

Tijdens deze crisis hebben we de mogelijkheden en voordelen gezien die verbonden zijn aan digitalisering. Veel werkgevers en werknemers hebben bijvoorbeeld de mogelijkheden van thuiswerk leren kennen. Die noodgedwongen opgedane kennis mogen we niet verloren laten gaan. Er zijn uiteraard evidente voordelen op het vlak van de combinatie van arbeid en gezin, en op het vlak van mobiliteit. Kijk maar hoezeer de dagelijkse files zijn afgenomen.

Ik steun dan ook graag het pleidooi van de experts om een tandje bij te steken inzake het promoten van digitale geletterdheid door er bijvoorbeeld voor te zorgen dat iedereen toegang heeft tot de nodige infrastructuur. Maar het is ook een uitdaging om meer werk te maken van levenslang leren om ervoor te zorgen dat meer mensen mee zijn met de nieuwste informaticatechnologieën. Tegelijkertijd moeten we beseffen dat thuiswerk en inzet op de digitalisering van de economie niet alle werknemers ten goede komt, denk maar aan fabrieksarbeiders. Ook voor hen moeten we de nodige aandacht blijven hebben en dus niet enkel focussen op die digitaliseringstrein.

Er wordt in de rapporten ook gewezen op het belang van online shoppen via webwinkels. Onze fractie hoopt in elk geval dat er ook mogelijkheid is voor een heropleving van de lokale economie. Dus moet een oproep vanuit de overheid ook zijn: koop lokaal om onze hardwerkende ondernemers die het zwaar hebben gehad tijdens deze crisis, te ondersteunen. Zet ook in op de lokale productie van essentiële goederen. De coronacrisis toonde het belang aan van lokaal produceren, denk maar aan de productie van mondkapjes en ander beschermingsmateriaal. De sociale economie kan hier een belangrijke rol in spelen en zodoende duurzame tewerkstelling op maat creëren voor personen met een achterstand op de arbeidsmarkt.

En dan over die zwaar getroffen zorgsector. We zijn er allemaal van overtuigd dat we structurele maatregelen nodig hebben voor onze zorgverleners die de voorbije maanden terecht gelauwerd werden, maatregelen zoals hogere lonen, betere arbeidsvoorwaarden en aangename werkomstandigheden. Dat zal het zorgberoep aantrekkelijker maken en zodoende de instroom verhogen. Investeer dus in die meest cruciale sector van deze crisis, de zorgsector, zowel in infrastructuur als in de uitrusting van de gebouwen, en dit om de bevolking kwaliteitsvolle zorg te kunnen blijven bieden en ons zorgpersoneel in de beste omstandigheden te laten werken. Maak het zorgberoep aantrekkelijker door een premie aan de opleiding te koppelen. Zet in, zoals in de rapporten aangehaald, op de evolutie van grote woonzorgcentra naar kleinschalige woonzorghuizen met een kleinere leefbubbel zodat we zorg op mensmaat kunnen bieden en residenten bij gelijkaardige pandemieën gemakkelijker in quarantaine geplaatst kunnen worden.

Er zijn een aantal elementen uit de rapporten die uiteraard prima zijn, en een aantal die minder zijn, bijvoorbeeld inzake mobiliteit. Uiteraard steunen we het pleidooi voor een betere fietsinfrastructuur. We hebben gezien dat in de coronacrisis mensen meer gaan fietsen. We moeten daarbij uiteraard de bedenking maken dat dat vooral in het kader van recreatie was en niet zozeer

woon-werkverkeer. Alle steun dus voor betere en veiligere fietsroutes, maar om daar dan aan te koppelen dat er minder moet worden geïnvesteerd in weginfrastructuur, is voor ons een stap te ver. Dat neigt naar een nieuwe rondje autopestbeleid. Net zoals het autopestbeleid niet heeft geholpen om mensen naar het openbaar vervoer te krijgen omdat het niet altijd een volwaardig alternatief is, zal het ook niet helpen om meer mensen op de fiets te krijgen. Ook de automobilist voor wie de fiets niet altijd een alternatief kan zijn om naar het werk te gaan, heeft recht op goede weginfrastructuur. Ik mag hopen dat die automobilist ook nog steeds iets terugkrijgt voor de vele taksen die hij betaalt. Wij zeggen duidelijk: stimuleer het fietsrijden via betere infrastructuur, maar voeg daarbij geen autopestbeleid.

Wat ik een beetje mis in de rapporten, is een aanbeveling die we verschillende experts de voorbije maanden wel hebben horen maken, met name: maak werk van coherente bevoegdheidspakketten op Vlaams niveau, bijvoorbeeld op het vlak van Welzijn en Arbeidsmarktbeleid. De versnipperde bevoegdheden en de fundamenteel verschillende beleidsvisies tussen het noorden en zuiden van het land hebben de besluitvorming vertraagd, vaak tot chaos geleid en krachtdadige aanpak in deze crisis onmogelijk gemaakt, met de gekende nefaste gevolgen.

In de 11 jultoespraak van de minister-president zat er helaas ook geen communautaire boodschap. Ik hoop dat hij op 21 juli de kans neemt om dat goed te maken.

Voorzitter, er zijn nog een heel aantal andere bedenkingen die ik zou kunnen en willen maken, maar ik zie dat ik stilaan aan het einde van de mij toegemeten spreektijd ben gekomen. Zonder alle thema's te kunnen behandelen – er zijn er nog vele die even belangrijk zijn, zoals heldere communicatie om de geloofwaardigheid van de adviezen en maatregelen uit de doeken te doen enzovoort –, is de slotvraag natuurlijk welke elementen uit die rapporten de Vlaamse Regering prioritair wil omzetten in regeringsbeleid. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Almaci, wilt u nog even wachten tot het spreekgestoelte is gereinigd.

Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Goedemiddag, collega's. Het is pas als je iets verliest, dat je beseft wat het betekent. Een knuffel van je opa, kunnen rusten op een bankje in het park, onbelemmerd adem kunnen halen. Corona heeft onze wereld veranderd. Plots is die vertraagd en hebben we kunnen voelen wat echt telt. Het ondenkbare werd mogelijk. Ons land ging in lockdown, onze bevolking heeft het beste van zichzelf getoond, solidariteit voerde de boventoon. Onze economie werd in een kunstmatige coma gebracht om ons aller gezondheid te beschermen. De vraag hoe we na deze crisis onze samenleving weer gaan opstarten, is nu cruciaal.

Voor Groen is het duidelijk: terug naar het oude normaal, dat is geen goed idee. Het stond zelfs in een rapport van het Massachusetts Institute of Technology (MIT) twee dagen nadat de lockdown startte. Terug naar de ratrace, de burn-outs, de werkdruk in de zorg, het tekort aan handen in welzijn, de files en de bijhorende luchtvervuiling, de droogtes en de stijgende armoede: samen met het middenveld, dat gisteren een heel goed opiniestuk schreef, geloven wij dat alles bij het oude laten geen goed idee is. Nu is het moment daar om kansen te grijpen, zoals dat hier heel vaak wordt gezegd. We staan echt voor een scharnierpunt, een scharnierpunt om van die anderhalvemetersamenleving met mondkmaskers te kunnen evolueren naar de anderhalvegraadsamenleving.

Samen met Petra De Sutter heb ik van de coronacrisis gebruikgemaakt om eens goed na te denken en samen een boek te schrijven over de kansen na corona.

Het is een boek dat de dialoog wil aangaan over die kansen en over hoe we samen de goede kant op kunnen gaan. Ik heb een gesteriliseerd exemplaar en zal dat straks aan de regering overhandigen om te lezen. Het kan deze zomer meehelpen om de gedachten te doen rijpen.

Samen de goede kant opgaan, dat was ook de insteek van de twee relancecomités die net hun opdracht hebben afgewerkt, en die honderden pagina's hebben opgeleverd, honderden pagina's denkwerk die, of het nu miezert of zonnig is, door onze fractie alvast aandachtig zullen worden geanalyseerd. Die insteek is waardevol.

Wat mij vooral opvalt, is dat de beide relancecomités hun opdracht bijzonder ruim hebben ingevuld. Als we deze crisis goed gebruiken, kunnen we er ook echt een kantelpunt van maken, in de eerste plaats voor de organisatie van onze zorg. Ik denk dat ik spreek voor velen buiten dit halfroond als ze zeggen dat ze gechoqueerd zijn door de verschillende reportages die de afgelopen maanden op televisie, maar ook in hun eigen ervaringen, met hun eigen gepensioneerden, op hen af zijn gekomen. De getuigenissen uit de zorg raken iedereen tot in het diepste van de ziel.

Als we tijdens deze coronacrisis nadenken over hoe wij oud willen worden, dan is het antwoord: waardig. Op dit moment is die waardigheid door de omstandigheden helaas niet gegeven. Er zijn te weinig handen in onze zorg. Ze zaten al op hun tandvlees voor deze coronacrisis en het personeel is schromelijk in de steek gelaten tijdens de coronacrisis.

De organisatie van onze zorg verdient onze diepste aandacht en deze Vlaamse Regering heeft die, helaas, niet kunnen geven.

Ook de organisatie van onze economie, de inrichting van onze leefomgeving en onze relatie met de natuur en met elkaar verdienen onze aandacht. Er is een heel breed gedragen besef dat het anders moet. Een besef dat gegroeid is bij heel veel mensen, organisaties, bedrijven en landen. Geen business as usual meer.

Hij is er nog niet, maar in het begin van deze legislatuur, sprak onze minister-president tegen mij de gevleugelde woorden...

De voorzitter: Mevrouw Almaci, ik heb de minister-president verontschuldigd. Hij komt eraan. Hij zal een halfuurtje later zijn. Ik vind het dan niet gepast dat u daar nog eens een opmerking over maakt. *(Opmerkingen van Meyrem Almaci)*

Ik zeg dit gewoon voor de duidelijkheid, zodat de journalisten die dit misschien niet hadden gehoord, het ook weten: de minister-president is onderweg.

Meyrem Almaci (Groen): Ik ben blij met de verduidelijking.

Ik verwijs naar een uitspraak van de minister-president in het begin van deze legislatuur die tegen mij was gericht: da gade gij nie bepalen. Ik stel vast dat verschillende bezorgdheden van de Groenen nochtans onderdeel zijn geworden van die beide relancecomités. Dat was wat ik wilde zeggen.

Ik lees dat daarin gepleit wordt voor het einde van de blanco cheques wat bedrijfssubsidies betreft. Ik lees over een nood aan ambitie die verdergaat dan het Akkoord van Parijs. Ik lees dat Vlaanderen, het land van de Flandriens, die zoals de heer Rzoska graag met de wind op kop fietsen, eindelijk erkenning krijgt. Ik lees over inhaalinvesteringen in fietsostrades en aandacht voor wie kwetsbaar is. Ik lees hier een concept van de 15-minutenstad, een concept dat rechtstreeks van de Groenen komt, met zelfvoorzienende buurten en een aanbod van diensten binnen een wandelafstand van 15 minuten. Er moet groen komen op wandelafstand, want ieder van ons heeft ervaren dat dat essentieel was voor

de mentale en fysieke gezondheid van onze burgers tijdens de lockdown. Ik zie een vraag om levenskwaliteit, ik zie een roep naar een open en inclusieve samenleving en een voorstel van een masterplan voor kleinschalige ouderen- en gehandicaptenzorg. Dat is exact wat wij in dit boek naar voren schuiven.

De vraag zal natuurlijk zijn wat er met die aanbevelingen zal gebeuren? Er is een breed besef dat deze gezondheids crisis de start moet zijn om het veel meer dan vroeger de goede kant te laten opgaan. Internationaal, maar ook in eigen land, zien we hoopvolle initiatieven: #BeterNaCorona; het Plan Sophia van de Resilience Management Group; het relanceplan van Itinera dat zegt dat het klimaatbeleid nu echt een versnelling moet krijgen en verder moet gaan dan wat Vlaanderen doet; de Europese Green Deal; Christine Lagarde van de Europese Centrale Bank (ECB) die vastbesloten is om elke denkbare piste te volgen die de klimaatcrisis kan aanpakken; De Verenigde Naties, enzovoort. In ons eigen Brussel heeft zich een mobiliteitsomwenteling afgespeeld die ademruimte geeft, letterlijk en figuurlijk. Elke Van den Brandt, die tijdens de vorige legislatuur in dit parlement zetelde, heeft 40 kilometer nieuwe fietspaden aangelegd, een afstand waarvoor sommigen in dit halfroond het vliegtuig nemen. (*Opmerkingen*)

Ze haalde er de internationale pers mee, op een goede manier.

Kortom: dit is het moment, want land na land schaaft zich achter die Europese Green Deal, land na land investeert in zijn openbaar vervoer en in fiets- en wandelinfrastructuur. Oostenrijk investeert bijvoorbeeld 1 miljard euro. Zal de Vlaamse Regering zich eindelijk achter de Europese Green Deal scharen of lopen we opnieuw Europese miljoenen mis bij gebrek aan ambitie? Zullen we opnieuw de zoveelste hitte- en droogtegolf ondergaan of kiezen we wat dat betreft eindelijk voor een ambitieuzer beleid? In Gent heeft men al een onthardingsambtenaar.

Ik weet niet of u de kop van de New York Times van gisteren hebt gezien, maar daar staat dit te lezen: 'The defining year for the planet'. De tijd dringt. Dat geldt ook voor Vlaanderen. Willen we qua ambitie in het Europese koppeloton zitten, dan moeten we echt andere keuzes maken. Niet alleen op het vlak van het klimaat, maar zeker ook op het vlak van de zorg, niet met een eenmalige premie, maar structureel. Ik heb al verwezen naar de schrijvende reportages. We hameren al maanden met onze fractie op de problemen, maar die worden steeds te weinig en te laat aangepakt.

Het sociale onrecht vormt de rode draad in deze pandemie en ook in de klimaatproblematiek. We weten dat we allemaal door dezelfde storm moeten, die helaas niet de grote gelijkmaker is. Sommigen van ons moeten keihard roeien op een gammel bootje, terwijl anderen achterover kunnen leunen op hun luxejacht met bediening.

De hele discussie over de beschikbaarheid van laptops voor alle scholieren in het onderwijs geeft heel mooi die problematiek weer. Ik ben blij om te lezen dat men aangeeft dat gratis internet en laptops voor alle leerlingen een punt zou moeten zijn. Al jaren zitten 15 procent van de Belgen in een armoedelockdown. 15 procent, en dat cijfer is alleen maar gestegen. Laat ons hopen dat het niet naar 25 procent stijgt.

In de loop van de afgelopen weken hebben we heel wat voorstellen gedaan vanuit de oppositie. Vele daarvan zijn doorgesijpeld, andere zijn nog hangend. Maar nu de experts opnieuw de vinger op de wonde leggen, is er geen enkel excuus meer. Geen enkel excuus. Er moet een sociaal plan komen, dat die armoedeproblematiek, die aandacht voor de meest kwetsbaren – vandaag opnieuw een artikel over het gestegen seksueel misbruik –, dat dat centraal stelt in het beleid.

Het rapport telt meer dan driehonderd pagina's. Er staan heel veel zaken in waarover diepgaander debat nodig is. Ik ben benieuwd wat deze regering ervan

onthoudt. Wat ons betreft, is er een iets dat we echt teleurstellend vinden en dat afwijkt van de andere, internationale rapporten van relancecomités: de eenzijdige focus op bbp-groei (bruto binnenlands product), zonder kwaliteitsaspect. Bbp-groei moet voor ons duurzaam zijn, anders snijden we in de welvaart en in datgene wat we zo hard hebben gevoeld tijdens deze crisis, die nood aan menselijkheid, aan een samenleving op mensenmaat, waar de mens centraal staat. Dat hebben heel veel mensen, ook de afgelopen weken, ook de afgelopen maanden, in dit beleid, in dit halfroend, schromelijk gemist. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Mevrouw Almaci, ik heb de indruk dat u één hoofdstuk bent vergeten, namelijk het hoofdstuk van de begroting dat in de voorstellen staat: werken naar een evenwicht in 2024. Ik wil dat er toch nog even bij zeggen. Dat is een van de aanbevelingen die er zijn. Ik had de indruk dat u die toch wel vergeten bent. (*Applaus bij de N-VA*)

Meyrem Almaci (Groen): De nood zit u hoog. Ik wil met u van het begin tot het eind het debat over de begroting aangaan. Maar wat ons betreft, is het duidelijk dat de keuzes die jullie hebben gemaakt met deze meerderheid, niet de onze zijn. Wij denken dat er ernstige bijstellingen nodig zijn. U mag gerust antwoorden op mijn vraag of u vindt of er investeringen nodig zijn in de zorg. U kunt niet enerzijds een beroep doen op al die helpende handen die al zo overbevraagd zijn en anderzijds zeggen of insinueren dat wij als groene partij – ik denk dat wij de fractie zijn die daar de meeste nadruk op legt – geen plan hebben rond begroting, want dat is niet juist.

Ik heb net gezegd dat het over driehonderd pagina's gaat. We hebben wel wat voorstellen over waar we kunnen besparen. Maar we verschillen daarover ideologisch van mening met u. Dat klopt wel zeker. En ik ben daar eigenlijk best fier op ook.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb gewacht en gewacht en gewacht, maar ik heb collega Almaci over niets anders horen spreken dan het verdelen van de koek. Ik kon mijn ogen eigenlijk niet geloven. We zitten hier samen in een debat rond economische relance... (*Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout*)

En maatschappelijke relance ook. Beide, uiteraard. Maar ik heb u geen enkele keer horen spreken over hoe we ervoor gaan zorgen dat mensen perspectief gaan krijgen op werk, dat mensen meer gaan kunnen werken, dat we ervoor gaan kunnen zorgen dat we alle uitgaven die u opsomt, ook effectief kunnen doen, dat we gaan kunnen herverdelen. En daarover verschillen we grondig van mening, mevrouw Almaci. Ik ben blij dat u niet aan de knoppen zit.

De voorzitter: Mijnheer Vaneeckhout, een mondkapje helpt blijkbaar niet om u het zwijgen op te leggen.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik wil wel, maar dit is een debat op tien minuten. U kunt misschien het boekje lezen van mevrouw Almaci. Daar staan wel degelijk voorstellen in rond hoe groene economie jobs oplevert. Dat is trouwens ook niets nieuws. Dat wordt ook gezegd.

Collega Muyters, we hebben gisterennamiddag en vanmorgen nog maar in de Commissie voor Algemeen Beleid en Financiën uitgebreid gesproken over het budgettaire plaatje voor de volgende jaren. Ik hoop toch dat u het met mij eens

bent na gisterennamiddag en -avond, en deze morgen met de SERV, dat het op dit moment voor iedereen moeilijk is te schatten wat er gaat komen. Zelfs rond de vraag die zowel in het rapport van de experten zit als in het advies van de SERV, naar een structureel evenwicht in 2024, had de SERV ook wel wat vragen. Men weet niet goed wanneer het kantelpunt gaat komen, wanneer we inderdaad weer voor een stuk buffers gaan kunnen opbouwen. Dat zijn toch dingen die u ook hebt gehoord, collega Muyters? We hebben het daar uitgebreid over gehad. Ook de SERV zei dat het een evenwicht zal worden: op het juiste moment weer een stuk gaan besparen, maar tegelijkertijd ook investeren. Ik vind het niet helemaal correct dat u dat op die manier voor de voeten van mevrouw Almaci gooit. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Collega Rzoska, ik heb uiteraard vol belangstelling alles gehoord, maar ik heb ook gehoord dat men zegt dat we het ons niet kunnen permitteren om de kranen open te zetten. Ik heb ook gehoord dat men zegt dat men een goede groei moet hebben en een rem op nieuwe schuldopbouw. Dat is letterlijk gezegd door Danny Van Assche, als voorzitter van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Ik kan er zo nog wel heel wat naar voor brengen. De SERV zei dat een begroting in evenwicht in 2024 toch de richting moet zijn. Wat we vandaag niet kunnen bepalen, is hoeveel besparingen daarvoor nodig zijn. Het enige wat ik wou aanbrengen, is dat ik van mevrouw Almaci op het spreekgestoelte heel veel bijkomende uitgaven heb gezien, maar een pad waarbij er gezegd wordt vanwaar die centen zullen komen en dat we ons toekomstige generaties niet kunnen belasten met extra lasten, dat heb ik niet gehoord, maar ik ben blij als dat wel wordt ondersteund.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, ik denk dat we dit debat al drie, vier, vijf keer misschien hebben gevoerd. Ik denk dat we ons hier van debat aan het vergissen zijn. Dit gaat over het relancecomité en wat zij voorstellen, zowel maatschappelijk als economisch.

Ik zou het leuk vinden als we allemaal de ideologische verstarring een beetje van ons af gooien. Die mensen hebben hier een goede maand aan gewerkt. Het is een comité met topexperten, zowel op economisch als op maatschappelijk vlak. Laten we het toch hebben over wat wij als parlement nu belangrijk vinden, zodat de regering dat kan meenemen. Die is hier vrij voltallig aanwezig.

Ik heb altijd gezegd dat het parlement betrokken moet worden. Laten we dan ook echt zeggen wat onze speerpunten zijn in plaats van een debat te herhalen dat we al vier of vijf keer hebben gevoerd over wie vindt wat. Sorry, maar dat ken ik al. Ik kan perfect zeggen wat de PVDA straks gaat zeggen en wat de sp.a gaat zeggen. Dat hebben we al gehad. Laten we nu zeggen welke dingen die hierin staan, de regering moet meenemen en belangrijk zijn voor onze economische en maatschappelijke relance.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Almaci, ik heb graag naar u geluisterd, want u hebt heel veel zaken gezegd waar deze meerderheid, deze regering ook achter staat en waar we ook allemaal samen werk van kunnen maken. Ondanks het feit dat u het zelf had over een steriel boekje dat u hebt meegebracht, kan ik toch een aantal elementen uit uw betoog smaken. Alleen hebt u op het einde een bijzonder valse noot naar voren gebracht door te zeggen dat deze adviezen eenzijdig focussen op economische groei. Daar denk ik dat u een grote inschattingsfout maakt, ten eerste in uw oordeel over deze adviezen.

Ik lees hier 123 pagina's advies over de maatschappelijke relance gefocust op levenskwaliteit. Ik ken iemand in dit halfrond die daar een boekje over heeft geschreven. Ik kan u daar de lezing ten eerste van aanbevelen. Maar vooral is groei, mevrouw Almaci, geen vies woord. Economische groei is geen vies woord. Het is een doelstelling die we allemaal moeten delen om ervoor te zorgen dat we onze samenleving maatschappelijk weer naar een hoger niveau kunnen tillen, dat we kunnen zorgen voor diegenen die zorg nodig hebben, dat we kunnen investeren in duurzaamheid en in de klimaatverandering. Laten we inderdaad investeren en samenwerken om ervoor te zorgen – en dat is de grootste prioriteit wat mij betreft – dat de economische crisis en de klimaatcrisis tegelijk kan worden aangepakt met het beleid dat hierrond wordt gevoerd.

Ik lees heel wat nuttige elementen in de adviezen daarover en ik nodig u graag uit in de commissie Economie, zowel morgen als volgende week, om met de experts in debat te gaan en verder tot concrete maatregelen te komen, zoals de heer Vande Reyde zegt, en samen naar oplossingen te streven in plaats van hier tegenstellingen naar voren te brengen.

Meyrem Almaci (Groen): Ja, en net nu ik dacht dat ik zo die tegenstellingen had overbrugd. Ik stel een beetje een rolverwarring vast, waarover we het hier hebben. We hebben het begrotingsdebat – en dat was niet zo ideaal – in het begin van deze legislatuur gehad. Onze fractie heeft daar toen heel uitgebreid voorstellen gedaan.

Op dit moment zijn we een debat aan het voeren over driehonderd pagina's voorstellen vanuit het relancecomité. Uiteraard ben ik op die driehonderd pagina's in die tien minuten niet allemaal kunnen ingaan, dat is zo. Maar als het gaat over wat ik daarnet in mijn betoog heb gezegd en mijn uitnodigende hand naar jullie, dan heb ik bijvoorbeeld verwezen naar het feit dat het relancecomité beslist om niet langer blanco cheques te geven wat betreft de subsidies aan bedrijven. Ze zeggen dat dat niet efficiënt is en verspilling van geld als dat niet doelgericht is en niet gericht is op de relance. Dat is een besparende maatregel.

Ik vind het ongelooflijk belangrijk om in te zetten op die circulaire economie, want we weten uit rapporten gemaakt voor deze Vlaamse Regering, uit rapporten gemaakt voor de Federale Regering, uit rapporten, ook internationale, die we de afgelopen jaren hebben gezien, dat zij voor ons land 80.000 jobs kon opleveren in gewone tijden. We weten dat dat in coronatijden, wanneer je dat nu meteen goed doet en die klimaatuitdagingen samen met de economische uitdagingen aanpakt, een veelvoud kan zijn. Dat is een besparende maatregel, dat gaat over die werkzaamheidsgraad, dat gaat over inkomsten.

U kunt proberen me in een hoekje te zetten dat u ideologisch goed uitkomt, maar luister naar wat ik zeg. Dat zijn de insteken die wij geven. Ik heb gehoord van de voorzitter van een andere partij, en daarnet heb ik van het Vlaams Belang ook gehoord, en daar is het iets dat al langer meegaat, dat wat Agalev dertig jaar geleden naar voren schoof, namelijk die lokale korte keten, nu voor heel dit halfrond een verworven gegeven is, en ik ben daar verdomd fier op. (*Applaus bij Groen*)

Dat zijn maatregelen waarmee wij de cijfers doen kloppen. Maar dat kunt u natuurlijk moeilijk verteren. En dat spijt me, want elke euro die wij nu uitgeven, is een zure euro. Ik weet zeer goed dat die van ergens moet komen, maar wij hebben de schuif opengetrokken, wereldwijd, op Vlaams niveau en op federaal niveau. Elke euro die we moeten uitgeven, moet een sociale en duurzame euro zijn. En wat dat betreft, is dit een stresstest, dat klopt. En wat dat betreft, is dit een belangrijk debat. Want als het gaat over het verschuiven van investeringen in openbaar vervoer, waar wij vragen bij hebben, naar fietsinfrastructuur, dan

vragen wij om er een en-verhaal van te maken naar het voorbeeld van Oostenrijk en andere landen. Files kosten ontzettend veel geld, zij kosten miljarden aan onze bedrijven, aan onze economie en ze zijn ook ontzettend duur op het vlak van gezondheidszorg.

Dus alstublieft, luister naar het verhaal dat wij hier heel open vertellen. Ik wil aan iedereen hier in het halfroond die mijn boek niet wil kopen omdat hij of zij op zijn of haar centen let, mijn boek cadeau doen. Maar het is toch wel heel teleurstellend wanneer u niet eens meer hoort wat er wordt gezegd. Dat verklaart waarom die signalen vanuit de samenleving over onze zorg, over het onrecht, over kwetsbare jongeren hier in dit halfroond geen grond raken, dat verklaart heel veel. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, collega's, de COVID-19-crisis heeft ons als beleidsverantwoordelijken op verschillende bestuursniveaus verrast en uit evenwicht geblazen, maar zowel de beleidsinstanties als de bevolking hebben blijk geven van wat we Vlaamse veerkracht noemen. Bovendien hebben wij als Vlaamse overheid samen met de lokale besturen de gaten proberen dicht te rijden die anderen lieten vallen. Ik denk dan aan de mondkmaskers en aan tracking en tracing.

Collega's, we hebben als Vlaamse overheid steeds gedaan wat we moesten doen en vaak meer. Naast het lenigen van de hoogste noden die de crisis meebracht – ik denk aan de hinderpremie, aan de energiepremie – heeft de regering meteen ook naar de toekomst gekeken en twee expertengroepen aan het werk gezet om de relance na de crisis voor te bereiden, een voor de zachte en een voor de harde thema's, zeg maar, een voor de maatschappelijke relance en een voor de economische relance.

Het is goed dat we nu al over de voorstellen van die expertengroepen kunnen beschikken. We hebben ze gisteren ontvangen en het is inderdaad een hele bundel. Het is belangrijk dat de regering de komende weken en maanden bekijkt welke aanbevelingen op welke manier in beleid kunnen worden omgezet en inderdaad, collega Muyters, betaalbaar zijn.

Uiteraard blijft het regeerakkoord daarbij voor ons de leidraad en het valt op dat heel wat voorstellen van de experts naadloos aansluiten op de intenties die in het regeerakkoord zijn geformuleerd. Dat bevestigt dat we toch wel een robuust regeerakkoord hebben, een regeerakkoord dat in hoge mate coronaproef blijkt te zijn.

Het maatschappelijk relancecomité doet aanbevelingen voor verschillende sectoren: zorg, welzijn, onderwijs, arbeidsmarkt, sociaal beleid, cultuur, recreatie, toerisme, wonen enzovoort. Het comité wijst enkele rode draden aan die voor elk van die thema's belangrijk zijn: digitalisering, innoverende overheid, communicatie en inspraak, inclusief denken, beleid onderbouwen.

Collega's, elk van die thema's vinden we, het ene al wat meer dan het andere, terug in ons Vlaams regeerakkoord. Laten we ervan uitgaan dat de digitale omslag die we maakten, inderdaad een blijver is. Ik denk aan onze fameuze teleconferenties, niet altijd gezellig maar wel flexibel en milieuvriendelijk. Ons onderwijs maar ook onze bedrijven hebben getoond dat een grootschalig overstappen naar digitale platformen en werkmethodes bijvoorbeeld – het werd al gezegd – een pak minder luchtvervuiling tot gevolg had, althans in het begin van de crisis. Hopelijk leren we ook in dit parlement dat het in vele gevallen wellicht niet zo zinvol is om drie uur in de auto of in de trein te zitten om hier in Brussel een uurtje te komen vergaderen.

Er is het belang van open ruimte, van nabije natuur, zeker voor mensen in een stedelijke omgeving. We moeten levenslang leren, weg van het klassieke idee: we gaan studeren en daarna gaan we werken. Een niet voortdurend lerende samenleving overleeft niet in de steeds veranderende wereld waarin we leven.

Heldere communicatie. In deze crisis was en is dat, collega's, in ieder geval een opvallend werkpunt. Al te vaak kwamen of komen er onduidelijke, tegenstrijdige berichten. Er is natuurlijk het voortschrijdend inzicht, denk maar aan het eerst niet en dan wel verplichten van mondkmaskers. Maar dan nog: dat moet beter kunnen. Mensen begrijpen dat niet.

Ook het rapport van het economisch relancecomité ligt in lijn met de ambities uit het Vlaams regeerakkoord en wil die zelfs aanscherpen. Inzetten op economische groei als noodzaak om de welvaart en het welzijn in Vlaanderen te behouden. De werkzaamheidsgraad opdrijven naar 80 procent. Van Vlaanderen de meest toonaangevende innovatieve regio maken in de Europese Unie. Een begroting in evenwicht realiseren, waarbij de coronaschok nog in deze legislatuur wordt opgevangen.

Uit het economisch relancerapport onthoud ik de volgende klemtonen. Het herstellen van het vertrouwen bij ondernemers en consumenten is cruciaal voor een maatschappelijk en economisch herstel. In die context moeten we een mogelijke heropflakking van het virus snel kunnen opsporen en een nieuwe lockdown in elk geval proberen te vermijden. We moeten lessen trekken uit onze aanpak van de afgelopen maanden en leren van de goede praktijken uit het buitenland. We moeten – dat is ook al gezegd – de effectiviteit van de genomen maatregelen durven te analyseren. Ook hier, in het economische relancerapport, wordt gesteld dat de digitalisering in een stroomversnelling komt.

Maar ook: we hebben kansen laten liggen om ervoor te zorgen dat de tijdelijke werkloosheid geen verspilde tijd is of was. VDAB kon de tijdelijk werklozen niet bereiken om hen een opleiding aan te bieden of om hen aan te sporen om tijdelijk met een ander contract aan de slag te gaan.

Collega's, de crisis heeft ons er ook nogmaals op gewezen dat het ene beroep niet meer waard is en het andere beroep minder waard, dat we iedereen nodig hebben om onze samenleving draaiende te houden: de dokters en verpleegsters, ja, maar ook de kassiersters in de warenhuizen, de huisvuilophalers, de poetsdiensten in de bejaardentehuizen. We hebben ze allen even hard nodig, collega's.

Werken moet meer flexibel. Uitkeringen moeten meer activerend zijn en werken moet meer lonen. We moeten de Vlamingen stimuleren om te durven ondernemen. Dat zijn allemaal dingen die we vinden in dit rapport of in de rapporten, maar die we eigenlijk ook vinden in tal van teksten die we hier al hebben besproken.

Overheidsinvesteringen moeten efficiënt en doelgericht worden ingezet, met een maximum aan resultaat. Dat houdt ook in dat we op basis van feitelijke en wetenschappelijke bevindingen ondoelmatige subsidies moeten durven te schrappen en doordachte investeringen moeten doen met een maximale opbrengst voor onze samenleving.

Deze crisis heeft pijnlijk aangetoond dat we telkens opnieuw botsen op een onafgewerkte staatsstructuur, die besluitvorming en uitvoering log maakt.

Collega's, ons antwoord kent u: meer bevoegdheden toevertrouwen aan de regio's. Zij hebben in deze crisis bewezen hun mannetje te kunnen staan, maar ze kregen in de context van de nationale noodtoestand, die trouwens nog altijd voortduurt – ik denk dat we dat bijna vergeten zijn – eigenlijk niet de armslag om hun rol ten volle te spelen. Dat geldt eigenlijk ook voor de lokale besturen.

Nogmaals, en ik heb het hier al vaker gezegd, het gaat echt niet op dat onze Vlaamse Regering nog steeds niet is verankerd in de Nationale Veiligheidsraad.

Om de heropstart na corona te doen slagen, blijven de belangrijkste aandachtspunten van het Vlaamse regeerakkoord overeind: de komende generaties niet in een financieel moeras duwen, zo veel mogelijk mensen aan werk helpen, technologisch stappen vooruit zetten, ons onderwijs extra brandstof geven, extra inzetten op welzijn, de prangende milieuproblemen aanpakken door duurzame keuzes te maken. En inderdaad, als het van de experts afhangt, mag het hier en daar ietsje meer zijn.

Corona heeft de schijnwerpers gericht op een aantal thema's. Een aantal zwaar getroffen sectoren, bijvoorbeeld de horeca, met werkgelegenheid voor heel wat laaggeschoolden en kwetsbaren, duwen ons eens te meer met de neus op het niet te miskennen feit dat aan het werk zijn de beste garantie is opdat mensen het goed zouden hebben. Als we dan toch belangrijke middelen, belastingmiddelen, inzetten om sectoren te ondersteunen, laten we dan alstublieft twee vliegen in één klap slaan en eisen van duurzaamheid, ecologisch en sociaal, koppelen aan die inzet van publieke middelen. Waarom niet, collega Almaci?

De middelen zijn niet onuitputtelijk. Dat zei collega Muyters al. Er was al flink wat nodig om de eerste gevolgen van corona op te vangen. Er zullen inderdaad nog extra middelen nodig zijn voor de relance. Voor ons moeten ze hoe dan ook, conform het regeerakkoord, zorgvuldig worden ingezet. We moeten de mensen niet met de ene hand geven wat we hun met de andere hand weer moeten afnemen omdat de rekening anders niet klopt. Collega's, laten we hopen dat we inderdaad snel aan de relance kunnen beginnen en aan de slag kunnen gaan met de aanbevelingen van de experts. Dat veronderstelt natuurlijk wel dat de gezondheids crisis grotendeels is bezworen, dat het bloeden is gestelpt en dat de wonde aan het genezen is. Helaas zijn de jongste berichten niet zo hoopgevend wat dat betreft. Het aantal besmettingen daalt niet meer, integendeel, waardoor er vragen rijzen bij de versoepelingen. Het is aan ieder van ons, denk ik, om te tonen dat we op een veilige manier kunnen omgaan met onze mondjesmaat herwonnen vrijheid. Alleen dan, als de verantwoordelijkheid voor de groep, voor onze Vlaamse samenleving, het haalt van het individualisme zal een relance ook echt vaste grond onder de voet krijgen en ons een sterkere toekomst bieden. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Collega's, de meest acute fase van de crisis op menselijk en economisch vlak is min of meer achter de rug, en eigenlijk zie ik die relancedocumenten, die honderden bladzijden die we gisteren om 11 uur hebben gekregen, eigenlijk een beetje als een moment om het te hebben over de vraag hoe we de mensen perspectief en hoop kunnen geven. De tweede piek is immers nog aan de horizon.

Iets waar ik daarnet aan dacht: in volle lockdown zag ik een man op tv die kwam vertellen dat de coronacrisis zijn hele dagelijks leven overhoop had gegooid, maar ook zijn gewoonten, hij ging zijn prioriteiten weer scherpstellen. De oefening die wij nu maken, lijkt daar een beetje op. De crisis heeft alles overhoop gegooid. Deze documenten moeten ons helpen om onze prioriteiten te stellen en richting te geven aan de beleidsmaatregelen die we gaan nemen.

Ik neem het woord relance in de mond. We gaan er niet meer vanaf geraken, van dat woord. Het is eigenlijk geen goed woord, want het suggereert dat we na de crisis op hetzelfde punt willen komen als ervoor. En dat is eigenlijk niet de bedoeling. Een aantal zaken zijn veranderd, zeker op digitaal vlak, en die moeten we meenemen, maar ook op menselijk vlak, zoals work-life en dergelijke, die we

niet mogen laten verloren gaan nu de zaken terug aantrekken. Corona moet een beetje een soort katalysator zijn om een aantal hervormingen sneller door te voeren.

Een van de belangrijke veranderingen is dit, dit rapport op zich. Het gebruik of de herwaardering van expertise en experten is een van de belangrijke lessen uit de coronacrisis. De afgelopen jaren is door sommigen altijd smalend gedaan over experten in welke vorm dan ook, terwijl dit rapport geschreven is door de allerbeste Vlaamse wetenschappers. Het zijn mensen die echt kwaliteit leveren in hun vakgebied, die aan de top staan in Europa en soms te weinig krediet krijgen voor het topniveau dat zij leveren. Sommigen zijn enkel gekend in Vlaanderen, maar mochten ze Engelstalig zijn, dan zouden ze allang een Europese reputatie hebben. Ik ben een supporter van het gebruik van experten om de politiek vooruit te helpen, om de mensen op een geloofwaardige manier perspectief te geven. Wat dat betreft, juich ik deze rapporten ten zeerste toe.

Als meerderheid hebben wij de intentie om die rapporten ernstig te nemen, goed te bekijken, sommige dingen hebben we trouwens al doorgevoerd. De coronatoeslag in het groeipakket komt van de experten, laat ons daar niet flauw over doen. De resolutie over de economische relance vind je voor drie vierden terug in deze documenten, opgemaakt door de experten. Alle partijen zullen hun eigen grote gelijk in dit rapport terugvinden. Wij, politici, wij kunnen dat. Het zal u niet verbazen dat CD&V meer nog dan andere partijen zich hier helemaal in terugvindt. Ik neem de eerste titel bij de doelstellingen: inzetten op groei als middel voor welzijn. De titel van onze verkiezingscampagne in 2014, zes jaar geleden, was: economische groei door sociale vooruitgang. Het is bijna copy-paste en op het vlak van slogans is CD&V altijd al zijn tijd vooruit geweest. *(Gelach)*

Dit is hiervan het beste bewijs, collega's. *(Applaus bij CD&V)*

Collega's, ik ga niet al die maatregelen aflopen. Het heeft geen enkele zin om er concreet op in te gaan, we hebben dit allemaal gisteren om 11 uur gekregen. Ik zal gewoon de vijf belangrijkste prioriteiten voor CD&V in deze tekst toelichten. Soms zegt men: voor wie vaart zonder richting, is elke wind ongunstig. We moeten eerst de prioriteit voor CD&V in de tekst bepalen. Ik heb er vijf gekozen. Wie meer dan vijf prioriteiten heeft, heeft er eigenlijk geen. Dat weet u. ik ga proberen bij die vijf te blijven.

Ten eerste, dat heb ik hier al vaak gezegd, het evenwicht tussen het economische en het sociale is cruciaal. Er zijn ook twee rapporten, zoals beloofd, ze worden tegelijkertijd gepubliceerd. Ze zullen tegelijk in de begrotingsbespreking gebruikt worden.

Ten tweede willen wij de transitie naar de nieuwe economie absoluut versnellen. Dat willen we doen door een leeroffensief. Ik ben blij dat er vandaag opnieuw evenveel vacatures zijn als voor de crisis. Dat willen we doen door elk kind een laptop te geven. Dat zal een investering zijn, maar het is een ambitie die wij ten volle onderschrijven. We willen ook vasthouden aan de 3-procentnorm in onderzoek en ontwikkeling.

Ten derde willen we investeren in de zorg. Federaal is er al een zorgplan en als Vlaanderen willen en moeten wij gelijke tred houden. Voor CD&V zijn de twee belangrijkste punten, de prioriteiten: betere arbeidsvoorwaarden voor de zorgkundigen zodat er geen oneerlijke concurrentie ontstaat tussen ziekenhuizen en woonzorgcentra en meer handen aan het bed door investeringen in rvt-bedden te versnellen. Op de lange termijn zijn wij ook voorstander, zoals we in de coronacommissie hebben gehoord, om om te schakelen van woonzorgcentra naar veel kleinschaliger entiteiten, die toelaten om op een veiligere en menselijkere manier aan zorg te doen.

Ten vierde, de klimaattransitie zien wij ten volle als drijver van economische groei en niet als rem van economische groei. De Europese Green Deal, het herstellfonds, al die middelen moeten we doen werken voor de Vlamingen, want Vlaanderen is geen eiland. Deze relance zal alleen maar een succes zijn in een Europese context. Dit document is even belangrijk als bijvoorbeeld de beslissingen die men zal nemen op de Europese top van morgen.

Ten vijfde, last but not least, zijn we voor doelgerichte investeringen, maar tegen budgettaire avonturen. We hebben het er hier al vaak over gehad, in het lang en in het breed. We hebben maar een paar budgettaire cartouches meer en die moeten we op een gerichte manier inzetten en investeren; niet holderdebolder honderden miljoenen euro's beloven. Deze maatregelen zijn bedoeld voor het regeringsbeleid en niet voor een verkiezingsprogramma, als ik sommigen bezig hoor. Maak goed het onderscheid. Dit moet echt realiteit worden, dit is niet voor in een glossy boekje. Ik wil straks gerust ingaan op alle debatten over de 200 miljoen euro die anderen al hebben beloofd. Vergeet ook niet dat het meerdere jaren duurt voor investeringen effect hebben. Het duurt meerdere jaren, het is niet door op de knop te drukken dat plots de economie opnieuw gelanceerd geraakt. Zo eenvoudig is het jammer genoeg niet.

Wij willen doelgericht investeren in wat men intussen de 'moed' noemt: mobiliteit, onderwijs, energie en digitalisering. We willen dat doen door lopende uitgaven om te zetten in investeringen, door de middelen die we spenderen, beter te spenderen. In de commissie Economie hebben we een 'spending review' gehad voor de dienstencheques. We hebben er nog maar eentje gedaan, maar eigenlijk zouden we er aan hoog tempo heel wat meer moeten doen om op een correcte manier de begrotingsmiddelen te gebruiken.

Tot slot: de grootste rem op de relance is natuurlijk de vrees voor een tweede piek. Het is die die ervoor zorgt dat vele gezinnen sparen om een nieuwe lockdown te kunnen overleven. Hetzelfde voor ondernemingen die sparen in plaats van te investeren. De grootste bijdrage die we dus kunnen doen aan de economie, is eigenaardig genoeg, het nemen van een aantal gezondheidsmaatregelen. De belangrijkste daarvan is natuurlijk dat we ons allemaal aan de opgelegde regels houden. Dat is het belangrijkste. We moeten verder doorgaan op het uitbouwen van de contactopsporing en natuurlijk kunnen we niet zonder vaccin. Ook daar: zonder medische expertise zijn we niets. Jullie weten dat ik een liever ben van het zogenaamde 'swoosh scenario', het symbool van Nike: het herstel zal aanvankelijk traag zijn, maar eenmaal het signaal van het vaccin er is, gaan we recht opnieuw omhoog. Dat moment is het moment van het vaccin. Wat dat betreft, is er vandaag goed nieuws. Ik heb daarnet op de VRT gezien dat een Amerikaans bedrijf, Moderna, al in de derde fase van het vaccin is. Het is vandaag verboden om nog goed nieuws te brengen – ook in dit parlement mag je alleen nog slechte dingen zeggen –, maar er is ook goed nieuws. Er zijn nog dingen van hoop, en laat ons die niet vergeten. We geraken er uiteindelijk wel uit. De onderliggende fundamenten van onze Vlaamse economie en onze Vlaamse samenleving, beste vrienden, zijn wel degelijk gezond, wat sommigen in dit halfroond u ook willen doen geloven. Ze zijn wel degelijk gezond.

We moeten nu met dat rapport aan de slag, beste vrienden. We zullen dat ook doen. Zonder enige twijfel zult u een belangrijk element uit het rapport ook terugvinden in de Septemberverklaring. Niet alles, want in het rapport staat ook dat we niet alles kunnen financieren; dat zeggen de experts zelf. Alle dingen zullen we natuurlijk niet terugvinden.

Ik denk dat het een belangrijk rapport is en dat we de tijd moeten nemen om het goed te lezen.

Persoonlijk vind ik dat we dit jaarlijks zouden kunnen doen. We zouden jaarlijks zulke rapporten kunnen maken omdat een goed wetenschappelijk fundament van de experts voor de politieke actie iets is dat tot onze daadkracht en onze geloofwaardigheid bijdraagt. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik zal proberen kort en bondig te zijn en niet in herhaling te vallen. We hopen dat de eerste golf ongeveer achter de rug is. De voorbereidingen op een eventuele tweede golf zijn gelukkig volop aan de gang. Het is hoog tijd om te beginnen nadenken over wat na de coronacrisis komt.

De economische barometer staat op onweer. Het is zaak onze maatschappij, die een beetje een schip is, uit de storm en het onweer te loodsen. De rapporten die we allemaal hebben gekregen en gelezen, zijn geen exact routeplan waarin exact is uitgestippeld hoe we het moeten doen. Die rapporten zijn meer een kompas om uit dat onweer te kunnen geraken. Dat exact uitgestippeld plan is iets wat we hier samen zullen moeten maken. De Vlaamse Regering zal de voorzet moeten geven en we zullen hier moeten discussiëren en een concrete invulling geven aan de richting die wordt aangegeven.

Wat vinden we van de rapporten die we hebben gelezen? Ik lees de rapporten als een grote investeringsagenda om Vlaanderen klaar te maken voor de toekomst nadat het virus is bedwongen. Het is heel duidelijk dat het rapport niet spreekt over het strooien met geld. Integendeel, het gaat erom mensen, bedrijven en systemen niet aan een monetair infuus te leggen, maar ervoor te zorgen dat ze op eigen benen kunnen staan. Er kan, met andere woorden, worden geïnvesteerd in duurzame groei en in zaken die op termijn welvaart creëren.

We zijn allemaal bereid diep in de buidel te tasten. Drastische omstandigheden vragen ook drastische maatregelen. Dat betekent niet dat we later wel zullen zien en de factuur naar onze kinderen doorschuiven. 'Après nous le déluge', daar pas ik voor. Ik wil mezelf nog in de ogen kunnen kijken en ik wil zeker in de ogen van mijn kleine zoon kunnen kijken als hij later groot is. Ik wil dan fier zijn op wat we hier hebben uitgespookt.

Om die reden moeten we investeren in het creëren van welvaart. Daar is het rapport helder over. De maatregelen moeten zichzelf op termijn, wanneer we aan het einde van de 'swoosh' zijn, terugverdienen.

Een belangrijke rode draad in het rapport is dat alle domeinen moeten samenwerken. Dat is iets wat soms een beetje wringt. Het betekent dat administraties, partijen, organisaties en mensen zich niet in hun eigen gelijk en hun organisaties mogen laten opsluiten. Ze moeten op zoek gaan naar manieren om samen te werken om de slagkracht van wat ze willen doen te vergroten. Dat is een heel frisse en nieuwe manier om aan politiek te doen. Het zal nog voeten in de aard hebben voor we dat volledig hebben geïmplementeerd.

Als we het rapport lezen, vallen een aantal elementen uiteraard op. De werkzaamheidsgraad moet omhoog. Dat is evident. Werk creëert welvaart en tilt mensen uit de armoede. Een tweede element is de digitale versnelling. We hebben het aan den lijve ondervonden. De vorige sprekers hebben ruimschoots aangestipt dat we de toekomst zonder digitalisering niet tegemoet kunnen treden. Dat biedt tal van mogelijkheden. Wat welzijn betreft, zal ik niet alles herhalen. Het is een open deur. We hebben gezien hoe afhankelijk we zijn van een robuust welzijns- en zorgsysteem. De begroting is ook al aangehaald. Wat baat het ons nu artificieel met miljarden euro's aan schulden te doperen en nadien weg te kijken wanneer de rekening moet worden betaald?

Duurzaamheid is niet enkel iets van de groene partijen of van de ecologen. Het gaat ook niet alleen om het klimaat. Duurzaamheid is een prachtig principe, waar ik later nog op terugkom. De experts zeggen dat we dit in alle domeinen moeten uitrollen, maar uiteraard zeker met betrekking tot het klimaat- en energiebeleid.

Collega's, die rapporten liggen daar. Een aantal dingen herkent u. Ze komen terug in het regeerakkoord. Maar er staat ook in dat er in het regeerakkoord veel goede dingen staan en dat we dat niet mogen laten slabakken. De turbo moet worden ingeduwd. Dat is de basis, dat is het minimum, maar er moeten nog een aantal dingen bijkomen. Dat is onze opdracht.

Nu worden wij, politici, opgeroepen om met die adviezen aan de slag te gaan. Een goede en wijze collega uit mijn fractie zei: 'Als je vooruit wil en als je verandering wil, is het verstandig om eerst even een balans op te maken, om te kijken waar we staan.' Wat is ons deficit? Waar zijn we goed bezig? Waar zijn we slecht bezig? Hoeveel schuld gaan we maken en hoe zal die dan worden terugbetaald? De gulden Vlaamse begrotingsregels, zoals ze vanmorgen nog in de debatten aan bod kwamen: we zullen serieus moeten bekijken hoe we dat waar zullen maken. Waar staan we vandaag? Waar gaan we naartoe? Waar zullen we lasten leggen, en waar zullen de lasten zijn? Hoe zullen de mensen die die lasten zullen plukken van al die hervormingen die we zullen moeten doorvoeren ook bijdragen aan diegenen die de lasten moeten dragen? Dit is met andere woorden ook een debat over fairness en rechtvaardigheid.

Collega's, ik weet niet exact wanneer we klaar zullen zijn met deze oefening. Ik denk ook niet dat het op één moment zal gebeuren. Het zal een blijvende opdracht zijn, die deze hele legislatuur zal voortduren. Maar ik verwacht wel dat we in het najaar al een begin zullen maken met deze oefeningen. En het moet goed zijn. Het moet van de eerste keer juist zijn.

Collega Van Rompuy, ik ben het helemaal eens met uw beeld van de cartouche. Er is geen tijd voor gemorrel in de marge. Het moet erop zijn, anders hebben we onze kans verkeken en zullen we de behoorlijk sterke positie van Vlaanderen verspeeld hebben. We mogen ons met andere woorden niet laten verleiden om voor te stellen wat leuk klinkt en goed bekt. We moeten doen wat goed werkt en wat goed is. Daarom omarmen wij uiteraard de aanbevelingen om meer evidence based aan beleid te doen. Wij moeten ons meer baseren op wetenschap, op feiten.

Ik ga vandaag niet te veel voorafnames doen op wat het uiteindelijk moet worden. Ik wil wel duidelijk maken dat een aantal engagementen en ambities versterkt zullen moeten worden. Werk moet lonen. We laten niemand achter. Onderwijs versterkt mensen. We zetten Vlaanderen klaar voor een klimaat-robuste toekomst. Dat zijn vier dingen die ik hier ook heb aangehaald bij de regeerverklaring. Het zijn dingen die er vandaag meer dan ooit toe doen. Ik maak ze iets concreter.

Werk moet lonen. Ja, we moeten mensen aan de slag helpen. De werkzaamheidsgraad moet omhoog. Als we ons land en onze economie, maar ook onze maatschappij in haar geheel, volle bak vooruit willen krijgen, dan moet er loon naar werken zijn. Het aantal werkende mensen die moeite hebben om rond te komen neemt toe en zal alleen maar toenemen als we niets doen. Uiteraard blijven we volop achter de maatregelen uit het regeerakkoord staan, zoals de jobbonus.

Welzijn en zorg moeten anders worden georganiseerd. We moeten dat durven te herdenken. Het is evident dat we onze ouderen niet meer in grote hokken, in grote gebouwen bijeen gaan steken. Dat is niet hanteerbaar als er iets misloopt. Enkel als we de wereld kunnen tonen dat we zorg dragen voor de zwakkeren, voor de zieken en ouderen, enkel indien we iedereen zijn waardigheid kunnen

teruggeven, kunnen we echt spreken van toegenomen welvaart. Welzijn, collega's, is niet alleen maar niet ziek zijn, dat is letterlijk: wel zijn. Dus moeten we de woonzorg anders organiseren. We moeten, zoals mijn collega Maurits zegt, ruimte maken voor gehandicaptenzorg en sociaal ondernemerschap. Dat zijn een aantal van de antwoorden die we, denk ik, vanuit het beleid kunnen bieden.

Onderwijs. Als we economisch de fast forward-knop willen indrukken, dan moeten we inzetten op digitalisering, flexibele arbeidsmarkt, levenslang bijleren. Dan hebben we een onderwijssysteem nodig dat kansen creëert en mensen klaarstoomt om daarmee aan de slag te gaan.

We moeten ook nadenken over het beleid zelf, over onszelf, politici. Ik las in de tekst: systeemdenken. Dat is zo'n heel abstract begrip. Het wil zeggen, opnieuw, dat je niet alleen aan je eigen winkel denkt maar ook aan hoe die winkel impact heeft op de winkel van je buurman. Je moet vooral bekijken hoe je samen sterker vooruit kunt gaan. Onze overheid is nog te log en is niet altijd efficiënt. Ze moet wendbaarder zijn. De lokale overheden moeten versterkt worden. In de rapporten staat dat daar opportuniteiten liggen. Als je wendbaarder wilt zijn en sneller op de bal wilt spelen, als je moet aanvoelen wat er leeft, waar er uitdagingen zijn en waar er opportuniteiten zijn, dan zijn lokale overheden het uitgelezen bestuursniveau om mensen te bereiken en te betrekken.

Betrekken wil ook zeggen: een participatieve overheid, een overheid die opnieuw niet alleen de gevestigde organisaties betreft, maar die over haar beleid overlegt met de burgers, die input vraagt. Het is alle hens aan dek, het is elk hoofd, elk hart en alle handen mee aan de ploeg, mee aan de slag om ons land los te trekken.

Collega's, eigenlijk wil duurzaamheid zeggen dat er genoeg is voor iedereen, overal en altijd. Ik hoop dat wij ons beleid de komende jaren op die manier gaan organiseren, met die doelstellingen voor ogen. Dus mogen we niet teruggrijpen naar wat we kennen, we moeten durven vooruit springen. De rapporten bieden een heel degelijk startpunt voor wat we zullen moeten doen. Maar ik had graag nog wat meer ambitie gehad, nog forser vooruit. Als we zullen zien hoeveel schuld we gemaakt hebben, hoe groot de uitdagingen zullen zijn, zal een beetje goed doen, niet genoeg zijn. We zullen het uiterste van ons kunnen moeten tonen. We zullen ons een tijd moeten engageren. Elk greintje verstand dat we hebben zullen we moeten tonen, en niet enkel dat van de regering, niet enkel dat van het parlement, en liefst, minister-president, regering en parlement samen, en van iedereen in de maatschappij. 'Inclusief' staat erin, we mogen niemand achterlaten. We kunnen ons niet permitteren om iemand te missen. Het is alle hens aan dek.

Collega's, ik hoop dat de komende maanden, wanneer de plannen concreter worden, we erin zullen slagen om als politici te tonen aan de mensen dat wij een visie kunnen neerleggen die hoop uitstraalt, die ambitie uitstraalt en die ook realistisch is. Geen gedroom in de wolken, maar een visie die concrete resultaten voorspiegelt. Ons niet laten opsluiten in onze eigen partij, in ons eigen belang, in onze eigen organisaties, zal meer dan ooit van kapitaal belang zijn. Het is nu of nooit. Er is geen tweede kans. Het is allemaal samen. En vooral: 'Plus est en nous'. (*Applaus van de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, we zijn blij dat we minstens de rapporten van de expertencomités nog voor het reces kunnen bespreken. Ik wil trouwens alle experten danken voor hun werk. U weet het, er is wat ons betreft 'no time to waste' als het gaat over de relance. Dat werd daarnet nog eens heel duidelijk in de bespreking van het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) bij de begroting 2021. Vlaanderen

heeft er echter alle belang bij om de economie en de samenleving zo snel mogelijk een doorstart te laten maken om te vermijden dat de factuur van de coronacrisis blijft oplopen. Om nog maar te zwijgen over het feit dat heel veel burgers vandaag al een zeer zware prijs betalen voor die crisis, zowel financieel als mentaal. Wat ons betreft – maar dat weten jullie – ligt er beter vandaag dan morgen een ambitieus en een duidelijk relanceplan.

Deze rapporten geven een resem aanbevelingen over hoe we dat concreet moeten doen, hoe we onze Vlaamse economie en samenleving weer op de rails kunnen krijgen, maar vooral opnieuw vooruit doen gaan op langere termijn. Ik vind het daarom bijzonder positief, ik durf zelfs zeggen hoopvol, dat ook de relancecomités heel duidelijk aangeven dat deze crisis eerst moet worden beheerst en de schade zoveel mogelijk beperkt, maar dat corona ook een kans is. Dat heb ik hier al een paar keer gezegd. Het is een kans om een – ik lees dergelijke woorden – kwantumsprong te maken, een ommekeer, een transformatie in gang te zetten, zowel op vlak van economie als in onze samenleving. Ik ben bijzonder gecharmeerd door de oproep van het maatschappelijk relancecomité om die crisis aan te grijpen om echt te durven dromen over hoe we Vlaanderen morgen beter maken voor al zijn burgers en het momentum aangrijpen om echt vijf stappen vooruit te zetten op een aantal samenlevingsuitdagingen. Dan heb ik het uiteraard telkens opnieuw over het klimaat en de ongelijkheid.

Ik sluit me dus volmondig aan bij de analyse van de relancecomités, dat relance niet alleen een verhaal is van welvaart, maar ook van welzijn, met een uitgesproken ambitie om de leefkwaliteit van onze mensen te verbeteren, met speciale aandacht voor de meest kwetsbaren die deze crisis sowieso al veel harder voelen.

Er staan veel zaken in de adviezen, zowel van het economische als het maatschappelijk relancecomité, waarin wij ons kunnen vinden. Ik pik er een aantal uit, om te beginnen op het vlak van onderwijs. Ik ben heel blij met het radicale pleidooi voor een digitale transformatie in het onderwijs. Daarvoor zijn we al weken aan het pleiten omdat we er echt van overtuigd zijn dat dat op vele manieren zal renderen, zowel inzake onmiddellijke leerwinsten als om onze kinderen voor te bereiden op de arbeidsmarkt van morgen, waar digitale competenties ongetwijfeld heel belangrijk zullen zijn.

Ik denk zeker ook aan de aanbeveling om vier versnellingen hoger te schakelen op het vlak van levenslang leren, om mensen weerbaar te maken op de arbeidsmarkt die – in de toekomst zal dat nog meer het geval zijn – permanent in verandering is.

De relancecomités pleiten ook voor een versnelling op het vlak van digitalisering in het algemeen, binnen de bedrijven en de overheid – ook iets waar wij ons volledig in kunnen vinden –, met de nodige aandacht voor e-inclusie, maar daarop wordt ook heel duidelijk de focus gelegd in die rapporten. Werk maken van een ondernemingsvriendelijk klimaat waar goede ideeën niet stranden in een wirwar van regels, met een overheid die massaal en slim investeert in onderzoek en ontwikkeling, zodat Vlaanderen zich kan blijven manifesteren als een geloofwaardige voortrekker op het vlak van innovatie. Daar is nog veel werk aan, zoals gisteren bleek uit de bespreking van een rapport van het Rekenhof, en al helemaal nu Europees president Michel voorstelt om een besparingsronde te organiseren op een aantal Europese investeringsprogramma's zoals Horizon 2020. Daarover zullen we trouwens straks met spoed nog een voorstel van resolutie indienen.

Ik ben natuurlijk ook heel blij dat het economisch relancecomité heel expliciet vraagt om de Vlaamse klimaatambities te verhogen en versneld in te zetten op decarbonisering, onder andere om van Vlaanderen een koploper te maken in duurzame technologie, door te investeren in circulaire economie, door van

Vlaanderen een fietsland te maken. Dat is absoluut nodig. Collega's, u weet dat wij het beschamend vinden dat Vlaanderen op dit moment de Europese klimaatdoelstellingen gewoon niet zal halen.

Er staan een aantal goede dingen in, maar er staan ook dingen in waar we ons grote en kritische vragen bij stellen, zoals bijvoorbeeld het expliciete pleidooi voor een vergaande samenwerking met private partners in onze zorg. Het spreekt voor zich dat ook wij voorstander zijn om ons zorgmodel, zeker de ouderenzorg, fundamenteel te herdenken na corona. Voor ons is het duidelijk dat de overheid daarvan de voortrekker moet zijn, dat het de overheid is die haar verantwoordelijkheid moet nemen om te investeren in zorginnovatie en betere werkomstandigheden, in meer handen aan bed en betere lonen. Een centrale rol dus voor de overheid, want wij zijn er echt van overtuigd dat de winstlogica niet te verzoenen is met goede zorg.

In het economisch relancerapport lees ik het idee om Mobility as a Service – op zich niks tegen – veeleer te interpreteren als een versterking van allerhande platformbedrijven dan te investeren in betaalbaar, toegankelijk en vooral publiek georganiseerd openbaar vervoer. Het zal u niet verbazen dat we het daar compleet oneens mee zijn.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega Goeman, allereerst mijn appreciatie dat u uw kernpunten duidelijk weergeeft en dat het echt over het rapport zelf gaat. De aanbevelingen over de zorg interpreteert u enigszins verkeerd. In het rapport staat dat we misschien meer sociale innovatie moeten toelaten op het vlak van zorg, en bekijken hoe we bepaalde zaken misschien anders kunnen doen. Dat waren ook vaak aanbevelingen in de coronacommissie, bijvoorbeeld op het vlak van de woonzorgcentra. Is het klassieke rusthuis nog het model van de toekomst? Moeten we niet gaan naar kleinschalig wonen, dicht bij mensen, tussen mensen, zoals bijvoorbeeld in Nederland op veel plaatsen al het geval is?

Hetzelfde voor voorzieningen voor mensen met een beperking. Er zijn zoveel mensen die zorg willen geven, maar op een andere manier, zoals de zorgkoppels, VillaVips, de toontjeshuizen. Of dat nu een private partner is of een vzw of het OCMW, dat maakt eigenlijk niet uit. Het gaat over de manier waarop je die zorg biedt. Laten we daar eens op een andere manier naar kijken. Dat is de essentie van de aanbeveling.

Dat gaat helemaal niet over winstmaximalisatie of het overboord gooien van normen. Het gaat gewoon over de dingen op een andere manier doen, kleinschaliger, menselijker, tussen de mensen. Dat waren ook de aanbevelingen van vele experts in de coronacommissie. Het lijkt mij persoonlijk alvast een goede visie voor de toekomst. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mevrouw Goeman, ik heb een vraag voor u. U zegt dat de overheid centraal moet staan bij deze relance. Daarover zijn we het alvast niet eens, want wat ons betreft moet de mens centraal staan. Mensen kunnen zichzelf overstijgen door samen te werken. Maar de overheid die centraal staat, hoe ziet u dat dan juist in dit land? Meer investeringen, begrijp ik, meer overheidsinitiatieven. In openbaar vervoer, in zorg, in alle mogelijke economische sectoren ziet u de overheid meer initiatief nemen. Ik zie u knikken. Ik stel vast dat deze overheid een overheidsbeslag kent van meer dan 50 procent. Meer dan 50 procent van wat we gezamenlijk verdienen wordt op dit moment al door de overheid verzameld en opnieuw geïnvesteerd. Hoe hoog wilt u dat overheidsbeslag, heel concreet, laten oplopen om uw plan waar te maken? En op welke manier wilt u dat dan financieren?

Hannelore Goeman (sp.a): Ik geef eerst een korte repliek op collega Vande Reyde. Wij zijn voorstander van sociale innovatie. Maar wat wij vaststellen is dat de commercialisering in de zorg compleet is doorgeschoten. Dat is ons tijdens deze coronacrisis nog eens pijnlijk duidelijk geworden. Het enige punt dat ik hier vandaag wil maken, is dat wat ons betreft de overheid in die zorginnovatie altijd de regisseur moet blijven, want wij hebben schrik dat winstmaximalisatie anders de bovenhand neemt.

Mijnheer Bothuyne, tijdens de rest van mijn betoog zal ik een antwoord bieden op uw vraag. Daar komen we straks op terug. En ik zal de vraag vooral ook terugkaatsen.

Vooraleer ik dat doe, wil ik graag onder de aandacht brengen dat het me heel erg is opgevallen dat die maatschappelijke en economische relancecomités elkaar op bepaalde punten tegenspreken. Zo lees ik bij het economische relancecomité de roep om de middelen voor het openbaar vervoer te heroriënteren naar fiets- en wandelinfrastructuur, terwijl het maatschappelijke relancecomité er net voor pleit om de middelen voor wegverkeer daarvoor in de toekomst veel meer te gebruiken. Of het feit, collega's, dat het economische relancecomité ronduit pleit voor een uitbreiding van kinderopvang met een duidelijke focus op werkende ouders, terwijl het maatschappelijke relancecomité vooral zegt dat het belang van kinderopvang in een breder maatschappelijk perspectief moet worden gezien. Ik denk dat dat vooral op scherp stelt, collega's, hoe de regering zeer belangrijke knopen door te hakken heeft over hoe die economische en maatschappelijke relance met elkaar moeten worden verzoend. Ik ben uiteraard zeer benieuwd wat jullie zullen doen, maar ik heb wel heel goed begrepen dat ik daarvoor in het beste geval tot september zal moeten wachten.

Eén ding is zeker, collega's, de relance, zowel de economische als de maatschappelijke, komt er niet vanzelf. Alle aanbevelingen in deze rapporten zullen geld kosten. Daarover hoeven we niet flauw te doen. En dat brengt mij inderdaad bij de vraag van 1 miljoen of van verschillende miljoenen: wat met de budgettaire vertaling van al dit advies?

Ik weet het – ik heb het al gezegd, collega's – tot onze grote spijt moeten we in ieder geval nog tot september wachten om een heel duidelijk antwoord te krijgen op hoe deze Vlaamse Regering al deze ideeën zal vertalen in haar begroting. Wat ons betreft, hadden er op dat vlak nu al stappen gezet moeten zijn, maar goed. Ik vind het trouwens ook heel jammer dat die rapporten niet méér concrete cijfers bevatten rond al die aanbevelingen. Dat zou natuurlijk geholpen hebben om een concreter beeld te krijgen van de uitdagingen waar we voor staan.

Bij gebrek daaraan, wilde ik van de gelegenheid gebruikmaken om eens te polsen hoe de Vlaamse Regering de begrotingsaanbevelingen van het economisch relancecomité leest. Want een aantal zaken spreken voor zich – of dat hoop ik toch: gebruik maximaal Europese hefboomen, Europese subsidiemechanismen. Uiteraard, al verbaast het ons dat daarbij niets wordt gezegd over de expliciete ambitie van Europa om al zijn subsidies te koppelen aan de Sustainable Development Goals en de Green Deal. Dat is voor ons – maar dat weten jullie – een prioriteit.

Daarnaast pleit het relancecomité enerzijds voor een strikt begrotingspad op Vlaams niveau, zodat de uitgaven op het niveau komen van de structurele inkomsten, met 2024 als een belangrijke mijlpaal. En anderzijds pleit het ook voor – het ging er daarnet al over – een heractivering van de gulden Vlaamse begrotingsregel. Ik wist niet dat die gulden Vlaamse begrotingsregel bestond en dus ook kan worden geactiveerd. Maar goed, het is in ieder geval iets waarvan wij vaststellen dat economen zoals Wim Moesen daarvoor pleiten. Wij zijn er dus ook voorstander van.

Wat is die regel? Zorg voor een evenwicht tussen structurele inkomsten en uitgaven.

Maar, collega's, en daar gaat het natuurlijk over, men moet daarnaast voor eenmalige overheidsinvesteringen zorgen die renderen, die onze economie doen groeien en die ook op het vlak van onze maatschappij renderen. Daarvoor moet men zelfs durven te lenen. Dat staat ook expliciet in het rapport. Dat past volledig in de logica van onze new social deal.

Mijn vraag aan de Vlaamse Regering is vandaag heel simpel, want we zullen ongetwijfeld nog vele gelegenheden hebben om uitgebreid over de relance te praten: hoe zult u met die aanbevelingen aan de slag gaan? Hoe rijmt u uw focus op het begrotingsevenwicht in 2024 met de oproep om de gulden financieringsregel te honoreren en dus geld vrij te maken voor eenmalige, grootscheepse investeringsprojecten in bijvoorbeeld de fietsinfrastructuur, woningrenovaties, de zorg en de digitalisering van het onderwijs, die cruciaal zijn om vooruit te gaan, die zullen renderen op economisch en maatschappelijk vlak en die zichzelf zullen terugbetalen?

Is het met andere woorden de ambitie van deze Vlaamse Regering om een ambitieuze investeringsagenda op te stellen of houdt u vast aan die enge interpretatie van een begrotingsevenwicht? Dan zie ik in alle eerlijkheid niet waar er een marge is om de investeringen te doen, die vandaag broodnodig zijn om onze economie en maatschappij te herlanceren. Dat blijkt ook uit de rapporten van de expertencomités.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik kan uiteraard niet voor de regering antwoorden, maar ik kan wel even herhalen wat de sociale partners op uw vraag hebben geantwoord. U hebt deze vraag al op een andere manier aan de SERV-partners (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) gesteld en het antwoord was dat men niet op de voorziene investeringen van 1,6 miljard euro – de minister van Financiën zegt dat het zelfs 1,65 miljard euro is – mocht besparen. Je mag niet de filosofie hanteren dat stenen niet kunnen betogen. Als je wilt besparen, doe dat dan niet op de investeringen die deze regering heeft gepland. Dat zijn er veel, dat zijn voor 1,65 miljard euro investeringen.

De SERV-partners hebben ook gezegd dat we het ons niet kunnen permitteren om de kranen open te zetten en dat we effectief moeten terugkeren naar een gezond begrotingsbeleid. Ik denk dat de SERV in de rest van zijn berekeningen rekening had gehouden met een half miljard euro extra meeruitgave in 2021, die niet in de documenten van de regering staan. Die meeruitgave van een half miljard euro dient voor maatregelen die mogelijk moeten worden verlengd of voor mogelijke relancemaatregelen.

Ik wilde dus toch even meegeven wat de sociale partners, werkgevers en vakbonden als antwoord geven op uw vraag.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil aansluiten op wat de heer Muyters over het SERV-rapport zegt. We staan er als meerderheid achter om tijdens deze legislatuur tot een begrotingsevenwicht te komen.

De vraag van de heer Bothuyne hebt u echter niet beantwoord. Ik wil van u ook wel eens graag weten tot hoeveel procent het overheidsbeslag mag gaan? Hoe zult u dat terugbetalen?

Ik heb het nogal moeilijk met uw opmerkingen over de winstmaximalisatie in de zorgsector, waarbij ook de private sector betrokken is. Hebt u dan duidelijke aanwijzingen dat in die groep van de zorgsector, waarbij ook de private sector betrokken is en de winstmaximalisatie volgens u prioriteit heeft, de COVID-19-crisis slechter opgevangen is dan elders? Zo niet, dan vind ik dat u het niet kunt maken om telkens weer te hameren op de winstmaximalisatie in de zorgsector.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik wil toch ook de kans grijpen om dat mondkmasker even af te zetten. *(Gelach)*

Ik wil ook graag mijn collega's, die hier een discussie willen over hoe hoog het overheidsbeslag moet zijn, een vraag stellen. Het overheidsbeslag, collega's, moet niet groter zijn dan het vandaag is. Het moet nooit groter zijn dan dat het nodig is, maar er mag ook wel eens tegen het licht worden gehouden wat daarmee gebeurt.

We geven vandaag inderdaad 50 procent van ons nationaal inkomen uit via overheidsbeslag, collega's. En we zijn niet in staat om levens te redden in woonzorgcentra als er een crisis is. Is het dan te veel gevraagd om te kijken of we dat geld, die 50 procent, collega Bothuyne, collega Vande Reyde, vandaag verstandig aan het besteden zijn? En ja, de voorbije vijftien jaar is het voornamelijk door de inbreng van private partners, die – en je kunt het ze niet kwalijk nemen, want dat is hun job – proberen om winst te maken. Is het daar, aan die winst, dat we die 50 procent overheidsbeslag het best aan het besteden zijn, als we vaststellen dat ze niet in staat zijn om te leveren wanneer er een echte crisis is?

Is het niet gewoon zo dat we heel veel van het overheidsbeslag vandaag aan het uitgeven zijn zonder goed te weten waarom en zonder nog bereid te zijn om het te herevalueren als het nodig is? Ik herinner u aan de discussies die we de voorbije weken hebben gehad over onder meer de structureel, systematisch, eeuwigdurend verlieslatende regionale luchthavens. En ik ga niet opnieuw de discussie beginnen over de tientallen miljoenen van dat overheidsgeld die in FNG terecht zijn gekomen op een manier waarvan we nog altijd niet weten hoe en waarom dat eigenlijk gebeurd is en of dat nu eigenlijk zo verstandig is.

We geven inderdaad miljoenen uit als Vlaamse overheid. En in veel gevallen zijn we dat aan het doen om de dingen vooral te houden zoals ze zijn, omdat ze voor sommigen goed uitkomen. Dit is een moment waarop er inderdaad zou moeten worden gediscussieerd over hoe we die middelen gaan heroriënteren. Dat gaat niet over nog eens 5 procent bij het overheidsbeslag. Dat gaat niet over nog eens 100 miljard extra schuld voor collega Schiltz en 'zijne kleine'. Dat gaat over wat we aan het bouwen zijn voor collega Schiltz 'zijne kleine'. Want ook die vraag zal u gesteld worden. Niet alleen: waarom hebt u schuld gemaakt? – want u bent vandaag schuld aan het maken, en dat is niet eens onterecht – maar ook: waarom hebt u geld gebruikt om te bouwen wat u nu aan het bouwen bent, terwijl u vandaag al weet dat heel veel van die dingen eigenlijk niet werken, niet goed werken, niet veel toekomst hebben en dat we er zelfs niet goed in zijn? Waarom zijn we daar vandaag dan tientallen, honderden miljoenen, en in een aantal gevallen miljarden, aan aan het uitgeven? Dat lijkt me een zeer terechte vraag.

Uw eeuwige poging om, als iemand vraagt om te investeren in 'de dingen anders doen', te zeggen dat dat er dan maar bovenop moet, en daar een discussie over overheidsbeslag van te maken, collega's, is niet terecht. Dat is een goedkope manier om ervan af te proberen raken. De vraag is – en dat is waar het debat vandaag over gaat – wat we anders gaan doen. En ik zie in wat de Vlaamse Regering tot nu toe doet, niet veel anders. En dat is wel bijzonder jammer, eerlijk gezegd. Want dat betekent dat u met dat overheidsbeslag, met dat belastinggeld,

niet echt aan het bouwen bent aan de toekomst, maar aan de dingen houden zoals ze vandaag zijn. En als er nu iets is dat de voorbije twee, drie maanden ons geleerd zouden moeten hebben, is dat zoals de dingen vandaag zijn, het alles behalve perfect is. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik heb net aangehaald dat we hier niet uit gaan raken als we allemaal in onze loopgraven blijven. Er wordt gesproken over 'laat ons eens anders kijken naar hoe we zorg organiseren'. Dan hoor ik collega Goeman zeggen dat de staat het moet doen. En dan repliceert mijn lieve collega Maurits terecht dat er ook andere manieren zijn. Het gaat er inderdaad niet over of het de privé moet zijn of dat het de staat moet zijn. Nog altijd blijven we discussiëren over het middel, in plaats van eens te kijken naar wat we willen, welke kwaliteit van zorg we willen. Dat is waar het debat over gaat. We moeten elkaar hier geen vliegen afvangen. (*Opmerkingen van Bruno Tobback*)

Mevrouw Goeman heeft gezegd dat de staat daar een rol heeft, dat het de overheid moet zijn. En u zegt: uw privé, dat is ook... We zijn hier toch weer ambrass aan het maken, aan het hakketakken over niets. Hier ligt een rapport met een aantal aanbevelingen, een kompas, een richting. Ik weet vandaag niet exact wat dat zal betekenen. Er zijn een aantal mogelijkheden. En uiteraard zijn we hier aan elkaar een aantal visies aan het tonen. Het werk zal nog moeten worden gedaan. U zei daarnet dat het toch wel spijtig is dat de regering nog geen relanceplan klaar heeft, de dag nadat de experts klaar zijn met hun rapport. Ik weet niet hoe snel u kunt werken. Er zijn heel veel mensen hier in het halfroond die bijna 24/7 aan de slag zijn. Maar nog sneller, dat lijkt me straf. Bovendien is dat ook niet wenselijk. Collega Van Rompuy heeft het gezegd, ik heb het gezegd: je hebt één kans. Je hebt nog een paar cartouches die je kunt gebruiken. Het is nu of nooit. Wel, collega Goeman, dan heb ik liever dat die cartouche bedachtzaam wordt ingezet, en niet snel, snel, snel, en nog minder alleen maar door een paar mensen op een kabinet, maar het liefst in samenspraak met het parlement, het liefst in samenspraak met brede lagen van de bevolking. Uw haast om nu al met die relance aan te komen, begrijp ik niet goed. We zijn nog aan het vechten tegen het virus. We zijn nog aan het zorgen dat er geen tweede golf komt. Het klopt dat we ons op tijd moeten voorbereiden. Maar collega's, laat ons nu toch eens de tijd nemen om rustig met elkaar en met de maatschappij te discussiëren over hoe we dit kantelmoment in de geschiedenis van ons land gaan aanpakken.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Toch een kleine factcheck, mevrouw Goeman en mijnheer Tobback. Als u zegt dat het ligt aan de doorgeslagen commercialisering dat de crisis er is gekomen, dan is dat dus feitelijk onjuist. Alle experts hebben het bevestigd. Er is geen verschil in de cijfers tussen de verschillende vormen, bijvoorbeeld in de woonzorgcentra, tussen diegene die door vzw's, door OCMW's of door de private sector zijn gerund. Als u zegt dat het door de commercialisering is – en dat hebt u wel degelijk gezegd, tenzij mijn mondmasker mijn oren vervormt –, dan moet u dat hard kunnen maken en dat kunt u gewoon niet.

Die sociale innovatie, beste vrienden van de linkerzijde, dat gaat niet over botte winst. Dat gaat over Jacques die samen met zijn vijf seniorenvrienden oud wil worden en als die dat wil doen, dat de overheid dan komt zeggen dat het een illegaal rusthuis is. Daar moeten we meer openingen laten. Mensen die zorg willen geven en de manier waarop mensen zorg willen krijgen, dat moeten we veranderen en vanuit een andere bril bekijken. Dat heeft niets te maken met botte winstmaximalisatie of mensen aan hun lot overlaten. Uitspraken dat het allemaal aan de commercialisering ligt, dat dat allemaal slecht is en dat de

overheid terug moet naar hoe men twintig jaar geleden de zorg regelde, sorry, maar dat zijn absoluut geen waarheden. Als u dat zegt, dan vind ik dat u dat hard moet kunnen maken. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

Robrecht Bothuynne (CD&V): Collega Tobback, ik kan het eigenlijk alleen maar grotendeels eens zijn met veel van wat u hebt gezegd want u zegt eigenlijk dat we binnen het bestaande overheidsbeslag, meer dan ruim genoeg, goede en duidelijke keuzes maken en prioriteiten stellen. Ik denk dat we het over een aantal van die prioriteiten zeker ook eens kunnen zijn. De aanpak van die klimaatcrisis en de economische crisis die tegelijk kan gebeuren, is een uitgangspunt om heel veel zinvolle investeringen te kunnen gaan doen.

Maar u hebt tegelijk ook met veel verve uw eigen economisch plan van uw eigen voorzitter de grond ingereden want die kwam hier een paar weken geleden vertellen – nu ja, hier niet want hier zien we hem niet veel – dat de overheid onmiddellijk 3 procent bruto binnenlands product (bbp) extra moest gaan investeren, eigenlijk 6 procent, want het moest recurrent 3 procent extra zijn. Lees: de overheid moest heel veel, maar dan ook heel veel bijkomende schulden maken om van alle soorten investeringen te doen.

Ik hoor u zeggen dat het overheidsbeslag gelijk moet blijven. Ik ben heel blij met uw uitgangspunt en het feit dat u het duidelijk oneens bent met de weggeef-socialistische visie van uw voorzitter. Ik denk dat u hier materialiteitszin hebt verkondigd. Ik hoop dat u diezelfde mening nog durft te verkondigen en dat het dus gedaan moet zijn met de socialistische dagdromerij als het over economische relance gaat.

De voorzitter: Collega Tobback, u krijgt onmiddellijk terug het woord, maar iets in mij zegt – en u moet dat mondkapje terug opzetten – dat de anderen ook nog willen repliceren op wat u hebt gezegd.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Goeman, ik zal het nogmaals herhalen. Als u probeert te stigmatiseren tussen overheid en privaat, want privaat benoemt u heel duidelijk als winstmaximalisatie, dan sluit ik aan bij wat collega Maurits Vande Reyde zegt, ook als u zegt dat de overheid meer moet doen. Ze is centraal en moet het beter doen. Als er geen duidelijk verschil is tussen privaat en overheid en stel dat er dan winst zou zijn bij de private sector, dan kunt u misschien als overheidsinstelling leren van die private instelling want dan doet die het misschien beter. Met andere woorden, stop met het stigmatiseren van de private instellingen door er constant dat etiketje van winstmaximalisatie op te plakken. Die mensen doen evengoed hun job als diegenen die tewerkgesteld zijn in de overheidsinstellingen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Mevrouw Goeman, ik denk dat u zelf niet in de coronacommissie aanwezig was wanneer Artsen zonder Grenzen aan het woord is geweest, maar wel uw collega Hannes Anaf. U zou daar eens aan moeten vragen wat Artsen zonder Grenzen heeft gezegd. Ze hebben 135 woonzorgcentra in heel België bezocht tijdens de crisis, waarvan 21 woonzorgcentra in Vlaanderen. Toen is ook de vraag gesteld: hebt u een verschil gezien in woonzorgcentra volgens hun rechtsvorm? Ze hebben daar duidelijk neen op geantwoord. Dus je kunt hier nu weer beginnen te polariseren – in mijn ogen – van die zijn goed en die zijn slecht, maar ik vind dat je dat niet kunt zeggen.

Artsen Zonder Grenzen heeft daar volgens mij toch een mooi zicht op gehad tijdens deze coronacrisis. Ik zou dan ook graag willen weten op welke cijfers u zich baseert.

Philippe Muylers (N-VA): Mijnheer Tobback, ik ben het eigenlijk helemaal met u eens wanneer u vraagt om de uitgaven die vandaag gebeuren, tegen het licht te houden en te testen op efficiëntie. Ik ga er dan ook van uit dat u helemaal mee bent in de filosofie van de uitgaventoets, de spending reviews die we gisteren hebben besproken in de commissie. Daarbij wordt bekeken hoeveel is uitgegeven en wat de doelstellingen zijn. U gaat daar helemaal mee akkoord? Dan moet u maar eens met uw collega Vandenhove praten, want die heeft gisteren gezegd dat hij als enige niet volgt dat we met uitgaventoetsen stappen vooruit zouden kunnen zetten in het beter besteden van de middelen. Misschien is het niet slecht dat jullie daar binnen de partij over praten. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Mijnheer Muylers, ik heb niet gezegd dat ik tegen het principe ben. Ik heb gezegd dat dit voor mij een beheersprincipe is en niet zomaar een beleidsprincipe. Ik denk nog altijd dat de beslissing bij de politiek ligt, en daarvoor leven we in een democratie. Dat heb ik gezegd.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord

Maxim Veys (sp.a): Collega's, ik weet niet of u goed hebt geluisterd naar wat mijn fractievoorzitster in het begin heeft gezegd. Ik betwijfel het, want ik zag heel veel collega's opnieuw tokkelen, tot het woord 'overheid' werd uitgesproken. Toen schoten de stokstaartjes wakker, zeg maar, en dat vind ik jammer. Ik vind dit hier geen goed debat.

Ik heb goed geluisterd naar wat de meerderheid daarnet heeft gezegd. Het gaat over meer dan 300 bladzijden aanbevelingen die we gisteren iets voor 16 uur in onze mailbox kregen. En nu hoor ik van de meerderheidspartijen dat die aanbevelingen in lijn liggen met het regeerakkoord en dat ze dus verder doen. Van CD&V hoor ik dat de coronacrisis een inzichtelijk proces was om de prioriteiten juist te stellen. Daar kan ik in komen, ik heb dat zelf ook gedaan. En dan hoor ik ook dat dit een debat is waarbij we ideologisch niet in de loopgraven mogen zitten. We zitten met een ideologische starheid van het debat, maar ik heb van de meerderheid enkel gehoord wat goed is aan deze aanbevelingen. Ik heb mijn fractieleidster duidelijk horen zeggen wat wij goed vinden, en wat wij minder vinden en waar we dus niet mee akkoord kunnen gaan.

Ik heb van geen enkele meerderheidspartij, maar misschien straks wel van onze regeringsleider, gehoord dat het regeerakkoord een beetje moet worden bijgestuurd omdat heel wat mensen het moeilijk hebben en nog zullen hebben, want de grote impact moet nog volgen. Dat staat ook in het rapport van het maatschappelijk relancecomité: het grote effect op de meest kwetsbaren volgt over enkele maanden. Mijn vraag is dan ook of er echt niets is van voortschrijdend inzicht bij de meerderheid. Is er dan niets dat moet worden bijgestuurd?

Ik stel deze vraag specifiek omdat veel van deze aanbevelingen hier enkele maanden geleden lagen als voorstellen van resolutie van verschillende oppositiepartijen. Soms is daar met argumenten over gedebatteerd, maar al te vaak zijn ze doorverwezen naar de commissie en daar weggestemd.

Collega's, de Vlamingen hierbuiten die het heel moeilijk hebben gehad, verwachten wat meer van ons. Zij verwachten een echt debat waarbij we niet vastzitten in die ideologische loopgraven. Ik roep dus opnieuw op om het over de kern van de zaak te hebben.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord

Jos D'Haese (PVDA): Ik wil even ingaan op het debat over de verschillende types woonzorgcentra en de manier waarop we aan zorg doen.

Hebben de commerciële woonzorgcentra het slechter gedaan? Op dit ogenblik hebben we daar inderdaad geen indicaties voor. Artsen Zonder Grenzen heeft dat ook gezegd. Maar zoals iedereen ook zegt, moet het onderzoek eigenlijk nog serieus beginnen. En laat het heel duidelijk zijn: ik hoop dat we geen verschil vinden, ik hoop met heel mijn hart dat we op dat vlak geen verschil vinden.

Maar de kwaliteit van zorg gaat natuurlijk niet alleen over het aantal sterfgevallen dat er is geweest als gevolg van corona. We weten dat bijvoorbeeld de kwaliteit van zorg in woonzorgcentra zeer sterk afhankelijk is het personeelskader. Dat is een evidentie: als men meer zorgkundigen heeft, kan men betere zorg bieden. We weten dat er een zeer groot tekort is aan zorg omdat er te weinig handen aan het bed zijn.

En in de commerciële woonzorg zien we zwart op wit dat de personeelskaders een serieus stuk kleiner zijn. Er zijn minder zorgkundigen, minder verpleegkundigen per bewoner. En ja, dat is een probleem. En ja, er is een onderscheid in hoe die zorg wordt gegeven. En dat heeft niets te maken met de mensen op de vloer die het beste van zichzelf geven. Want vaak zijn het de mensen op de vloer uit de commerciële woonzorgcentra die zelf aangeven dat hun woonzorgcentrum wordt geleid als een privébedrijf en niet als een zorginstelling.

Daarbij is het belangrijk om aan te geven dat er ook binnen de zogenaamde commerciële, winstgevende sector een onderscheid is. Er zijn kleine, vaak familiale, woonzorgcentra, waar er misschien een klein beetje winst geboekt wordt maar die in privéhanden zijn. Maar de helft van de commerciële woonzorgcentra is in handen van drie internationale groepen. We weten dat er daar serieus wordt bespaard op levenskwaliteit, onder andere via de personeelskaders. Dus ja, laten we dat debat eerlijk voeren. Dan denk ik dat we effectief moeten besluiten: die commercie, die zoektocht naar maximale winst, heeft geen plaats in onze zorg. Collega's, weten jullie hoeveel winst er wordt gemaakt op onze ouderen in die internationale concerns? Weten jullie hoeveel? 10 tot 15 procent! 10 tot 15 procent winst wordt er gemaakt op onze ouderen. Dat is 10 tot 15 procent middelen die niet naar personeel kan gaan. Laat me dat even heel duidelijk maken.

Ten tweede, eigenlijk ging het hier over de tekst van het economisch relancecomité en het maatschappelijk relancecomité.

De voorzitter: Inderdaad. Ik geef u gelijk.

Jos D'Haese (PVDA): Fantastisch. Dat is dan de eerste keer in een jaar of zo. Geweldig.

De voorzitter: Dat zal ook niet vaak gebeuren.

Jos D'Haese (PVDA): Ik denk het ook niet. Ik ga dat opnemen en opnieuw afspelen.

Over de tekst van het economisch relancecomité werd hier gezegd: als men het heeft over privé-instellingen in de zorg, dan heeft men het over Jacques, die met zijn vrienden waardig oud wil worden. Dan moet u de tekst echter wel lezen, want dat is niet wat er staat. Wat er staat in de tekst is dat we met innovaties in de zorg bedoelen 'de ontwikkeling van een ondernemerscultuur op maat van de zorgsector'. Wat wil men daarmee zeggen? 'Maatschappelijke uitdagingen omvormen tot economische opportuniteiten'. Wat wil men daarmee zeggen? 'Het ontwikkelen van samenwerkings- en verdienmodellen waarbij de finaliteit ligt in het creëren van economische en maatschappelijke meerwaarde'. We moeten de

discussie dus wel wat eerlijk voeren. Wat hierin staat, is niet dat Jacques met zijn vrienden waardig ouder mag worden en dat hij daar zelf het initiatief toe wil nemen, waar ik helemaal achter sta. Wat hierin staat, zwart op wit, is dat we verder moeten gaan in het zoeken naar verdienmodellen binnen onze zorgsector. *(Opmerkingen)*

Dat is concreet waarover het hier gaat en daarop wilde ik antwoorden.

De voorzitter: Heeft er nog iemand een vraag aan collega Goeman?

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik ben het over alles eens met collega Goeman en ga haar dus geen vraag stellen, voorzitter. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Laat me zeer duidelijk zijn, collega Bothuyne. Ik vind een aantal argumenten die hier gebruikt worden wel een beetje eigenaardig. Dat toont ook wel aan hoe we soms vergeten om een beetje verder door te denken. Ik vind het heel raar dat het argument dat er qua gezondheidsprestaties in deze coronacrisis geen verschil is tussen private en publieke rusthuizen, gebruikt wordt als bewijs om te zeggen dat we goed bezig zijn. Ik vind dat een beetje eigenaardig. Want als Artsen Zonder Grenzen dat vaststelt, dan is dat een zaak. We zullen die vaststelling onderschrijven. Maar voor zover ik weet, betaalt wie zich laat opnemen in een privaat woonzorgcentrum nog altijd wel flink wat meer dan iemand die zich laat opnemen in een publiek woonzorgcentrum. Met andere woorden: als je voor de helft meer of voor het dubbele net evenveel zorg krijgt, dan blijft er ergens wel wat geld hangen, collega's. Dan is dat in een systeem dat door de overheid geregisseerd wordt. *(Opmerkingen van Sarah Smeyers)*

Daarin wordt aan de burger gezegd: ga daar uw geld besteden. Dan moet de overheid daar haar verantwoordelijkheid nemen en dan moet ze die niet te gemakkelijk afschuiven, zoals men hier aan het doen is. Die vaststelling dat het overal hetzelfde is, is eigenlijk een pijnlijke vaststelling, collega's. Ik zou daar niet fier op zijn, in uw plaats, als dat het model is dat u uitgetekend hebt. Want dan weet ik waar die 10 tot 15 procent rendement naartoe gaat. Dat is niet naar betere zorg en waar voor uw geld. Het is onder de verantwoordelijkheid van de overheid dat dat model werd en wordt gepropageerd, zeker de laatste legislaturen.

Collega Bothuyne, wanneer u praat over overheidsbeslag en uitgaven, dan is er één ding nogal evident geweest de voorbije maanden na het beleid tijdens de voorbije twee, drie legislaturen – ik neem er ook een bij waar de sp.a in zat, om duidelijk te maken dat dit niet persoonlijk is. We stellen vandaag bijvoorbeeld vast dat, als iedereen plotseling op de fiets stapt, er qua fietsinfrastructuur een hoop miserie aan het licht komt, terwijl we in de voorbije jaren wel een massa geld hebben gestoken in het aanleggen van spitsstroken die de voorbije maanden, net zoals de rest van de autostrade, leeg waren. Het is dus evident dat er wel enige heroriëntering en soul searching over de besteding van die middelen zou mogen gebeuren. Alle meerderheidspartijen zijn al aan het woord geweest.

Alle meerderheidspartijen zijn al aan het woord geweest, maar dat heb ik nog geen een van u horen doen in deze zitting, tot nu toe. Eigenlijk was het een groot verhaal van 'we zijn goed bezig'. Als we daarop wijzen, dan denk ik dat dat terecht is en dat de reactie van 'wilt u dan meer geld uitgeven?' eigenlijk nogal flauw en kort door de bocht is, en voorbijgaat aan de essentie. Collega Bothuyne, op die vraag wil ik ook antwoorden. Vroeger was dat misschien gelukt, maar op dit moment hoeft u zelfs niet te proberen verschillen te zoeken met mijn voorzitter. Die zijn er namelijk niet. Als er moet worden geïnvesteerd in vooruitgang, dan zal de overheid daar inderdaad haar verantwoordelijkheid in moeten nemen.

Als er moet worden geïnvesteerd in het bijsturen van de richting in de samenleving, zal de overheid daar haar verantwoordelijkheid in moeten nemen, als we allemaal geld steken in dingen die rendabel zijn voor de samenleving, in onderwijs, in goede gezondheidszorg, in dingen die jobs opleveren. Ik geef het voorbeeld van het beter isoleren van de woningen, de koten waarin mensen maandenlang hebben vastgezeten. Die comfortabeler maken, zeker als het over sociale woningen gaat, dat is een rendabele investering. En ja, als er daarvoor geld moet worden uitgegeven, dan moet de overheid daar inderdaad geld voor uitgeven. Daarvoor heeft ze te weinig geld uitgegeven.

Collega Muylers, als u een 'spending review' wilt doen, daarvoor heb ik daarnet al een paar voorbeelden genoemd. Ik wil er nog wel een paar noemen. Er zijn inderdaad nogal wat dingen waaraan ook deze regering nog altijd miljoenen, tientallen miljoenen aan het uitgeven is die ze eigenlijk beter niet zou uitgeven, omdat die geen jobs en geen maatschappelijk rendement opbrengen. Alstublieft, stop daarmee. Collega's van de meerderheid, ik had ook graag van u de voorbeelden gehoord daarnet, en ik heb ze van niemand van u allen gehoord. Het motto 'we zijn goed bezig', het is meer dan ooit niet het moment om daarmee rond te lopen. Laten we de dingen veranderen en anders aanpakken, en laten we inderdaad investeren, zonder iedere keer dat goedkope riedeltje van 'waar gaat u het geld halen?'. We weten allemaal vanwaar het geld zal komen.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Voorzitter, we zijn nu al meer dan een half uur de vis aan het verdrinken, op aansturen van de oppositie. Misschien wil men de aandacht van de goede relancemaatregelen afleiden. *(Opmerkingen bij sp.a)*

We zijn hier het onderscheid tussen publieke en private woonzorgcentra aan het uitspitten. De conclusies van de coronacommissie moeten nog komen. Ik geef mevrouw Saeys gelijk: ik denk niet dat het grootste probleem bij het onderscheid tussen publieke en private rusthuizen zal liggen. Mijnheer Tobback, dat virus heeft ons allemaal getroffen. Ik denk niet dat u hier nu de discussie over de al dan niet gecommmercialiseerde rusthuizen moet beginnen te openen. Trouwens, de overheid betaalt ook bij bij de publieke rusthuizen.

Voorzitter, ik roep de collega's op om het eens te hebben over de relancemaatregelen en nu even de discussie over de publieke en de private rusthuizen achterwege te laten. Ik denk dat de Vlaming ook niet zit te wachten op deze discussie, maar dat hij wil horen wat we zullen doen om uit deze crisis te geraken. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Robrecht Bothuyn (CD&V): Ik wil collega Tobback en de collega's van de oppositie erop wijzen dat we hier nog maar een paar weken terug heel duidelijk hebben gezegd dat er een tandje moet worden bijgezet op een aantal onderdelen van het beleid. Als we zeggen in de resolutie betreffende de relance, die we hier hebben goedgekeurd, dat er een versnelling moet komen inzake de renovatie van onze woningen en de uitbouw van onze fietsinfrastructuur, dat er qua digitalisering van het onderwijs, opleiding en vorming een tandje kan worden bijgezet, dan is dat wel degelijk substantieel. Dat is zelfs meer dan hier gewoon een speechje komen geven. Neen, dat is hier ingediend als werkdocument, als resolutie goedgekeurd, en is een duidelijke opdracht voor deze regering, waarvan wij tegen september bij de begrotingsbesprekingen ook duidelijke engagementen verwachten.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, dank u wel voor de vele reacties. Ik vind het wel een beetje raar dat er commentaar komt, dat we hier niet mogen spreken over een aantal punten die in die relanceplannen staan.

De voorzitter: U mag spreken over wat u wilt.

Hannelore Goeman (sp.a): Die aanbevelingen zijn immers net het onderwerp van de discussie vandaag. Men moet mij ook geen woorden in de mond leggen. De enige opmerking die ik maakte, op basis van de aanbevelingen die hierin staan, is dat we héél voorzichtig moeten zijn met het geven van een plaats aan private partners bij het ontwikkelen van onze zorg. Ik heb niks gezegd over de woonzorgcentra. Ik vind het interessant dat jullie daar als door een wesp gestoken op reageren. Wat ik vooral heb gezegd, is dat we voorzichtig moeten zijn met het geven van een rol aan de privésector in de zorg, omdat onze ervaringen buiten covid ons inderdaad leren dat de kwaliteit van de zorg in commerciële rusthuizen, maar ook andere zorginstellingen, onder druk staat, dat de prijs daar hoger ligt.

Dat zegt niks over de inzet van het personeel, dat zegt vooral veel over hoe ouderenzorg geen verdienmodel mag worden, inderdaad, mijnheer D'Haese, en dat is uiteraard mijn punt.

Maar laat me nog kort inpikken op de heer Bothuyne. Dat was de conclusie van mijn betoog: er moet een tandje worden bijgestoken. Daar gaat het mij natuurlijk om. Waar gaat dat tandje worden bijgestoken? Ik zit niet in mijn loopgraaf. Ik wil gerust mee nadenken over efficiëntie. Hoe gaan we de middelen die er vandaag zijn efficiënter inzetten om te zorgen voor economische groei, voor investeringen in het klimaat, in openbaar vervoer? Wat we hier altijd te horen krijgen, is dat het geld op is, maar ik stel vast dat er voor een aantal dingen wel nog geld is. We hebben hier al een aantal keren de discussie gevoerd over de carbon-leakagepremie en over regionale luchthavens. Laat ons het debat voeren over de investering van de middelen vandaag.

Laat ons eerlijk zijn, geloven jullie oprecht, dat was mijn vraag, dat we er daarmee gaan komen? Onze logica is dat men vandaag moet durven lenen om die fietspaden aan te leggen, om die woningen vandaag te isoleren, om dat openbaar vervoer vandaag te doen rijden. Dat is de manier om het morgen te laten renderen. Ik kan alleen maar zeggen: we hebben echt geen tijd te verliezen. Waarde regering, ik ben echt bijzonder benieuwd naar uw plan. De relance moet er vandaag komen en niet morgen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Collega's, we hebben het hier vandaag over de aanbevelingen van het maatschappelijk en economisch relancecomité. Om te beginnen blijkt uit de teksten – heel interessante teksten – dat het een heel slecht idee was om die twee uit elkaar te trekken. Daar kunnen we alvast mee beginnen, al was het maar wegens de tegenstrijdigheden tussen de twee, al was het maar omdat het natuurlijk een beetje raar is om een economie te herlanceren zonder de maatschappelijke aspecten in rekening te brengen, of de maatschappij te herlanceren zonder de economie in rekening te nemen. U zult zeggen dat we twee rapporten hebben en dat we die nu moeten samenbrengen. Ik vind het vreemd dat we die oefening apart hebben proberen te maken.

Het maatschappelijk relancecomité heeft een bijzonder lijvig rapport geschreven, goed onderbouwd. Het start met een uitvoerige situatieschets, wat een beetje ontbreekt in het economische rapport. Er staan een heel aantal positieve zaken in, waarvan er al een aantal genoemd zijn: de investeringen in sociale woningen, de ambitie om dakloosheid effectief aan te pakken, de digitalisering van het onderwijs, zorgen dat leerlingen een laptop hebben om onderwijs te kunnen volgen, het bestrijden van armoede en het heroriënteren van de jobbonus. Het zijn allemaal zaken waar we alleen maar achter kunnen staan.

Het economisch relancecomité en het rapport dat het voorlegt, het zal u niet verbazen dat wij daar anders naar kijken. Om te beginnen is het altijd interessant om te bekijken wie zo'n tekst geschreven heeft. We hebben het er al over gehad. Het economisch relancecomité bestond uit vijf regeringsfunctionarissen en zes experten uit dezelfde bubbel: drie managementdocenten, de vertegenwoordiger van de grote werkgevers, een arbeidseconoom en een vermogensbeheerder. Het lijkt me niet zo verbazingwekkend dat die club een doorslagje van het regeerakkoord heeft geschreven met dan nog een neoliberaal checklijstje erbij.

Er werd hier andere collega's verweten ideologisch verward te zijn. Maar dat is natuurlijk een gemakkelijk verwijt als de ideologie er zo vingerdik op ligt en de uwe is. Het ideologische debat is een goed debat, zoals bijvoorbeeld over welke zorg we nodig hebben, een debat dat hier ook wordt aangeraakt. Dat werd dan nog begeleid door een van de 'big four' van accountancybedrijven om het geheel te verpakken in een opeenstapeling van dure woorden. Ik ben benieuwd wat die hele grap gekost heeft, maar je kan niet verbaasd zijn over wat er uit die tekst spreekt, welk gevoel, welke maatschappelijke visie.

De mensen van deze tekst slagen er zelfs amper in om het woord 'zorg' te schrijven zonder er het woord 'economie' achter te moeten zetten. Ik vind dat onwaarschijnlijk.

Voilà, maar we hebben een relancecomité met een aantal interessante mensen. We hadden ook aan de Rotaryclub kunnen vragen wat zij vinden dat er moet gebeuren. Ik denk niet dat het resultaat heel erg verschillend was geweest. *(Opmerkingen)*

Ik heb heel veel respect voor managers en bedrijfsleiders en academici, absoluut. Maar meneer Gryffroy, men zou bijna vergeten dat er in Vlaanderen 3 miljoen werknemers zijn die het land doen draaien. Men zou dat bijna vergeten. Blijkbaar vond er niemand het de moeite om hen, hun vertegenwoordigers, eens te vragen hoe zij denken dat de economie, die zij doen draaien, moet worden geherlanceerd. Daar vinden we hier nergens iets over terug. Dus is er een soort van 'pensée unique' in de tekst van het economische relance, en dat lijkt me redelijk logisch.

Als je er globaal doorgaat – we moeten er niet flauw over doen –, is het bijna een neoliberale bijbel: vermarkting, privatisering, flexibilisering, alle klassiekers. Collega's, in de jaren '80 was het misschien nog vernieuwend, maar intussen is dat toch wel een beetje oubollig. We weten waar het toe leidt. De vrije markt was niet in staat om het essentieel beschermingsmateriaal te leveren aan de zorgmensen. De vermarkting van de zorg heeft geleid tot enorme personeelstekorten, dat is door heel veel mensen in de coronacommissie aangehaald. De 'lean en mean'-overheid was zelfs niet in staat om minimale ondersteuning te bieden in het heetst van deze crisis. Intussen werkten de mensen die ons land doen draaien in onderbetaalde, hyperflexibele contracten en werden anderen aan de kant geschoven als wegwerpmensen.

Die ideeën komen gewoon allemaal terug in dit rapport. Daar hebben die experten niets van gemerkt: 'voor corona = na corona' maar dan op steroïden en verpakt in een managementtaaltje waar een kat haar jongen niet meer in terug vindt. Het is bijna karikaturaal om het te lezen; het spijt me om het te zeggen.

Dat is jammer. Het zou grappig zijn mocht het niet zo triest zijn, want er zijn volgens mij toch een aantal belangrijke lessen te trekken uit corona, die in dit rapport niet worden getrokken. Ik zou er drie met u willen overlopen.

De eerste lijkt me respect en waardering voor het zorgpersoneel en de herfinanciering van de zorg. Dat lijkt me een eerste belangrijke les uit corona, waar

iedereen het volgens mij mee eens zal zijn, al hebben anderen moeite om dat in de praktijk om te zetten. Daarover staat in de hele tekst van het economische relance niets. Niets. Wat staat erin: de zorg herleiden tot een zorg economie en de gezondheid tot een gezondheidsindustrie. Dat is wat erin staat. We hebben het al gehad over hoe men kijkt naar zorg: het moet worden vermarkt, verdienmodellen, economische meerwaarde enzovoort. Het is een heel interessante visie, maar ik ben het daar fundamenteel niet mee eens, en ik denk heel veel mensen in de zorg ook niet. Het is een hele lange uitleg om uiteindelijk te zeggen dat men de zorg wil vermarkten, er meer winst uit wil halen. Geen woord over loonsverhoging, geen woord over een zorgpact, geen woord over een structurele aanpak van het personeelstekort, maar wel – en dit verzin ik niet – ‘het inschakelen van tijdelijk werkloos luchtvaartpersoneel om op een duurzame manier de tekorten in onze zorg op te lossen’. Ik verzin het niet, het staat erin. Dat is het model dat door deze experts naar voren wordt geschoven. Dat er bij Ernst & Young niemand heeft gedacht dat dit misschien niet het beste idee is en dat men misschien aan echte maatregelen voor het zorgpersoneel moet denken, dat verbaast me heel sterk.

Een tweede les is de sociale bescherming voor de mensen die ons land doen draaien. Uitgerekend de mensen die de welvaart in ons land maken, werden heel sterk getroffen door het virus dat toesloeg. Vandaag zitten er nog tienduizenden mensen thuis, in tijdelijke werkloosheid, met meestal een serieus loonverlies. Mensen die via interimkantoren werkten, zagen hun contracten gewoon niet verlengd. De vraag bij de voedselbanken was nog nooit zo groot. Bovendien zijn de mensen die blijven doorwerken zijn, de mensen in de laagstbetaalde contracten en de meest flexibele contracten.

Ik ging dus in het rapport van onze economische experts op zoek naar waar er iets zou staan om aan deze mensen meer zekerheid, meer stabiliteit en meer inkomen te geven. Ik keek in de inhoudstafel – ik wist zelfs niet waar te beginnen –, misschien in het hoofdstuk ‘Dynamiseer onze arbeidsmarkt’. Daar staan heel lange traktaten over inactieven – wat een woord, ik dacht dat we dat hadden geband – over mensen die thuis bleven om op hun kinderen te passen. Voor de rest: meer flexibiliteit, meer van hetzelfde.

Ik ga een groot geheim vertellen. De kassiersters, de rekkenvullers, de mensen die in onze fabrieken hebben gewerkt, vragen niet meer flexibiliteit op maat van hun werkgever. Zij vragen eindelijk autonomie, meer autonomie om zelf hun rooster in elkaar te steken, om zelf hun werk in handen te kunnen nemen. Daarover vindt men bitter weinig terug. Van tijdelijke werkloosheid lijken we wel te gaan naar permanente flexibiliteit en onzekerheid: van de regen in de drop.

Wat heel speciaal aan deze tekst is, is dat onze managers en vermogensbeheerders letterlijk toegeven dat de peperdure jobbonus waarover de Vlaamse Regering heeft beslist het aantal werkende armen niet zal doen afnemen en ertoe zal leiden dat de mensen minder gemakkelijk promotie en loonsopslag krijgen, maar toch best snel wordt ingevoerd, want anders zullen andere experts er aanvallen op blijven lanceren. Ik verzin het niet. Dat is wat er staat. Dat is wat ons wordt aangeraden. Bovendien mag iemand die een flexibel contract heeft en met dienstcheques hulp voor het huishouden inroept, volgens de experts meer betalen.

Ik denk dat we net het omgekeerde nodig hebben. We moeten die ratrace naar hyperflexibele, precaire contracten omdraaien en gaan naar respect en waardering voor de mensen die ons land doen draaien. Dat moet zich ook in de contracten uiten.

Het andere grote probleem dat ons na de coronacrisis staat te wachten, is de klimaatcrisis. Wie had gehoopt op verfrissende, radicale en gedurfde ideeën om

de klimaatverandering aan te pakken, blijft op zijn honger. 'Same old, same old'. De uitstoot verlagen, doen we gewoon door iedereen voor CO₂ te laten betalen. De 'carbon pricing' is er niet enkel meer voor de energie-intensieve bedrijven, zoals nu het geval is, maar komt er in alle sectoren, tot de huishoudens toe. We verhandelen koolstof en hopen dat het deze keer wel zal werken, hoewel we weten dat het dat niet zal doen.

De kilometerheffing ligt opnieuw op tafel. Dat was lang geleden. We laten mensen betalen die de auto nemen om naar het werk te gaan omdat er amper een alternatief is. Dat viel te verwachten als de vertegenwoordiger van de minister-president, het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) en Geert Noels samen aan tafel zitten om te praten over ideeën om de klimaatcrisis te betalen.

Naast dat rekeningrijden, pleiten ze bovendien voor minder investeringen in en meer besparingen op het openbaar vervoer. Dat had ik zelfs niet op voorhand kunnen bedenken. Dat is een surreële ervaring die ik niet kon voorspellen. Ze noemen dat zelfs nog een versterking van de duurzame mobiliteit. Ik had het zo gek niet kunnen bedenken. Ze noemen het een tax shift, maar het is een tax shift die werkende mensen meer laat betalen in plaats van het principe 'de sterkste schouders, de zwaarste lasten' te huldigen.

Bindende normen voor de grote industrie zijn nergens te vinden. Er komt het omgekeerde van investeringen in het openbaar vervoer. De duurzame shift naar hernieuwbare energie komt er alleen in voor als het over fietspaden gaat, terwijl we dat op dit moment net nodig hebben.

Ik vind niet dat het rapport van het economisch relancecomité veel antwoorden heeft op de vraag hoe we uit deze coronacrisis moeten geraken of hoe we onze maatschappij moeten herlanceren. Dezelfde dogma's als voor de crisis worden herhaald, maar dan op steroïden. Ik stel voor dat we in de eerste plaats kijken naar de aanbevelingen van het maatschappelijk relancecomité, want daar staan veel waardevollere aanbevelingen in.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer D'Haese, ik zal heel kort zijn. U hebt gesproken over wat u meer wenst, de zogenaamde 'plus, plus, plus' en over wat u niet in het rapport hebt gevonden. Mijn vraag is gewoon of u, als u even uit de loopgraven komt, duidelijk kunt zeggen hoe u die 'plus, plus, plus' zou betalen en hoe u de maatregelen die er volgens u hadden moeten instaan, zou betalen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Mijnheer D'Haese, ik heb niet meteen een rechtstreekse reactie of vraag. Het is positief dat ik vaststel dat we het er in elk pleidooi kamerbreed over eens zijn dat we naar een meer doorgedreven digitalisering van Vlaanderen moeten gaan. Daar zijn we het kamerbreed over eens. Als de wereld, die de voorbije weken toch bijna tot stilstand is gekomen, is kunnen blijven draaien, is dat door die digitale verbondenheid. Ik vind het goed dat we daar, over alle fracties in dit halfroond heen, vandaag de nadruk op leggen.

Ik wil vanuit mijn fractie meteen een belangrijk aspect benadrukken. In het onderwijs heeft het online afstandsonderwijs het leerrecht van onze jongeren gewaarborgd, maar de digitalisering is en blijft een middel. Ik zou dan ook willen benadrukken dat het fysiek contact tussen leerkracht en leerlingen uiteraard nooit verloren mag gaan. De digitalisering kan niet in de plaats daarvan komen.

Om te komen tot een inclusiever digitaal Vlaanderen moeten we absoluut een aantal belangrijke randvoorwaarden in ogenschouw nemen. Ze zijn talrijk, ik wil er vier meegeven.

Een digitaal Vlaanderen is voor ons ook een cyberveilig Vlaanderen. Als er iets is wat de afgelopen maanden hebben aangetoond...

De voorzitter: Collega Brouns, ik kan mij niet herinneren dat collega D'Haese het woord digitalisering in de mond heeft genomen. Als u hier de visie van CD&V in vier punten wilt uiteenzetten, dan doet u dat het best heel kort.

Jo Brouns (CD&V): Ik stel vast dat we het er allemaal over eens zijn dat de digitalisering een belangrijke pijler is in het relanceplan. Ik geef gewoon vier voorwaarden mee die wij belangrijk vinden om haar te kunnen uitrollen. De eerste was een cyberveilig Vlaanderen. In een digitaal geletterd Vlaanderen moeten we aandacht hebben voor mediawijze Vlamingen. Wat ook een paar keer aan bod is gekomen, is het wetenschappelijk onderzoek dat als basis kan dienen voor meer evidence based beleid. En ook het Vlaams digitaliseringsbeleid moet evidence based zijn.

Axel Ronse (N-VA): Collega D'Haese, volgens mij spreekt u veel te veel met het syndicaat en veel te weinig met werknemers in de bedrijven zelf. Ik raad u echt aan om dat te doen. Ik wil u gerust eens meenemen en met werknemers laten kennismaken. Dat zal u veel deugd doen. U geeft hier aan, op een moment waarop we in een diepe, diepe crisis zitten, waar bepaalde bedrijven en sectoren mogelijk niet meer zullen uitgeraken, dat flexibiliteit op de arbeidsmarkt een vies woord is. U zegt dat we daar af moeten blijven en dat we terug moeten naar de zeer starre arbeidsmarkt zoals die, ik weet niet, in de jaren twintig of zo werd beschreven door het syndicaat.

Ik zal u twee voorbeelden geven van flexibiliteit die keihard nodig is. Ik zal u vragen om daar toch op zijn minst mee in te stemmen.

Iemand die langdurig ziek is, geniet een uitkering. Als hij vandaag aan de slag zou gaan, verliest hij onmiddellijk zijn uitkering. Lukt het dan niet in de periode dat die persoon opnieuw aan de slag is, dan is die persoon zijn of haar uitkering definitief kwijt. Wij willen – en de experts geven dat ook aan – dat wij in de toekomst, als zo iemand aan de slag wil gaan, de drempel van het verliezen van de uitkering willen wegwerken, en die persoon op zijn minst gedurende een overgangperiode de kans bieden om terug te keren naar die uitkering. Zegt u dan dat u tegen die flexibiliteit bent? Dat is de flexibiliteit die de experts voorstellen. U zegt eigenlijk dat u vindt dat die werknemer in dat statuut van langdurig zieke moet blijven en niet moet gaan werken. Dat is wat u zegt.

Tweede voorbeeld. Ik ben vorige week samen met collega Maaïke in Brugge op bezoek geweest in een winkel. Die dame had daar meer dan twintig jaar gewerkt. Zij had Amerikaanse en Chinese toeristen ontvangen en had heel wat commerciële ervaring. Zij was er quasi zeker van dat ze haar job zou verliezen. Die dame vraagt van ons flexibiliteit, om richting een totaal andere sector te kunnen worden heropgeleid, zodat ze zal kunnen voortwerken, zodat ze verder mee aan de koek zal kunnen bakken waarmee we dan zullen herverdelen. Bent u ook tegen dat soort van flexibiliteit? Dat zijn de zaken over flexibiliteit die in de tekst staan. Zeg mij dan wat er slecht is aan wat er in de tekst over flexibiliteit staat – anders leven wij, collega D'Haese, op een totaal andere planeet.

De voorzitter: Collega Robrecht heeft het woord. Het is blijkbaar het gebruik om iedereen bij zijn voornaam te noemen.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u, voorzitter Liesbeth. *(Gelach)*

Dat is het nieuwe gebruik.

Collega D'Haese, ik wil eigenlijk bijzonder weinig aandacht besteden aan uw tussenkomst, maar ik wil wel de karikatuur die u maakt van het economische relanceadvies dat hier vandaag wordt besproken even rechtzetten.

Als ik lees dat er voor het zorgpersoneel werk moet worden gemaakt van de aantrekkelijkheid van het beroep, van de verbetering van de arbeidsvoorwaarden van verpleegkundigen en zorgkundigen, dan is dat, denk ik, heel concreet. Ik lees helemaal niet wat u daarvan maakt, dat er een grote industrialisering is van de zorg. Ik vind dat getuigen van een gebrek aan respect voor iedereen die economisch actief is in de zorgsector, denk bijvoorbeeld ook aan de vele zelfstandigen en vrije beroepen die daar actief zijn.

Als u het hebt over de arbeidsmarkt, lees ik in het advies dat er werk moet worden gemaakt van loopbanen, waarbij leren, werken, zorgen en rusten elkaar afwisselen. Werkbaar werk, sociale innovatie: dat zijn klemtonen die ik helemaal kan delen en die in dit advies terug te vinden zijn. Als ik over de klimaatcrisis lees dat we de uitstoot drastisch moeten verminderen, dat er werk moet worden gemaakt van ambitieuze doelstellingen, met 'carbon pricing' maar tegelijk met – ik lees – "uitbouw van openbaar vervoer, meer investeringen in de fiets, weg van de manier waarop we op dit moment bedrijfswagens financieren en subsidiëren", dan vind ik dat gedurfde zaken die wel degelijk het verschil kunnen maken om de economische en de klimaatcrisis te kunnen aanpakken. Ik wil u gewoon vragen om bij de rest van uw tussenkomst een klein beetje respect te hebben voor de waarheid en het advies zoals het is te durven citeren en niet uw eigen karikatuur ervan te maken.

De voorzitter: Er is geen rest van de tussenkomst meer, want de tijd van collega D'Haese is op. Mijnheer D'Haese, u mag gerust antwoorden op alle vragen die gesteld zijn.

Jos D'Haese (PVDA): Ik zal proberen geen nieuwe elementen aan te brengen. Mijnheer Gryffroy, hoe gaan we dat betalen? Het belangrijkste is te stoppen met zeggen dat er geen geld is. Op het moment dat de overheidsfinanciën instuiken omdat de economie het niet goed doet omdat je massa's extra uitgaven hebt, namelijk 1,3 miljard euro hier in Vlaanderen, uitgaven die de moeite waard zijn, dan is het evident dat je dat niet kunt oplossen door dat allemaal op een andere plaats te gaan besparen. Dan moet je gaan zoeken naar inkomsten. U moet het niet van mij aannemen als ik zeg dat het niet waar is dat er geen geld is, er zijn nu miljonairs, mijnheer Gryffroy, die zelf een petitie hebben gelanceerd om hen meer te belasten. Als u naar mij niet wilt luisteren, ga dan gewoon naar www.millionairesforhumanity.com en die doen daar uit de doeken hoe zij duurzaam meer kunnen worden belast. Als je fan bent van dat idee, dan kan je gaan naar www.coronataks.be en ineens de petitie van de PVDA tekenen waarin we vragen om een coronataks op multimiljonairs die 15 miljard euro opbrengt.

U gaat nu schreeuwen dat dat geen Vlaamse bevoegdheid is. Uiteraard zitten de fiscale hefbomen op federaal niveau en die hebben een zeer grote impact op de Vlaamse overheidsfinanciën. We herinneren ons allemaal dat deze regering 18 miljoen euro moet besparen door de taxshift die federaal is doorgevoerd, nog los van wat we vinden van die federale taxshift. Het is dus evident dat we ook op dat niveau fiscale hefbomen moeten gaan zoeken. Dan lijkt mij een eenmalige crisisbelasting van mensen die de afgelopen jaren fortuinen hebben opgestapeld, een bijzonder goed idee om te zorgen dat we de mensen die keihard hebben gewerkt maar nu met de neus tegen de muur zijn gelopen, versterken. Dus: www.coronataks.be en u kunt mee tekenen, dat is geen enkel probleem.

Digitalisering: ik kan me aansluiten bij alles wat collega Brouns heeft gezegd, zelfs bij de cyberveiligheid, maar vooral ook dat het leerkracht-leerlingcontact

niet vervangen kan worden door Zoom. Dat vind ik wel belangrijk, helemaal akkoord. Dat is zeker zo, alleen moet je op het moment dat we opnieuw naar een lockdown zouden gaan, zorgen dat alle leerlingen op afstand les kunnen volgen. Bovendien hebben we ontdekt hoeveel leerlingen thuis geen pc hebben om huiswerk te maken bijvoorbeeld. Dat is een heel belangrijk punt.

Mijnheer Ronse, flexibiliteit die niet op de goede weg gaat, is een 's avonds om een uur of tien een sms krijgen dat je de volgende ochtend om 6 uur in het magazijn mag gaan staan. Dat is een dagelijkse realiteit voor heel wat werknemers. Ik wil ze u gerust laten leren kennen. Als u denkt dat wij in die richting verder moeten gaan, dan kan ik u dat absoluut aanraden en u zult weinig mensen vinden die het daarmee eens zijn.

Flexibiliteit is een vlag die vele ladingen dekt. Daarom ben ik heel duidelijk in wat ik heb gezegd. Ik heb gezegd dat mensen geen nood hebben aan meer flexibiliteit op maat van hun werkgever, maar nood aan autonomie. Als die mevrouw op zoek is naar een andere job in een andere sector, dan is het uiteraard haar autonomie om daarnaar op zoek te gaan; daar sta ik helemaal achter. Als we het over de langdurig zieken hebben, een debat dat in een ander parlement thuishoort, dan moeten we het er vooral over hebben hoe we die mensen gaan genezen in plaats van ze zo snel mogelijk terug de arbeidsmarkt op te jagen, ook als ze daar nog niet klaar voor zijn, en als ze er nog niet klaar voor zijn, om ze te ontslaan. Want dat is wat er federaal beslist is.

Collega Bothuyne, ik heb hier echt geen karikatuur van moeten maken. U moet eens proberen – ik weet dat dat niet gemakkelijk is, ook niet voor mij – om uw ideologische bril af te zetten, dan dit document te lezen en dan door de managementtaal te geraken en te zien wat er staat. Dan hoeft je daar echt geen karikatuur van te maken. Het is redelijk karikaturaal wat erin staat. Over de zorg heb ik het u al voorgelezen, ik wil het opnieuw doen. "We moeten werken aan de ontwikkeling van samenwerkings- en verdienmodellen waarbij de finaliteit van de innovatie-inspanningen ligt op het creëren van economische en ook maatschappelijke meerwaarde."

Dat gaat niet over sociaal ondernemerschap of zo, het gaat over hoe we uit de zorg nog meer geld kunnen kloppen. Dat staat hier.

Mijnheer Bothuyne, rond openbaar vervoer, ik wil het u gerust citeren, want aan de ene kant staat er dat we de shift moeten maken naar openbaar vervoer, maar als ik m'n pagina vind, dan kan ik u gerust citeren wat erin staat over investeringen in openbaar vervoer. Ik citeer: "Om deze shift te realiseren" – let goed op – "worden de middelen voor de investeringen in openbaar vervoer geheroriënteerd naar fiets- en wandelinfrastructuur." U mag me gerust uitleggen hoe u denkt dat dit extra investeringen in het openbaar vervoer zal opleveren.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mijnheer D'Haese, gewoon ter info, ik ben eens naar www.coronataks.be gaan kijken, maar kom dan uit bij accountantsbureau Fineko uit Genk. Ze zijn gespecialiseerd in het optimaliseren van je fiscale positie. Misschien moet u de URL eens nakijken. *(Gelach. Applaus)*

Jos D'Haese (PVDA): Het zit ook daar waar je het niet verwacht. Het staat op www.pvda.be/coronataks en daar kun je het zeker terugvinden. Bedankt voor de tip. Maar <https://www.millionairesforhumanity.com> werkt wel, daar ben ik zeker van.

De voorzitter: Zeker?

Jos D'Haese (PVDA): Echt waar, 100 procent zeker. Zo zeker als de heer Gryffroy het nu niet met me eens zal zijn.

Andries Gryffroy (N-VA): Kunt u dat bewuste zinnetje nog eens voorlezen en dan precies zeggen met welk woord u een probleem hebt?

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb het al drie keer herhaald, maar ik zal het nog eens herhalen. Over de zorg? Ik zal u de hele paragraaf voorlezen.

De voorzitter: Een woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Neen, die ene zin, en dan zegt u met welk woord u een probleem hebt.

Jos D'Haese (PVDA): Het gaat niet over de coronacommissie, het gaat over een visie op zorg van de toekomst. Dat is nog iets anders dan een bilan maken van de coronacrisis, want dat is een heel belangrijk punt. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

De voorzitter: Collega D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): "Met innovaties in de zorg doelen we op de ontwikkeling van een ondernemerscultuur op maat van de zorgsector." Tot daar op zich niets mis mee. Ondernemen is ook een verpleegster die aan haar familie vraagt om mondkmaskers te maken bijvoorbeeld.

"Deze innovatie is een centrale actielijn zodat de maatschappelijke uitdagingen" – en nu begint het – "kunnen worden omgevormd tot economische opportuniteiten."

Ik vind niet dat we in onze zorg als eerste, als centrale actielijn op zoek moeten gaan naar hoe we maatschappelijke problemen kunnen omzetten in economische opportuniteiten. Ik vind dat niet.

"Via transversale samenwerking tussen zorg en industrie" – op zich geen probleem daarmee – "ingebed in een duurzame toekomststrategie" – dat is de managementtaal – "faciliteert zorgzaam Vlaanderen de ontwikkeling van samenwerkings- en verdienmodellen, waarbij de finaliteit van de innovatie-inspanningen ligt in het creëren van een economische en maatschappelijke meerwaarde."

Wel, ik ben het daar fundamenteel niet mee eens. Ik vind dat mensen alle initiatief mogen nemen in de zorgsector, maar niet als de kern van de zaak is om daar verdienmodellen mee op te stellen. Ik ben het daar niet mee eens. Ik ben het er niet mee eens dat de finaliteit van de innovatie in de zorg moet liggen in het creëren van economische meerwaarde. Ik ben het daar niet mee eens. Ik vind dat de finaliteit van de innovatie in de zorgsector moet leiden tot betere zorg. Dat is wat ik vind, maar dat staat hier nergens in.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Eerst en vooral wil ik alle collega's danken voor hun inbreng. Ik begrijp dat het niet eenvoudig is, gisterenavond twee lijvige rapporten toegestuurd krijgen en daar vandaag al het beste van jezelf over moeten laten schijnen. Toch dank ik u voor de vele inzichten die we hier hebben gekregen.

Ik wil vanuit het halfroond de experts bedanken voor het werk dat ze hebben gedaan. Voor jullie was het zeer kort, van gisteravond tot nu, maar om de rapporten te produceren, hadden ze vijf weken, en dat is ook niet bijzonder lang. Het is mijn overtuiging en die van de regering dat ze kwaliteit hebben afgeleverd. Op alles des mensen is kritiek te uiten, het kan altijd beter, dat weten we, maar we hebben hier toch twee rapporten van heel hoge kwaliteit mogen ontvangen. Waarvoor mijn uitdrukkelijke dank aan de experts.

We hebben – van in het begin was dat duidelijk – twee rapporten gevraagd, zowel voor een economische relance als voor een maatschappelijke relance. Zowel vorige week als deze week hebben de beide relancecomités samengezeten om een en ander met elkaar te laten sporen, niet volledig overeen te komen, maar er toch voor te zorgen dat er geen tegenstrijdigheden in staan. Ik denk dat ze daar ook in geslaagd zijn. Zeggen dat die twee op een eiland van elkaar hebben gewerkt, dat is de waarheid geweld aandoen. Ze hebben minstens twee keer de conclusies met elkaar geconfronteerd.

Er staan veel dingen in die in lijn liggen met het regeerakkoord en daar zijn we verheugd over. Maar er zit ook heel wat inspiratie in voor nieuwe sporen. Dit is dan ook het engagement van de regering: we gaan niet gewoon eruit halen wat in lijn ligt met het regeerakkoord en dat verder uitvoeren.

We gaan ons natuurlijk ook laten inspireren door al die andere nieuwe ideeën die erin zaten.

Mijnheer Schiltz, u hebt gelijk – maar hij is er nu even niet.

De voorzitter: Ik zal het hem doorgeven.

Minister-president Jan Jambon: U kunt het hem overmaken.

Maar inderdaad, als we het financiële plaatje erbij bekijken, dan wil de heer Schiltz zijn kleine zoon in de ogen kunnen kijken en ik mijn kleinzoon. We moeten heel dit ding doen met respect voor de toekomstige financiën van Vlaanderen. Deze regering heeft een structureel gezonde begroting gekregen van de voorgaande regering. Het is onze verantwoordelijkheid om ook een structureel gezonde begroting door te spelen naar de regering die na ons komt. Dat is zeker het kader waarbinnen wij zullen werken.

Ikzelf en ook alle collega's van de regering zijn ons bewust van de verantwoordelijkheid die nu op onze schouders rust. Ik weet niet meer in welke tussenkomst het werd gezegd – ik denk dat u het was, collega Van Rompuy –, maar je kunt dit geen twee keer doen. Het moet er meteen 'boenk' op zitten, zoals ze dat plegen te zeggen. Dat is de enorme verantwoordelijkheid die we hebben. Veel trial-and-error mag er niet bij zijn. We zullen meteen de juiste maatregelen, in de juiste volgorde, met de juiste prioriteiten ook, moeten geven. We zijn ons heel bewust van die verantwoordelijkheid. Als voorzitter van de Vlaamse Regering engageer ik me ertoe dat we tegen de Septemberverklaring enerzijds het relanceplan zullen kunnen toelichten en anderzijds ook zullen kunnen toelichten hoe dat plan past in een budgettair meerjarenplan, zodat het kader meteen gecreëerd is.

Nogmaals, ik besluit met jullie te bedanken voor het delen van jullie inzichten. Het was voor mij een nuttig debat. Wij zullen nu aan de slag gaan om tegen de Septemberverklaring met een gedragen en gedegen relanceplan voor Vlaanderen naar voren te komen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.30 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.39 uur.*

ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het advies van de Hoge Gezondheidsraad inzake het griep- en pneumokokkenvaccin

De voorzitter: De actuele vragen stellen we wél vanop onze plaats.

Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Alle specialisten zijn het erover eens dat dit najaar toch een bijzonder gevaarlijke periode wordt. We weten dat de griep en de verkoudheden dan ontstaan en toenemen, en die hebben natuurlijk gelijkaardige symptomen met het coronavirus.

Vlaanderen heeft een goed griepvaccinatiebeleid. Wij vaccineren personen met een verhoogd risico op complicaties: 65-plussers, mensen met een chronische ziekte, bewoners van woonzorgcentra, zwangere vrouwen. En ook onze zorgverleners worden gestimuleerd om zich te laten vaccineren, in de eerste plaats uiteraard voor hun eigen gezondheid, maar ook voor de gezondheid van hun patiënten.

In het kader van corona heeft de Hoge Gezondheidsraad zijn advies aangepast. Hij raadt nu ook aan personen tussen 50 en 65 jaar te vaccineren en heeft daarmee de doelgroep dus uitgebreid. Tevens heeft hij zijn advies rond het pneumokokkenvaccin aangepast: ook chronisch zieken zullen worden gevaccineerd, volwassenen tussen 50 en 85 jaar met comorbiditeit en ook gezonde volwassenen tussen 65 en 85 jaar.

Het is dus extra belangrijk dat we sensibiliseren – nóg meer dan anders – rond de griep- en pneumokokkenvaccinatie, met het oog op een mogelijke tweede golf dit najaar.

Minister, zult u het advies van de Hoge Gezondheidsraad ter harte nemen en extra sensibiliseren rond de griep- en pneumokokkenvaccinatie en zeker voor die laatste een openbare aanbesteding doen, zodat we zeker voldoende pneumokokkenvaccins hebben?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: U hebt de uitdaging voor het najaar goed geschetst. Er zijn veel uitdagingen, maar de mogelijke samenloop van het griepseizoen met de verdere strijd tegen corona is er een van. Daarnaast is er ook nog de pneumokokkenvaccinatie. Er is een sterke overlap in doelgroep, dat hebt u ook zelf aangegeven. Dat betekent dat we daar niet alleen alert voor moeten zijn, maar dat we ons ook goed moeten organiseren.

Het advies van de Hoge Gezondheidsraad vindt u terug op de website. Daar zegt men dat er twee belangrijke doelgroepen zijn: de risicopatiënten en het zorgpersoneel. Daarnaast zegt de Hoge Gezondheidsraad dat het ook zinvol is om alle mensen tussen de 50 en 65 jaar te vaccineren. Daarom stellen wij voor dat de arbeidsgeneeskundige diensten in de eerste periode alleen de 50-plussers zouden vaccineren en pas later zouden starten met de vaccinatie van werknemers die niet tot die risicogroepen behoren. Werknemers jonger dan 50 jaar, zonder een

risicoprofiel, zouden we dan in de tweede fase vaccineren, en dat kan ook later in het najaar.

We hebben ook het overleg opgestart met de koepel van de arbeidsgeneeskundige diensten. Het Agentschap Zorg en Gezondheid bekijkt hoe die vaccinaties kunnen worden toegewezen aan bepaalde arbeidsgeneeskundige diensten en hoe die eventueel elders kunnen worden ingezet.

Voor alle duidelijkheid: de Vlaamse overheid voorziet al jaren gratis griepvaccinaties in alle woonzorgcentra in Vlaanderen.

Ook de pneumokokkeninfecties kunnen in het najaar voor extra bezetting van de ziekenhuisbedden zorgen. We zijn wel bezorgd dat die kunnen samenlopen met griep of COVID-19. Ook hier zien we dat er mogelijke complicaties, die vaak dezelfde zijn als bij griep, kunnen optreden bij risicogroepen en ouderen. Het is een mogelijke piste om alle bewoners van de woonzorgcentra te vaccineren. Dat is alleszins het voorstel dat ik vrijdag met de Vlaamse Regering wil bespreken.

Communicatie is absoluut een belangrijk element en dat hebt u ook onder de aandacht gebracht. De voorbije jaren werden er vanuit de overheid campagnes gevoerd om het belang van vaccinatie bij het personeel in de zorg te benadrukken. De website <https://www.laatjevaccineren.be> is daarvan een voorbeeld. De pneumokokkenvaccinatie wordt in de jaarlijkse communicatie meegenomen bij de aankondiging van de beschikbaarheid van het griepvaccin. In het kader van de COVID-19-epidemie is het nogal duidelijk dat we de griepvaccinatie voor het zorgpersoneel verder zullen promoten en dat we die communicatie over de vaccinatie zullen voeren met de coördinerende en raadgevende artsen (CRA's), huisartsen en woonzorgcentra.

Freya Saeys (Open Vld): Ik heb vandaag vernomen dat de Europese Commissie de lidstaten zou ondersteunen indien zij de vaccinaties zouden monitoren, de testcapaciteit zouden versterken en de toegang tot vaccins zouden faciliteren. De Europese Commissie raadt ook aan om de doelgroep te verbreden en de campagnes te vervroegen. Wanneer bent u van plan om met extra sensibilisering te starten?

U zegt dat we eventueel toch pneumokokkenvaccins ter beschikking kunnen stellen van de woonzorgcentra. Zult u daarvoor dan een openbare aanbesteding doen? Bent u er daarnaast van overtuigd dat, nu de doelgroep voor griepvaccinaties wordt verbreed, u over voldoende griepvaccins zult beschikken?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, wij moeten in deze crisis ook die prioriteiten herbekijken. De mensen die we in de eerste plaats moeten beschermen, zeker na een eerder zwak griepvirus tijdens de vorige jaren, zijn inderdaad toch de zorgverleners, de mensen die in de zorg- en welzijnssector werken en de risicogroepen. We moeten de kosten van een zware epidemie voor zijn en hierop inzetten.

Het lijkt mij ook belangrijk om te kijken hoeveel vaccins er via het arbeidsgeneeskundecircuit buiten de zorgsector worden gegeven, want dat bepaalt hoeveel dossiers we kunnen gaan heroriënteren en hoeveel vaccins wanneer beschikbaar zijn.

Verder sluit ik me aan bij de collega dat het initiatief moet worden genomen om naar een systeem van openbare aanbesteding te gaan, zodat we meer vaccins voor ons land kunnen reserveren. Er moet een initiatief genomen worden om vaccins uit de arbeidsgeneeskunde te heroriënteren richting die risicogroepen en

zorg en welzijn. En het lijkt me inderdaad een heel goed idee om naar een vervroegde campagne te gaan, want in crisis zullen die nood en die boodschap veel moeilijker doorkomen. Wilt u daarop ingaan?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): De collega heeft gelijk wanneer ze zegt dat we in Vlaanderen effectief een goed vaccinatiebeleid hebben, maar het is natuurlijk een feit – u haalt het ook zelf aan, minister – dat het een samenloop is van vaccinatie tegen griep en pneumokokken en dan natuurlijk ook het coronavirus. Het is vooral belangrijk dat we een goede communicatie voeren. Het is in de afgelopen maanden niet altijd zo goed gelopen met de communicatie. Ik denk dat hier toch wel een belangrijke rol voor u is weggelegd, niet alleen naar de woonzorgcentra, maar naar de huisartsen in het algemeen. Ik ken heel wat huisartsen die in deze covidperiode toch wat angstig zijn, als ik dat woord mag gebruiken. Het toedienen van het vaccin zal natuurlijk ook zorgen voor heel wat meer patiënten bij onder andere de huisartsen. En dus zullen we daar de prioriteiten moeten vastleggen wat betreft de vaccinatie. En we moeten ook, niet alleen naar de woonzorgcentra, maar zeker ook naar de huisartsen, zorgen voor tijdige en voldoende communicatie.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dit is een heel terechte vraag van collega Saeyns. Ik wil mij daar absoluut bij aansluiten. Het gaat niet alleen over de beschikbaarheid van de vaccins. Bij de huisartsen is er ook heel wat bezorgdheid over hoe ze dat coronaproof gaan organiseren, tussen midden oktober en midden december. Dan gaan veel meer mensen zich willen laten vaccineren. De Hoge Gezondheidsraad adviseert ook om heel breed in te zetten – risicogroepen, zorgberoepen, maar ook tussen 50 en 65 jaar – om een brede dekking te hebben, om minder nieuwe ziekenhuisopnames te hebben, voor het geval dat we naar een nieuwe coronagolf zouden gaan.

Minister, wat plant u van praktische ondersteuning op het terrein? Bijvoorbeeld, om te leren uit de coronacrisis, mobiele equipes die de mensen thuis gaan vaccineren, zodat die niet allemaal achter elkaar bij de huisartsen moeten komen: is dat een piste waarover wordt nagedacht?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, wij willen ons als fractie ook graag aansluiten bij de suggestie van de vraagstelster. Ik denk dat u daar al positief op geantwoord hebt. Er zijn ondertussen natuurlijk een aantal bijkomende technische elementen, maar ik neem aan – wat dat betreft, geven wij u vertrouwen – dat u het nodige doet tegen de winterperiode, die er nu relatief snel aankomt, zeker wat de injecties betreft. Want uiteindelijk is dat een groep van mensen die vaak een stille dood sterven, zonder dat we beseffen wat de oorzaak daarvan is. Ik zou zeggen: positieve vraag, positief antwoord. Wij gaan dat zeker ondersteunen. Maak er snel werk van.

Minister Wouter Beke: Zoals ik gezegd heb, zullen we dat vrijdag op de ministerraad bespreken. Als daar goedkeuring voor gegeven wordt, is het natuurlijk de bedoeling om daar met een overheidsopdracht rond te werken. Dat spreekt nogal voor zich.

Het aantal vaccins, dat is een federale bevoegdheid. Zij zijn daar verantwoordelijk voor. Morgen is er ook een overleg met het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG). We zijn er dus allemaal mee

bezig, ook de federale overheid, om daar verder over af te stemmen. En dan zullen we ook bekijken wat de beschikbaarheid daarvan is.

Zoals ik gezegd heb, hebben we overleg met de koepel van de arbeidsgeneeskundige diensten, net om in de beschikbaarheid van vaccins te kijken hoe we dat dan het best kunnen prioriteren. Ik heb daarstraks al gezegd hoe we denken dat die prioritering het best zou gebeuren, om ons voor te bereiden op die tweede golf.

Het is inderdaad een zaak waar we met grote zorg naar moeten kijken voor het najaar. De rol van de huisartsen is hier al naar voren gekomen. Dat zal inderdaad wel een drukke periode worden, waarbij een goede organisatie ook van belang is.

Freya Saeys (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik denk dat we het kamerbreed eens zijn over een vroege campagne om extra bewust te maken en zeker ook over de doelgroep te gaan verbreden omdat we inderdaad zien dat griep, verkoudheden en het coronavirus enorm gelijkaardige symptomen hebben. Het zal al heel moeilijk zijn om het onderscheid te maken en we moeten echt voorkomen dat mensen griep of pneumokokkeninfecties ontwikkelen, niet alleen voor de eigen gezondheid van de mensen, maar ook voor hulpverleners, ook tegenover de patiënten die ze behandelen, en ook voor de bezetting binnen de ziekenhuizen. Ik kijk alleszins uit naar de beslissing van vrijdag. Ik hoop alvast dat het zo snel mogelijk kan opgestart worden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, en aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het veranderde advies voor reizigers die terugkeren uit een bestemming met code oranje

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de onduidelijke richtlijnen voor terugkerende reizigers

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het voorkomen van een eventuele tweede coronagolf via terugkerende vakantiegangers

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Van een chaos, van een knoeiboel, van een slecht theater gesproken. Momenteel is een reis plannen een spelletje vogelpik geworden.

Vorige week hebben we in de plenaire vergadering een wijzigingsdecreet betreffende het preventieve gezondheidsbeleid goedgekeurd, meer bepaald over de drie kleuren-codes rood, oranje en groen. Collega's, collega Anaf en collega D'Haese, mijn fractieleider Chris Janssens was de enige hier in het parlement die zich vragen stelde bij de kleur oranje. Niemand van jullie had daar blijkbaar zicht op. Collega Chris Janssens trok toen al het nut van code oranje in twijfel. Volgens u, minister, en ook andere collega's van de meerderheid, onder andere collega Lorin Parys, had mijn fractieleider er niets van begrepen en moest hij het decreet nog eens opnieuw lezen.

Gisteren dan was de coup de théâtre. Op nauwelijks een paar uur tijd was de verwarring compleet, niet in het minst bij de bevolking: niet in quarantaine, wel

in quarantaine; niet testen, wel testen; Luxemburg rood, Luxemburg niet rood. En ga zo maar door, tot zelfs bepaalde landen een brief schrijven naar Buitenlandse Zaken en dat een paar uur later de code verandert van rood naar oranje. Van verwarring gesproken.

Minister, ik vraag aan u als minister van Welzijn en van Volksgezondheid wat uw rol en verantwoordelijkheid is in heel dit circus?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): We hebben daarstraks het debat gehad over de relance-comités. Die hebben gisteren ook hun verslag voorgesteld. Ik kan me voorstellen dat er gisteren stevig is gevloekt in de buurt van het Martelarenplein, want daar is er natuurlijk een persconferentie bij geweest. En dan krijg je in het nieuws eerst een heel uitgebreid stuk over een contacttraccer die getuigt dat hij na zes weken zelfs nog geen login had ontvangen en die dan uiteindelijk maar de krant moest lezen, en daarna echt een vreselijk stuk over de onduidelijkheid over de oranje zones voor terugkeerders.

Minister, die onduidelijkheid is echt verschrikkelijk. We zijn al van begin juni vragende partij om duidelijkheid te geven als de grenzen zouden opengaan, als mensen op reis zouden gaan, wat dan van hen verwacht werd als ze zouden terugkomen. Vorige week hebben we inderdaad snel, terwijl de vakantie al bezig was, over een decreet moeten stemmen om toch een aantal zaken te kunnen doen.

Er was veel discussie over, vooral over de oranje zones. Uiteindelijk werd daar een standpunt ingenomen dat mij toen duidelijk leek: als je uit een oranje zone terugkwam, werd het aangeraden om in quarantaine te gaan en jezelf te laten testen. Als je naar een rode zone ging, was dat verplicht, tot gisterenochtend het advies op de website van Buitenlandse Zaken opeens werd bijgesteld en het alleen nog maar ging over waakzaam zijn. Een paar uur later werd dat terug bijgesteld. Dan is het niet onlogisch dat mensen dat niet begrijpen.

Ik kan collega Stefaan Sintobin en zijn fractieleider wel begrijpen dat ze het niet helemaal snappen, maar heel veel mensen snappen het niet. Dat is natuurlijk het grote probleem. Het is belangrijk dat er duidelijkheid komt voor die mensen die op reis gaan naar een oranje zone, maar ook naar een rode zone. Wat wordt er juist van hen verwacht? Hoe kunnen ze zelf initiatief nemen om zich te laten testen? Die duidelijkheid is heel belangrijk. Minister, kunt u eindelijk duidelijkheid geven over wat er van reizigers wordt verwacht die ofwel uit een oranje of uit een rode zone terugkeren?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, als er een tweede golf komt, dan is dat de verantwoordelijkheid van politici. Dat hebben de experts klaar en duidelijk gezegd in de coronacommissie in het parlement. En dat wil zeggen, uw verantwoordelijkheid, minister Beke.

Vandaag tijdens de vergadering van de Nationale Veiligheidsraad is gebleken dat alle versoepelingen zijn uitgesteld, dat de cijfers in de verkeerde richting gaan en de epidemie dus opnieuw aan kracht wint. De epidemie wint opnieuw aan kracht en u bent niet klaar.

Na een aantal maanden moeten we vaststellen dat de contact tracing nog altijd nergens staat. We weten simpelweg niet waar de besmettingen zitten, we vinden geen verbanden, contacttracers zitten werkloos naar Netflix te kijken of taalcurssen te volgen, mensen zitten weken te wachten op hun login. En dat is uw

verantwoordelijkheid. Maar we moeten tevreden zijn want tegen eind augustus zal het opgelost zijn. Eind augustus! Jullie zijn er twee maanden mee bezig en we zien de besmettingen snel oplopen maar jullie willen wachten tot eind augustus om het systeem 'up and running' te krijgen.

Met Geneeskunde voor het Volk doen wij zelf aan contact tracing want anders worden onze patiënten gewoon niet opgevolgd. Wij detecteren zelf clusters van besmettingen want anders gebeurt dat niet. En weet u wat daarmee gebeurt als we dat doorgeven? Niets. Daar gebeurt niets mee. Dat is toch onbegrijpelijk. Jullie geven het virus gewoon vrij spel. En met de quarantaine voor de reizigers is het zo mogelijk nog erger.

Vorige week hebben we hier snel-snel een decreet geschreven over die quarantaine en nu blijkt dat niemand er nog iets van snapt. Die mensen snappen het niet, wij snappen het niet, de FOD snapt het niet en jullie snappen het, als je het mij vraagt, zelf ook niet meer. En dan is de grote vraag die hier al een tijdje wordt gesteld of hier nog ergens iemand aan het stuur zit. U lijkt er alvast niet te zitten, dat is nu wel duidelijk want landen en regio's veranderen onverwachts van kleur en de voorschriften voor het oranje licht veranderen drie keer op een dag: wel quarantaine, geen quarantaine, toch wel quarantaine. Jullie kleurcode lijkt wel een knipperlicht.

Hoe kunt u nu verwachten dat mensen maatregelen en adviezen volgen als jullie er op die manier een boeltje van maken? Mijn vraag is dan ook wie nu eindelijk verantwoordelijkheid zal nemen om ervoor te zorgen dat het quarantainesysteem voor reizigers uit risicogebieden snel op punt staat.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik zal eerst een antwoord geven op de vragen over de kleurcodes, straks zal ik dan nog iets zeggen over de contactonderzoeken zelf.

Ten eerste betreur ik samen met jullie allemaal de onduidelijkheid die gisteren is geschapen. Ik betreur dat, dat is geen vorm van goed bestuur en het creëert nodeloze verwarring.

We hebben hier vorige week woensdag een debat over gehad naar aanleiding van de aanpassing van het Preventiedecreet en de uitgangspunten waren duidelijk, zeer duidelijk. Groen is het gemakkelijkst: geen reden tot ongerustheid maar ook als u naar het buitenland gaat, moet u de afstandsregels en de hygiëneregels respecteren. Bij oranje, collega Anaf, wordt u aangeraden om u te laten testen en in quarantaine te gaan. Rood betekent dat u zich verplicht moet laten testen en in quarantaine moet gaan. Dat was duidelijk.

De opdracht van Ceval was om dat toe te passen. Wat ik heb begrepen, is dat Ceval dat niet alleen heeft toegepast maar heeft aangepast, en dat was niet de bedoeling. Buitenlandse Zaken heeft dat overgenomen en nadien teruggeschreefd.

De regels van vorige week zijn nog altijd de regels van vandaag, die worden niet gewijzigd. Het was niet de opdracht van Ceval om dat aan te passen maar wel om dat toe te passen. En dus ja, ik betreur dat, ik betreur dat samen met u, maar dat is nog altijd geen Vlaamse bevoegdheid.

De mensen die uit het buitenland terugkomen, moeten een Passenger Locator Form (PLF) invullen. Als u uit een rode zone komt, moet u dat invullen en ook zeggen waar u op het vliegtuig hebt gezeten indien u met het vliegtuig hebt gereisd. Vervolgens moet u zich laten testen en in quarantaine gaan.

Bij wie terugkeert op een andere manier – ook daarover hebben we het al gehad in de commissie en in de plenaire vergadering – rekenen we een stuk op burgerzin, op verantwoordelijkheidszin. We kunnen niet iedereen die uit het buitenland komt, controleren. We rekenen erop. Dat is een persoonlijke verantwoordelijkheid, maar ook een verantwoordelijkheid voor het algemeen belang, voor iedereen, dat hij doet wat van hem gevraagd wordt. Als die dat niet doet en hij komt uit een rode zone, dan kan hij daar desgevallend ook voor gestraft worden. Dat hebben we hier vorige week ook besproken.

Dan de reizigers die naar hier willen komen. We hebben een reizigersverbod naar landen uit de rode zone. Het lijkt me logisch dat die toeristen ook niet naar hier komen. Mochten die toch naar hier komen, dan hebben we daar afspraken over, protocollen, onder andere met Toerisme Vlaanderen. Dat wil zeggen dat ze, als ze naar hier komen uit een rode zone, ook getest moeten worden en dat ze ook in quarantaine moeten gaan. Die quarantaine kan de plaats van verblijf zijn, bijvoorbeeld bij familie of het hotel waar men verblijft. Dat is het protocol met Toerisme Vlaanderen, waarbij de regels over wat men moet doen heel goed omschreven zijn: een masker dragen, afstand houden, quarantaine, hygiëneverplichtingen enzovoort. Wanneer men daar geen gebruik van kan maken en men heeft bijvoorbeeld ook nog verdere zorg of verzorging nodig, dan hebben we in Vlaanderen herstelverblijven waar men desgevallend ook terecht kan. We zijn daarover in overleg met de herstelverblijven, om te bekijken hoe daar eventueel aan opvang zou kunnen worden gedaan.

Wat de contactonderzoeken betreft: ik vind dat eigenlijk wel een vreemde discussie. We hebben hier weken geleden in dit parlement vragen gekregen van de oppositiefracties: 'Minister, zult u wel aan uw 1200 mensen geraken om die callcenters te vullen?' Niemand heeft toen de vraag gesteld of ze nodig waren. De vraag was: zult u er wel aan geraken, want er is gezegd dat er zoveel nodig zijn? We hebben toen contracten afgesloten. Dat was toen – en dat kan ik niemand kwalijk nemen – gericht op 1000 besmettingen per dag in België, 600 in Vlaanderen. We hebben dat getal toen opgeschaald naar 600, 700. Ik herinner me nog uw vraag, mijnheer Anaf, of ik wel aan 1200 zou geraken. Wat is gebleken? Dat we er geen 600, 700 nodig hebben. Wat is gebleken? Dat we daar met te veel mensen zitten. We hebben dat contract dus heronderhandeld. Dat heb ik ook al in het parlement gezegd. Dat contract is heronderhandeld: de aantallen zijn verminderd en het budget is uiteraard ook aanzienlijk verminderd. We hebben er nu dus 150, opschaalbaar indien nodig. Ja, er zijn een aantal mensen die dus zonder werk hebben gezeten hoewel ze aanvankelijk dat contract getekend hadden. Wat was de filosofie? De filosofie was heel duidelijk: we gaan diegenen die we nodig hebben, maximaal inzetten. Dat is een kleiner contingent. Zo leren ze van elkaar en kunnen die scripts ook voortdurend verbeterd worden om de kwaliteit van de gesprekken te verhogen. Dat is de filosofie die daar gehanteerd werd om uiteindelijk een zo hoog mogelijke kwaliteit van de contactopsporing te kunnen hebben. Ja, we hebben dus weer afgeschaald. Ja, in het begin waren er een aantal die geen werk hadden – dat klopt – omdat we te hoog gemikt hadden, omdat we vreesden dat we nog aan 600 besmettingen per dag zouden zitten en niet aan 60, zoals vandaag het geval is. Intussen is dat contract heronderhandeld, werd dat financieel naar beneden bijgesteld, is er een basis in het geval dat we opnieuw moeten opschalen. En er is een factor van onzekerheid. Met die onzekerheid zullen we ook in de komende periode moeten leren leven.

Collega, u zegt: 'De tweede golf is de verantwoordelijkheid van de minister en alle virologen zeggen dat.' Ik heb gisteren een zeer voorname viroloog horen zeggen: 'Die tweede golf is de verantwoordelijkheid van elk van ons.' Dat is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van elk van ons. Dat we hier vandaag met mondklappers zitten, is omdat we die tweede golf willen voorkomen. Dat de Veiligheidsraad vandaag een aantal maatregelen niet genomen heeft die men eerder dacht te nemen, is omdat men voorzichtig wil zijn.

We hebben de voorbije weken bijkomende maatregelen genomen, net om die tweede golf te kunnen voorkomen, maar zullen we die weten te vermijden? Neen. Dat zal echt afhangen van elk van ons. Mijnheer D'Haese, dat zal in eerste instantie echt afhangen van onze individuele en persoonlijke verantwoordelijkheid, maar ik weet dat dat niet iets is dat in uw partijprogramma staat.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, wat dat contactonderzoek betreft: het gaat mij momenteel echt niet over 100, 150, 200, 1000 onderzoekers. Het gaat over de efficiënte werking. Gisteren is in de commissie en in diverse media gebleken dat het contactonderzoek niet efficiënt werkt. Ik vind het niet kunnen dat, wanneer een overheid een consortium een bedrag van 100 miljoen euro gunt, dit twee maanden na de opstart dan nog niet werkt. Dáár gaat het mij over, niet over 100 of 150.

Collega D'Haese heeft gelijk wat de verantwoordelijkheid betreft, in die zin dat een tweede golf niet uw verantwoordelijkheid is, maar dat die bestrijden, ervoor zorgen dat die tweede golf niet doorbreekt, een verantwoordelijkheid is van u, van de Vlaamse Regering en van de Federale Regering, van beleidspolitici. Daarvoor zijn jullie beleidsverantwoordelijken.

Over mijn eigenlijke vraag: iedereen betreurt dat het gisteren niet duidelijk was. Het was vorige week voor mijn fractieleider al niet duidelijk, collega D'Haese, collega Parys en collega Anaf, die tenminste nog zo eerlijk is om dat toe te geven. Weet u voor wie die codes ook nog niet duidelijk zijn? In de eerste plaats voor de bevolking, in de tweede plaats voor de huisartsen en in de derde plaats voor de reisbureaus. U bent daar, net als de Vlaamse Regering, mee verantwoordelijk voor. We hebben hier maandag van de virologen gehoord dat er voor van alles en nog wat een overleg is, een adviesorgaan en dergelijke.

De voorzitter: Kunt u afronden, alstublieft?

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mijn vraag is dus: zou men niet beter code oranje weglaten en enkel nog werken met code rood en code groen, zoals bijvoorbeeld de huisartsen vragen?

Hannes Anaf (sp-a): Eerst en vooral wat de tracing betreft: wat vooral is gebleken, is dat het systeem vierkant draait, dat er amper contacten worden doorgegeven, dat de telefoongesprekken veel te kort duren, dat er mensen zijn die besmet zijn en die zich na vijf dagen afvragen hoe het komt dat ze nog steeds niet zijn gecontacteerd. Het probleem is dus niet dat er minder mensen worden ingezet dan oorspronkelijk was ingeschat. Het probleem is dat er besmettingen onder de radar blijven. Dát is het grote probleem, en dat zijn geen kinderziektes meer, dat loopt structureel fout.

Ik had ook begrepen dat er eind juni een campagne over de tracing zou komen. Ik heb die nog niet gezien. Ik hoop dat die campagne niet gisteren was, want dan zou het een heel foute campagne zijn geweest. Ik denk niet dat dat de bedoeling is geweest. Dat is echter wel belangrijk, dat mensen weten waar ze aan toe zijn. Hetzelfde voor de reizen: u rekent op burgerzin, dat is terecht, maar dan moeten mensen wel goed weten waar ze aan toe zijn. U hebt nu hier, op dit forum nog eens duidelijk mogen maken waar een oranje en een rode zone voor staat, maar ik denk niet dat de mensen op straat en de mensen die op reis zijn, dat al goed weten. Mijn heel concrete vraag is dus: hoe zal de Vlaamse overheid ervoor zorgen dat de mensen echt weten waar ze aan toe zijn?

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik dacht in het begin even dat u de hand in eigen boezem zou steken, maar die illusie was natuurlijk gelukkig snel vervlogen, want het is de verantwoordelijkheid van een ander bevoegdheidsniveau, het is de verantwoordelijkheid van de bevolking, individueel en persoonlijk. Het zou mooi

zijn, mocht u eindelijk zelfs eens uw individuele en persoonlijke verantwoordelijkheid nemen. Immers, mensen laten zich vandaag testen als ze zich slecht voelen, mensen geven vandaag hun contacten door als ze besmet zijn, en weet u wat er vervolgens mee gebeurt? Dan draait het in de soep, twee maanden nadat u bent gestart met het opzetten van dat contactonderzoek. Heeft men vandaag een beetje te veel personeel omdat er minder besmettingen zijn? Misschien wel, maar er wordt vandaag vooral veel te weinig gewerkt op de besmettingen en de contacten die er zijn omdat die mensen slecht zijn opgeleid en omdat het data-platform niet goed werkt. Het is altijd iemand anders zijn verantwoordelijkheid. De drieduizend doden in de woonzorgcentra: niet uw verantwoordelijkheid. De contacttracing: niet uw verantwoordelijkheid. De terugkeerders die in quarantaine moeten: niet uw verantwoordelijkheid. U betreurt dat, maar we hebben geen treurende minister nodig. We hebben een minister nodig die eindelijk eens daadkracht toont! Mijn vraag is: wanneer zult u al die problemen die hier vandaag worden opgesomd, in plaats van ze te beschrijven en te betreuren, eens oplossen? Wanneer gaat u dát eens doen?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Vorige week heeft het Overlegcomité beslist om te werken met die drie kleurcodes: rood, oranje en groen. We hebben diezelfde avond nog hier het decreet goedgekeurd dat het mogelijk maakt om wie terugkeert uit hoogrisicogebied, een quarantaine op te leggen, en het laten uitvoeren van een test.

Nu, tijdens de coronacommissie maandag heeft professor Vlieghe uitdrukkelijk gezegd dat de code oranje wel degelijk een waarde heeft. Ik verwijs even naar Nederland waar zelfs met vier kleurcodes wordt gewerkt: rood, oranje, geel en groen.

De communicatie op de website van Buitenlandse Zaken is vanzelfsprekend heel erg te betreuren. Vandaag heeft de Nationale Veiligheidsraad de beslissing van vorige week nogmaals bevestigd. Voor wie naar het buitenland gaat of uit het buitenland terugkeert, lijkt het mij heel zinvol dat men weet dat er voor bepaalde regio's een knipperlicht geldt en dat men dus extra alert moet zijn. We doen een beroep op het gezond verstand van onze inwoners. We doen dat voor degenen die hier blijven, voor degenen die vertrekken en voor degenen die terugkeren.

Minister, ik ben er zeker van dat de mensen dat echt willen doen, maar ze moeten beschikken over de nodige informatie. Zult u in de communicatieplanning die op stapel staat – en al van start is gegaan – duidelijk maken wat de gevolgen zijn van die verschillende kleurcodes?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u hebt het debat over de relance gevolgd. Dat gaat volledig theoretisch blijven als we nu in een tweede golf terechtkomen. Die tweede golf is nu al aan het aanzwellen.

We hebben met Groen al weken op het thema van vakantiegangers en vakantie gehamerd. We waren zelfs de eersten hier in de plenaire vergadering. Aangezien de collega's de directe problemen aanhalen, heb ik de luxe om op een breder kader in te gaan. Uw verdediging is mank en dat is geen wonder, want er wordt al jaren structureel bespaard op de specialisten ter zake: de artsen-specialisten, de bredere preventie, en zelfs heel de zorg- en welzijnssector die onderbemand en met een gebrek aan werkingsmiddelen op zijn tandvlees zit.

Daarnet ging het over investeren en besparen. Als er was geïnvesteerd, was er nu geen leger dure consultants nodig. Dan had de regering niet overhaast 100

miljoen euro in contact tracing moeten pompen. Dan waren er genoeg ambtenaren geweest om in te zetten in de crisis, maar die zijn er niet meer. Op dit moment zijn experts – artsen in zorg en welzijn – gratis extra uren aan het kloppen, terwijl de inderhaast aangeworven mensen aan het netflixen zijn. Minister, u overweegt tegen het einde van het jaar investeringen. Wel, u kunt nu al iets doen. Tegen de tweede golf moeten we gewapend zijn. Investeer nu in experts, en dat zijn niet de consultants, maar de sector. Draai de besparingen terug. Ik herhaal mijn vraag van bij het begin van de coronacrisis, want die is dringender dan ooit.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Testen en tracen is cruciaal voor deze coronacrisis. Vanuit onze fractie willen we herhalen dat we dat zo goed mogelijk willen doen.

Er is natuurlijk verwarring rond de federale website. Er staat een klein sterretje naast, dan staat er een voetnoot en dan lees je dat je moet gaan kijken bij de gemeenschappen onder infocoronavirus.be. Op de website infocoronavirus.be wordt terug verwezen naar diplomatie. De oproep is toch om ervoor te zorgen dat de mensen niet in kringetjes draaien, maar het duidelijk weten.

Ik heb nog een bijkomende vraag voor u. Nu we met rode en oranje zones zitten en die zones meer en meer landen omvatten, bestaat de kans dat er meer en meer mensen in quarantaine moeten gaan. Doordat het personeel in woonzorgcentra, jeugdhulp, kinderopvang, voorzieningen en ziekenhuizen – alle plaatsen waar we mensen nodig hebben – eventueel in quarantaine wordt gezet als ze terugkomen van vakantie, bestaat het risico van personeelstekort. Is daar rekening mee gehouden? Zijn er plannen opgesteld om die quarantaines eventueel op te vangen?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Misschien eerst even wijzen op de relativiteit van die kleurencodes. Het is niet omdat een land groen is dat het echt veilig is of dat er geen problemen zijn, alleen, we weten het nog niet. De mensen moeten zich daarvan bewust zijn. Het is afhankelijk van wat men doet in dat land. Als men in een groene zone een discotheek gaat bezoeken en dicht op elkaar staat, en in een oranje zone in een huisje apart verblijft, dat zijn zaken waar rekening mee moet worden gehouden. Men moet het gezond verstand gebruiken.

Het is vaak moeilijk uit te leggen. Men moet veel duidelijker communiceren naar de mensen, ook op het terrein. Ik hoor genoeg collega's, huisartsen, die niet goed weten hoe ze dit moeten aanpakken. Ze zouden liever willen dat de oranje code verandert in een rode. Ik doe een oproep aan u, minister: zorg voor een duidelijke communicatie naar de huisartsen.

Minister Wouter Beke: Collega D'Haese, als de cijfers naar beneden gaan, dan ligt dat aan de mensen, als de cijfers omhoog gaan, dan ligt het aan de politiek. Dat is een beetje uw logica. We komen uit een situatie, begin mei, waar men zei dat we moesten rekenen op zeshonderd besmettingen per dag in Vlaanderen. Nu zijn het er zestig per dag, dat is een tiende daarvan en dat is de verdienste van de bevolking. Ja, dat is in eerste instantie de verdienste van de bevolking, absoluut. Dat is ook wat ik daarstraks heb gezegd: het zal in eerste instantie van ons allemaal afhangen. Het zal dus ook afhangen van ons gedrag, als mens, als sociaal wezen, als sociaal dier, in welke richting het zal gaan. De voorbije dagen zijn er redenen om daar bezorgd over te zijn. Mochten er geen redenen zijn om daar bezorgd over te zijn, dan had de Nationale Veiligheidsraad vandaag ook een aantal andere beslissingen genomen. Het zal dus voortdurend rijden en omzien worden.

Ontslaat dat de politiek van haar verantwoordelijkheden? Neen. We zijn bezig met de mobiele equipes, met een digitale app. Het platform kan beter, inderdaad. Contactopsporing werkt met een digitaal platform. De input moet worden aangeleverd door Sciensano. Het kan beter; we hebben er gisteren in de commissie ook over gesproken. Morgen zitten de minister-president en ikzelf samen, op onze vraag, met de mensen van Sciensano, met de mensen van het digitaal platform en met minister De Backer om te spreken over de testcapaciteit. We maken er ons natuurlijk ook zorgen over en we vinden ook dat het platform moet worden geüpdated en geüpgraded. Absoluut, maar het is nog altijd geen louter Vlaamse bevoegdheid.

U zult zeggen dat we de paraplu opentrekken, maar u doet niet anders dan spreken over herfederaliseren hier en herfederaliseren daar. U hebt daarstraks gesproken over een miljoenentaks en miljonairstaks die er mag komen. Dat zal ook niet naar het Vlaams Parlement komen – ik hoop dat u uw cursus Grondwettelijk Recht toch wel hebt geleerd – maar er zijn een aantal bevoegdheden die maken dat we moeten samenwerken. En dat doen we, niet door op de tribune te staan roepen, niet door anderen als schuldigen aan te wijzen, maar wel door rond te gaan zitten en na te gaan welke problemen er zijn en hoe en wanneer we die kunnen oplossen. Zo zullen we dat doen.

Collega Groothedde, dat doen we niet alleen in Vlaanderen. Brussel en Wallonië werken precies op dezelfde manier. Uw partij zit in de Brusselse regering. Denkt u dat zij de contactopsporing niet hebben uitbesteed aan callcenters? Ze doen dat op dezelfde manier. U zit nu zo te kijken, maar het is wel zo. U kunt niet zeggen dat in Brussel alles perfect is en dat in Vlaanderen alles fout is, als je dat eigenlijk op dezelfde manier doet. Van twee zaken één.

Collega Anaf, er is deze week een overheidscommunicatiecampagne gestart die ook de komende weken doorloopt. Het allerbelangrijkste – en daar kan geen enkele overheidscommunicatie tegenop – is onze gezamenlijke communicatie. Als wij eens in plaats van te zeggen hoe de dingen fout lopen, aan alle mensen zouden zeggen hoe belangrijk het is om, als men mogelijk besmet is, zijn contacten op te geven als men gebeld wordt, men zegt over wie het gaat, en dat u vertrouwen mag en moet hebben.

We zitten op het kruispunt tussen veiligheid en privacy. Er zijn een aantal zaken die we sneller en performanter zouden kunnen doen, maar dan schurken we aan tegen de regels van de privacy. Dat is een delicaat evenwicht, want als je dat doet, zijn er weer andere mensen en groepen die niet willen dat de overheid inzicht heeft in een aantal privé-zaken. Het is dus een delicaat pad dat we moeten bewandelen. Men kan in het ene extreem vervallen – er zullen waarschijnlijk wel regimes zijn die dat graag doen en doen – en men kan in het andere extreem vervallen en niets doen, maar dat willen we ook niet. Wij bewandelen dus het delicate evenwicht dat we ook de komende weken en maanden zullen moeten zoeken. We zullen van onze kant het overleg organiseren – en waar we kunnen in Vlaanderen, de beslissingen nemen die absoluut noodzakelijk zijn – en mee aanmoedigen.

Ik heb echter geen enkele zin om daar elke dag publieke polemieken over te voeren. Ik weet dat sommigen graag zouden hebben dat ik in de media zou zeggen dat het die persoon of die persoon zijn schuld is. Dat brengt ons niets bij. Wat we moeten doen, is nagaan wat de problemen zijn, wie we rond de tafel brengen en hoe we de problemen oplossen. Dat is wat we doen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor de bijkomende uitleg. Het spijt me zeer, maar ik heb er lang over getwijfeld en de chaos inzake de kleurencodes heeft me over de streep getrokken. Ik heb de indruk dat

niemand, maar dan ook niemand, nog vertrouwen in u heeft. De bevolking, zelfs deze meerderheid en zelfs uw eigen partij twijfelen aan u. U moet uw achterban in Limburg optrommelen om u tegen uw partijvoorzitter te verdedigen. Misschien hebt u het al gelezen, maar ik stel voor dat u het editoriaal in Het Laatste Nieuws van vandaag leest. Als u dat nog niet hebt gedaan, moet u dat zeker doen. *(Opmerkingen van minister Wouter Beke)*

Vanwege de drama's in de woonzorgcentra, het tekort aan beschermingsmateriaal, het falend contactonderzoek en nu de chaos met de kleurencodes stel ik voor dat u, alvorens op 20 juli 2020 naar de commissie ad hoc te komen, in de spiegel kijkt, u de vernedering bespaart en zelf ontslag neemt. Voor mijn part wordt u gouverneur van Limburg, maar slechter dan dit kan het niet worden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Hannes Anaf (sp.a): Minister, we hebben het hier al een aantal keren gezegd. U loopt al de hele crisis achter de feiten aan en nu doet u dat helaas ook weer. De maatregelen om ervoor te zorgen dat de terugkerende reizigers het virus niet opnieuw bij ons in omloop brengen, zijn gewoon veel te laat genomen. Het bouwverlof is bezig. *(Opmerkingen van minister Beke)*

Minister, u mag roepen, maar dat is mijn stijl niet. Als ik in het Vlaams Parlement vragen stel, is dat, voor alle duidelijkheid, niet om desinformatie te verspreiden, maar omdat ik me ernstig zorgen maak om de woonzorgcentra, om de tracing die nog steeds niet werkt en nu ook om de kleurencodes voor reizigers. U moet ervoor zorgen dat de informatiecampagne zo snel mogelijk van de grond komt, zodat mensen duidelijk weten waar ze aan toe zijn en u moet ervoor zorgen dat de tracing op een goede manier weer op gang kan komen. We hebben net over de relanceplannen gediscussieerd, maar als we een tweede golf niet kunnen vermijden, is er van relance geen sprake en zitten we nog verder in de dieperik. Dat moeten we absoluut vermijden.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, het zijn 'words, words, words', maar in Nederland slagen ze erin een op de twee besmettingsclusters te detecteren en in Vlaanderen is dat 0,0. *(Opmerkingen van minister Wouter Beke)*

Dat is wel waar. We varen compleet blind en dat is uw politieke verantwoordelijkheid. Hoe legt u het verschil tussen Nederland en Vlaanderen anders uit? Wat is het verschil? Is het een onwillige bevolking of ligt het misschien toch een beetje aan de politiek verantwoordelijken? U noemt dat met de vinger wijzen. Volgens u vinden wij dat u meer schuldigen zou moeten aanwijzen. Het probleem is niet dat u niet genoeg schuldigen aanwijst. Het is de schuld van de andere bestuursniveaus, van de rusthuizen enzovoorts. Het gaat niet over schuld of over vingerwijzingen, maar over politieke verantwoordelijkheid. U bent politiek verantwoordelijk voor de aanpak van de coronacrisis en u moet ervoor zorgen dat we dit niet opnieuw meemaken. U kunt wijzen naar wie u wilt, maar ik denk dat het tijd is dat u uw politieke verantwoordelijkheid opneemt. U moet ervoor zorgen dat we de tweede golf aankunnen of dat we iemand in de plaats krijgen die dat wel kan.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de viering op de Groeningekouter aan de vooravond van 11 juli

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, net als u vind ik 11 juli een Vlaamse feestdag die ik een belangrijk moment vind. Ik denk dat het voor u geen

verrassing is. Een gemeenschap heeft dergelijke feestmomenten nodig. Ik noem het vaak: eenheid in verscheidenheid.

Voorzitter, op dat vlak moet ik ook het Vlaams Parlement feliciteren. Het filmpje dat op 11 juli 2020 vanuit dit huis is gelanceerd, zit zeer dicht bij het Vlaanderen dat ik koester, een Vlaanderen met veel diversiteit en met mensen die heel wat zaken met elkaar delen.

Maar tegelijkertijd, collega's, kunnen we ook niet blind blijven voor het feit dat er vaak ook nog argwaan blijft bestaan ten opzichte van die Vlaamse feestdag. Wij zien die signalen langs heel wat kanten opduiken. Daar, minister-president, speelt u als voorzitter van de Vlaamse Regering, als minister-president, een cruciale rol in. Het beeld waarbij u bijna schouder aan schouder zit met extreemrechts aan de vooravond van 11 juli ondergraaft dat draagvlak voor die feestdag. Dat is jammer want veel van uw voorgangers hebben gewerkt aan dat draagvlak.

Mijn concrete vraag is: hoe wilt u als minister-president die brede invulling van de identiteit die onze gemeenschap vormt, en dus ook van meer diversiteit, versterken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, mijnheer Rzoska. Beste collega's, de Vlaamse feestdag is inderdaad een prachtige feestdag en een feestdag voor elke Vlaming. Ik vind het dan ook oprecht jammer dat deze prachtige viering nu in een negatief daglicht wordt gesteld. Sommigen verkiezen blijkbaar provoceren boven verenigen. De viering in Kortrijk – daarover gaat het want er zijn tal van vieringen.

De voorzitter: Collega D'Haese, zou u alstublieft uw mondmasker willen opzetten? U zit nogal dicht bij de minister-president, ik wil niet dat u hem met wat dan ook aansteekt. *(Gelach en applaus)*

Minister-president Jan Jambon: U zit dicht bij mij. De contact tracing zou tamelijk eenvoudig zijn als u nu besmet zou geraken. *(Gelach)*

Maar dat heeft niets te maken met het antwoord op de belangrijke vraag van de heer Rzoska.

De bewuste viering in Kortrijk wordt al jaren georganiseerd door een pluralistisch comité, dat tot hiertoe altijd uitstekend werk heeft geleverd. Zij vragen terecht dat zowel de minister-president als de organisator en de burgemeester van Kortrijk daar een toespraak zouden brengen. Door de coronamaatregelen is de organisatie dit jaar wat laat in gang geschoten. Men wist niet wat kon. Het liep dus lichtjes anders dan de andere jaren. De vrijwilligers van het comité hebben zo goed als ze konden in een mum van tijd deze plechtigheid georganiseerd. Enkel voor de sprekers werden plaatsen voorbehouden. Er waren dus op de eerste rij enkel voor de drie sprekers voorbehouden plaatsen. Op de andere plaatsen konden de ingeschreven toeschouwers vrijelijk plaatsnemen, zodat ze een veilige afstand konden bewaren en niet moesten zoeken naar hun zitplaats. Het was dus niet zo dat die eerste rij was voorbehouden voor de eregasten.

De gasten konden zich online aanmelden om deel te nemen aan het evenement. Er was, zoals de maatregelen het voorschrijven, plaats voor 280 personen. Ik had geen enkele inbreng in wie daar aanwezig was. Iedereen was welkom. Men moest zich dus registreren op die website. De lijst werd voor een veiligheidscontrole overgemaakt aan de politie.

Het is wat mij betreft evident dat volksvertegenwoordigers daar aanwezig zijn. Ik betreur ten zeerste dat een dubieuze figuur met verschillende veroordelingen

daar prominent aanwezig was. Voor alle duidelijkheid: ik kende die man tot vorige donderdagavond niet. Het is maar in de pers dat ik dat heb gezien. Ik wist ook niet dat hij daar zat. Mij lijkt het heel penibel dat hij daar prominent op de eerste rij aanwezig was.

Om af te sluiten wil ik erop wijzen dat ik als minister-president heb getracht om van het feestweekend een feest te maken voor elke Vlaming. Ik heb ook een videoboodschap namens de Vlaamse Regering gedaan. Die was gericht aan elke inwoner van deze natie. Daarna volgde mijn toespraak op de Groeningekouter, waarover we het hier hebben. En zaterdag in Brussel heb ik met het uitreiken van de Vlaamse eretekens de personen die de afgelopen maanden het beste van zichzelf hebben gegeven in de bloemetjes gezet. Het ging symbolisch om twee personen, maar eigenlijk ging het om iedereen die ervoor gezorgd heeft dat de maatschappij is blijven voortwerken. Het ging om een poetsmedewerker op intensieve zorg en een kassabediende in een supermarkt. En afsluitend was er dat toch wel prachtige optreden van Will Tura op de Grote Markt in Brussel, die zeer terecht zong: 'Hoop doet leven'.

Dat is, mijnheer Rzoska, het Vlaanderen waar ik voor sta. Dat is het Vlaanderen waar ik aan werk. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, ik stel deze vraag niet om te polariseren maar wel omdat het mij na aan het hart ligt dat u als minister-president van de Vlaamse Regering staat voor alle Vlamingen en niet enkel voor een specifiek deel. Uw uitleg volstaat voor mij ergens wel, maar ergens ook niet. Hij staat zelfs voor een deel in schril contrast met de boodschap die de N-VA-voorzitter van de afdeling Kortrijk vandaag op de website plaatst. Hij heeft het over een schaamteloze en respectloze kaping van een pluralistische manifestatie. Hij wijst duidelijk met een beschuldigende vinger naar de Vlaams Belang-mensen die daar aanwezig waren.

Ik vind dat een essentieel element. Die Vlaamse feestdag mag niet enkel een Vlaams-nationalistische partijpolitieke feestdag zijn. Die gaat veel breder. Je ziet het ook in de samenleving. Kijk naar de kunstenaars die bijvoorbeeld op een heel originele manier aan de slag zijn gegaan met die Vlaamse Leeuw om meer mensen te verenigen rond die Vlaamse feestdag. *(Opmerkingen en gelach bij het Vlaams Belang)*

Uw voorganger, Geert Bourgeois, heeft in 2015 heel duidelijk die diversiteit op de Vlaamse feestdag in de picture geplaatst. Hij is bijvoorbeeld op 10 en 11 juli bij een iftar aanwezig geweest en heeft daar tegen moslims gezegd: "Het is ook uw feestdag." Mijn vraag aan u is: wat gaat u de volgende jaren als minister-president doen om ervoor te zorgen dat de diversiteit op de Vlaamse feestdag op een goede manier wordt gerepresenteerd?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister-president, in uw 11 julispeech in Kortrijk stelde u letterlijk: "Laten we allemaal schouder aan schouder staan om onze Vlaamse natie mee vorm te geven." Als ik dan zie met welke fascistische figuren u letterlijk schouder aan schouder stond, dan pas ik natuurlijk voor dat soort natievorming, en ik denk veel Vlamingen met mij. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Minister-president Jan Jambon: Ik kende die figuur niet. U kende die figuur?

Hannelore Goeman (sp.a): Laat mij uitspreken. Dat is gewoon een vaststelling, hé. Ik heb dat beeld gezien. Heel veel Vlamingen met mij hebben dat beeld

gezien. Ik denk dat heel veel mensen oprecht gechoqueerd waren. Ik wijs u niet met de vinger. Ik geloof uw uitleg dat u daar niet voor verantwoordelijk bent, maar ik hoop wel dat u goed beseft hoe dat is binnengekomen bij veel mensen, samen op de eerste rij op 11 juli.

Mijn oproep vandaag is, minister-president, dat u, dat de organisatie en dat wij allemaal op geen enkele manier mogen toestaan dat onze feestdag, dat onze identiteit wordt gekaapt door dat soort extreemrechtse figuren. Want zolang dat gebeurt, begrijp ik zeer goed dat heel veel Vlamingen geen zin hebben om mee te vieren op 11 juli.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Wat mevrouw Goeman zegt, vind ik echt degoutant. Ze zit hier de indruk te wekken dat de minister-president schouder aan schouder stond, en ze grijpt dat aan om de Vlaamse feestdag, iets wat zeer mooi is, iets wat eigen is aan ons volk, af te breken. Ze misbruikt dat eigenlijk. (*Applaus bij de N-VA*)

Dat vind ik compleet fout en zelfs walgelijk. Even walgelijk als wat een aantal Vlaams Belangers, zowel parlementsleden als militanten, mij kwamen zeggen. Die hebben mij gezegd: 'Sorry ten aanzien van alle vrijwilligers van het Gulden-sporencomité dat een aantal van onze mandatarissen daar prominent een veroordeelde persoon, een crimineel hebben gezet, die in de gevangenis heeft gezeten voor slagen en verwondingen.' Die hebben gezegd: 'Dat is niet ons nationalisme.' Ik hoop ook, collega's van het Vlaams Belang, dat jullie jullie hierover eens goed bezinnen en dat jullie dat ook strikt veroordelen, net zoals een aantal van jullie mensen dat al doen, want het was ook schandig. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister-president, mijnheer Rzoska, terwijl u en uw partijgenoten zich op 11 juli klaarblijkelijk boos maakten over van de aanwezigheid van een of meerdere personen op de viering aan de vooravond van onze Vlaamse feestdag in Kortrijk, waren wij bij het Vlaams Belang nochtans druk in de weer. Met ongeveer 700 vrijwilligers hebben wij op 11 juli tienduizenden Vlamingen bezocht doorheen het hele land. Misschien moet u dat ook eens doen. Dat geldt trouwens ook voor collega Goeman. Kom gerust eens mee op ronde, want alleen door naar de mensen te luisteren, weet u wat er echt speelt bij die mensen. Op 11 juli was dat niet wie er aanwezig was op die viering in Kortrijk, maar wel wat daar is gezegd.

Dan richt ik mij tot de minister-president, want dit moet toch wel de eerste 11 julispeech zijn in de geschiedenis van dit Vlaams Parlement waarin geen enkele communautaire zinsnede te bespeuren was. Nochtans had enkele uren daarvoor Tom Van Grieken, de partijvoorzitter van het Vlaams Belang, de tweede grootste partij van dit land, zich bondgenoot van u verklaard om rechtstreeks de onderhandelingen met Wallonië op te starten. Daarom mijn vraag aan u, minister president: is de N-VA en bij uitbreiding deze Vlaamse Regering ooit nog van plan om de communautaire diepvries te ontdooien? Of was het allemaal maar schone schijn en kiezersbedrog? Aanvaardt u de uitgestoken hand van mijn partijvoorzitter, of zegt u 'Vive la Belgique'? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, de vraag gaat over de aanwezigheid van een zeer dubieus en bedenkelijk sujet op een van de feestdagen die we allen in ons hart dragen. De burgemeester van Kortrijk heeft dan ook met klem aangehaald dat hij niet zal toelaten dat die viering in zijn stad op die manier wordt misbruikt. De Vlaamse feestdag is een feestdag van ons allemaal. De

minister-president heeft daar een goede speech gegeven en, op het moment dat Vlaanderen in de diepste crisis zit sinds de oorlog, een aantal mensen gelauwerd die met man en macht hebben geprobeerd ons Vlaanderen overeind te houden.

Dan past daar niet iemand die in de gevangenis heeft gezeten omdat hij bepaalde mensen van een gemeenschap werkonbekwaam heeft geslagen. Dat past daar niet, mensen die door de rechtbank als ultragepolitiseerd en -gepolariseerd worden omschreven. Wij leven in een warm Vlaanderen, wij vechten en werken ervoor om dat Vlaanderen warm te houden, en zo'n personages horen niet thuis op de 11 juliviering.

Minister-president, ik denk dat uw antwoord klaar en duidelijk is, dat er geen sprake is van wat voor associatie ook, integendeel. Uw aanwezigheid, uw optreden en uw handelen bewijzen net het omgekeerde. U zult daar in de burgemeester van Kortrijk een bondgenoot in vinden. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): We hebben het hier over Aurélien Verhassel die naast Dries Van Langenhove op de Vlaamse feestdag aanwezig was. Die man is veroordeeld voor geweld. Die man baat een café uit waar de Hitlergroet brengen normaal is, waar geweld op migranten wordt gepland. Dat is allemaal bekend, dat was allemaal bekend. Van zo iemand vindt het Vlaams Belang het nodig om die uit te nodigen op een feest in Vlaanderen.

Er wordt precies gedaan alsof Dries Van Langenhove de man toevallig is tegengekomen aan de ingang of zo. Zo lomp zijn wij natuurlijk ook niet. Jullie nodigen die elk jaar uit voor de Vlaamse feestdag. Ze hadden verdorie dezelfde sokken aan, dezelfde Vlaams-nationalistische sokjes. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Jullie kunnen zelfs niet eens een woord over jullie lippen krijgen om te zeggen dat dat misschien toch wel een heel klein beetje verkeerd was. Propertjes, propertjes.

Minister-president, we kunnen u niet verwijten dat u een speech hebt gegeven waarbij die man aanwezig was als u dat op voorhand niet kon weten. Wat we u wel kunnen verwijten, is dat dit de partij is waar u twee maanden lang mee hebt onderhandeld om een Vlaamse Regering te vormen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Zoals gezegd, de Vlaamse feestdag is van iedereen. Het valt dan ook te betreuren dat een Franse extremist, veroordeeld voor geweld, daar op de eerste rij aanwezig was. De minister-president is daarover klaar en duidelijk geweest. De vraag lijkt mij dan ook vooral: wie heeft die man daar gebracht? Dat is de vraag die moet worden gesteld boven alle andere vragen.

Ik begrijp dat de nodige stappen zullen worden gezet om ervoor te zorgen dat dat in de toekomst niet meer gebeurt en dat de Vlaamse feestdag van ons allemaal is en blijft. *(Applaus bij de meerderheid)*

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Rzoska, ik heb eigenlijk een heel eenvoudig voorstel om volgend jaar aan te tonen dat de Vlaamse feestdag wordt gedragen door de hele brede Vlaamse samenleving. Laat alle fractieleiders uit dit parlement daar op de eerste rij plaatsnemen. Dan is dat verzekerd. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Ik mag er ook nog bij zitten, neem ik aan? Grapje, grapje.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, u moet daar bij wijze van spreken aanwezig zijn want u bent de eerste burger van Vlaanderen. U vertegenwoordigt alle Vlamingen via dit parlement.

Minister-president, ik vind dit een iets te gemakkelijk antwoord en ik zal u zeggen waarom. Er zijn in het verleden wel degelijk ook parlementsleden van Groen aanwezig geweest. Er zijn wel degelijk ook parlementsleden van Groen, waaronder ikzelf, aanwezig geweest op IJzerbedevaarten. Voor ons is dit geen vreemde omgeving. Waar het mij wel om gaat, is wat uw voorganger Geert Bourgeois deze week in de pers verklaarde: de Vlaamse beweging zal alleen maar kunnen blijven bestaan op het moment dat we ook mensen vanuit een diverse achtergrond, diverse Vlamingen laten participeren. Hij heeft daar een actieve rol in gespeeld. Ik vraag van u hetzelfde, dat u als minister-president de volgende keer in de aanloop naar 11 juli ook dat diverse Vlaanderen vertegenwoordigt. Dat was mijn vraag. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het ondersteunen van de bestuurskracht van gemeenten

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Uit de nota van de Vlaamse Regering van afgelopen vrijdag blijkt dat de Vlaamse Regering – en dat stond uiteraard al in het regeerakkoord – fusies wil stimuleren. Lokale besturen die fusioneren moeten daarbij een minimale schaalgrootte hebben van 20.000 inwoners en krijgen in ruil daarvoor financiële ondersteuning in de vorm van een schuldovername. Die is gedifferentieerd van 200 euro per inwoner vanaf 20.000 inwoners tot en met – ik zal niet alle bedragen overlopen – 500 euro bij fusies vanaf 35.000 inwoners, met een maximale fusiebonus van 50 miljoen euro.

Minister, de vrijwillige fusies passen uiteraard in uw beleidsintentie en die van de hele Vlaamse Regering om de lokale besturen meer bestuurskracht te geven. U beschrijft het in uw beleidsnota zelfs als een rode draad.

Er zijn natuurlijk verschillende manieren om bestuurskracht te vergroten. Minister, in de beleidsnota stelt u onder andere dat u hiervoor het ondersteuningsaanbod ten aanzien van de lokale besturen zult verfijnen. Dat is een gedachte die strookt met het rapport lokale bestuurskrachtmonitor uit 2014 van het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV). Als het daarin gaat over bestuurlijke maatregelen wordt er gedacht aan opleidingen, interventies en een centrale of sectorale helpdesk. En dan denk ik heel spontaan aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), die in dat geval misschien ook wat meer middelen verdient.

Het rapport stelt expliciet dat we het bestuurskrachtendebat niet eenzijdig aan fusies mogen koppelen. Minister, hoe zult u, naast de vrijwillige fusies, de lokale besturen ondersteunen om hun bestuurskracht te vergroten?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, laat mij beginnen met te zeggen dat de fusieoperatie of het ondersteunen van fusies op vrijwillige basis voor de Vlaamse Regering en voor mezelf wel een heel belangrijk onderdeel is om de bestuurskracht van de lokale besturen te versterken. We zetten daar ook robuust op in.

De vorige bestuursperiode is het taboe rond fusies doorbroken. Vijftien gemeenten zijn samen zeven nieuwe gemeenten geworden. Dat is op een heel positieve manier verlopen en geëvalueerd door de universiteiten van Gent en Leuven. Lokale politici zijn daar ook voor beloond geworden. Men heeft gevoeld dat schaalvergroting en nabijheid hand in hand kunnen gaan. Dat spoor willen we verder bewandelen. We doen het nog robuuster dan de voorbije bestuursperiode, met een maximum plafond van 50 miljoen euro schuldovername. Ik hoop dat er daardoor deze bestuursperiode hopelijk enkele tientallen gemeenten ernstig overwegen – en er misschien ook voor kiezen – om die fusieoperatie te ondergaan.

Daarnaast zijn er andere dingen nodig, financieel. We schalen op van 15 naar 20 miljard euro, er is een groei van 3,5 procent, de respobijdrage wordt voor de helft terugbetaald, het openruimtefonds, enzovoort. Ook daar hebben we grote inspanningen gedaan, want de financiële draagkracht bepaalt natuurlijk ook mee de bestuurskracht.

We bewandelen nog drie andere sporen. Eén, de regiovorming. In het najaar komt er een visietekst van mij naar de Vlaamse Regering en daarna naar het parlement, om op regionaal vlak de samenwerking op een goede manier te bevorderen. Voor mij is dat geen alternatief voor fusies, maar gaat het hand in hand met een fusieoperatie. Ik denk dat we ook daar, door een sterkere, betere, meer doorzichtige en transparante regiovorming een hele stap vooruit kunnen zetten. We zullen ook een commissie decentralisering installeren. Die is al voor een eerste keer samengekomen met een aantal burgemeesters, om te kijken hoe we in het najaar op dat spoor een aantal dingen kunnen doen. Ten slotte is er een rode draad doorheen het hele Vlaamse regeerakkoord, ook bij mijn collega-ministers, die de bestuurskracht van lokale besturen willen versterken. Ik geef enkele voorbeelden: de manier waarop ikzelf digitalisering probeer te ondersteunen,...

De voorzitter: Maar dan wel snel, alstublieft, want uw tijd is om.

Minister Bart Somers: Denk maar aan hacking. En verder: de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) die voor een deel kunnen worden overgenomen, de regie voor kinderopvang die bij lokale besturen terugkomt, het feit dat collega Diependaele zal werken aan één huisvestingsmaatschappij per gemeente... dat zijn allemaal hefbomen om de lokale bestuurskracht uit te bouwen.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik ga even verder op de nota. In die nota haalt u ook aan dat het bestuurlijk bouwwerk van de lokale besturen de storm van de coronacrisis heeft doorstaan, maar toch hier en daar in zijn voegen is gebarsten. U stelt daarbij dat de crisis uitdagingen bij de steden en gemeenten naar boven heeft gebracht en dat u de fusies als een mogelijke oplossing ziet. Persoonlijk zeg ik ook: vooral sterke besturen, ook al zijn ze wat kleiner, met heel veel appreciatie van hun inwoners.

Daarom ben ik ook benieuwd welke tekenen u precies hebt gezien bij die kleinere besturen, waar het dan minder goed is gegaan tijdens deze coronacrisis? Gaat het dan over mondkmaskers, een sterker virus of misschien iets anders?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik ben het eens met de heer Warnez, en u hebt dat ook al een aantal keren beklemtoond, dat het belang van het lokale niveau de afgelopen maanden nog maar eens des te duidelijker is geworden. Het is mijn overtuiging dat dat het enige beleidsniveau is dat echt aan de burgers heeft bewezen dat het er staat in deze crisis. Dat kan ik niet met fierheid over het Vlaamse of federale niveau zeggen, en dat zegt toch wel iets over het lokale niveau. We zien ook dat de overheden steeds meer taken en verantwoordelijkheden

doorschuiven en dat, ondanks de inspanningen die er gebeuren, deze niet in verhouding gevolgd worden door de nodige structurele financiering. Daarom is het terecht dat we het debat over bestuurskracht voeren. Voor onze fractie kunnen fusies van onderuit daarin een rol spelen. Maar zij zijn niet de heilige graal, minister. Studies in onder andere Nederland en Duitsland, waar ze bewust kiezen voor kleinere gemeenten, tonen aan dat er ook mogelijke nadelen zijn verbonden aan bepaalde fusierondes.

Ik wil toch nog eens de klemtoon leggen op de samenhang van een fusie met die regionale samenwerking. De lokale verankering moet daarbij gegarandeerd worden. Dat zou pas echt de verrommeling in Vlaanderen aanpakken en een antwoord bieden op de mandatencarrousel, waar heel veel burgers op afhaken. Daar dringt de VVSG ook op aan. Ik wil erop aandringen dat u dit mee opneemt. U bent heel concreet geworden over de fusies. Wanneer zullen ook echt duidelijkere stappen in de regiovorming worden genomen?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Wat binnen de Vlaamse Regering is beslist, ligt heel duidelijk in de lijn van het Vlaamse regeerakkoord. Het is ook duidelijk dat deze Vlaamse Regering niet alleen met woorden, maar ook met daden het belang van de gemeenten onderkent. Ik denk dan aan de groei van het Gemeentefonds. De gemeenten verdienen dat ook. Mijn collega's hebben dit al aangehaald, maar tijdens de voorbije periode hebben de lokale besturen getoond hoe flexibel en creatief ze zijn. Sommige kleine gemeenten waren bij de eerste om ervoor te zorgen dat hun bewoners mondkmaskers hadden.

We zijn inderdaad niet blind voor de uitdagingen. Ik denk dat het heel belangrijk is dat u hefboomen voor die vrijwilligheid creëert. Ik wil vooral de klemtoon leggen op de vrijwilligheid om tot fusies te komen. Het is belangrijk om naar de bestuurskracht en de financiële draagkracht te kijken. Dat mogen we echter niet doen vanuit onze ivoren toren in Brussel. Dat moet van onderuit gebeuren en dat moeten we ook stimuleren.

Ik wens ook een pleidooi te voeren om die regiowerking kracht te geven.

Hebt u al indicaties over gemeenten die bereid zijn om de stap te zetten, want ik dacht dat er toch al gemeenten waren die zich hadden aangemeld voor een fusie?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voor mijn fractie is het uitgangspunt dat we de bestuurskracht van de lokale besturen willen verhogen. Op die manier zorg je ervoor dat alle Vlamingen, ongeacht in welke gemeente ze wonen, op dezelfde sterke publieke dienstverlening kunnen rekenen. U zult in ons altijd een partner vinden als het over de verhoging van de bestuurskracht van de gemeenten gaat, minister.

We zien dat u de mogelijkheid voorziet om te fuseren of een samenwerkingsverband aan te gaan. Ik heb gezien dat in mijn eigen regio, Zuid-West-Vlaanderen, regionale samenwerking heel goed kan. Zeker in deze tijden is dat echt een meerwaarde gebleken.

Tijdens de vorige regeerperiode werd er een oproep gelanceerd voor bestuurskrachtondersteuning voor steden en gemeenten. Uiteindelijk werden daarvoor zeventien gemeenten geselecteerd. Er is wat discussie over dat dat vooral sterk gemotiveerde gemeenten zijn, en niet per se de gemeenten die het misschien wel het meest nodig hebben. Overweegt u om opnieuw zo'n oproep te lanceren of wilt u deze ondersteuning via een andere weg voorzien voor de gemeenten?

Minister Bart Somers: Dank u voor alle vragen.

Eerst voor alle duidelijkheid: de fusieoperatie die we stimuleren, is een vrijwillige operatie. Het gaat over een fusieoperatie waar mensen op basis van hun eigen inzichten en eigen keuzes kunnen instappen. We hebben daarvoor nadrukkelijk gekozen in het regeerakkoord. Dat zorgt natuurlijk automatisch voor het grootste draagvlak.

Ten tweede zijn er de uitdagingen met betrekking tot corona. Er zijn de voorbije maanden, zoals ik al elke keer heb herhaald, zowel in commissie als in de plenaire vergadering, ongelooflijke inspanningen gebeurd door onze lokale besturen. Ze hebben zich laten zien als de sterkste bestuurslaag, heel wendbaar, dicht bij de burgers, oplossingsgericht. Maar er zijn nogal wat gemeentebesturen die ons gecontacteerd hebben om te zeggen dat ze op de tippen van hun tenen staan. Voor sommige gemeentebesturen is wat men heeft meegemaakt in deze coronacrisis, waarschijnlijk een motivatie om erover na te denken of men niet moet opschalen. Dat is verschillend van gemeente tot gemeente. Het organiseren van zomerscholen, de zorgcentra die moesten worden gemaakt, de handhaving die men moest organiseren, het informeren van burgers: voor sommige gemeenten, zelfs kleinere gemeenten, is dat allemaal goed verlopen. Voor andere is dat een heel moeilijk en zwaar proces geweest. Ik denk dat dat voor sommige gemeenten een katalysator kan zijn om te kiezen voor opschaling.

Als we, ook in antwoord op wat de mensen van het maatschappelijk relancecomité hebben gezegd, verder willen kiezen voor een doorschuiven van verantwoordelijkheden en bevoegdheden naar het lokale niveau, waar ik heel sterk in geloof – ik geloof in een soort van interne Vlaamse staatshervorming waar we naartoe moeten, om daar veel meer bevoegdheden te leggen. Want vandaag de dag zijn de bevoegdheden en de slagkracht van Vlaamse gemeenten een pak kleiner dan bijvoorbeeld in Nederland. Gemiddeld zijn ze ook maar de helft van de Nederlandse gemeenten. We hebben dat in een aantal onderdelen van ons Vlaams regeerakkoord bepaald. Dan vraagt dat dat we opnieuw nadenken over de vraag of we niet moeten opschalen.

Ik geef een voorbeeld met betrekking tot het integratiebeleid. Eigenlijk weten we dat een belangrijk deel van het integreren van nieuwkomers op het lokale niveau gebeurt. Als we daar met buddywerking willen werken, dan heb je besturen nodig die dat kunnen organiseren. Als je vandaag de dag zegt dat klimaat een grote uitdaging is, en dat lokale besturen een belangrijke actor zijn in het klimaatbeleid, dan stelt zich bij sommigen onmiddellijk de vraag: moeten we dan ook niet een stuk opschalen? En daar zit natuurlijk de motor achter de vele gesprekken die vandaag de dag in gemeentehuizen hierover worden gevoerd. Men vraagt mij of ik weet heb van een aantal. Ik heb weet van een aantal, maar evident zal ik dat vanwege de vertrouwelijkheid van die gesprekken hier niet in het halfroond te gooien.

In het najaar komt de nota van de regiovorming. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we daar deze regeerperiode doorbraken in maken, dat we de moed vinden om de dingen af te bakenen, of het nu vijftien of achttien of twaalf zones of regio's in Vlaanderen zijn waarbinnen samenwerking wordt gepromoot en ondersteund. Daar zijn op dit moment in Vlaanderen een aantal heel mooie voorbeelden. Zuid-West-Vlaanderen is daar een mooi voorbeeld van. In alle bescheidenheid doet ook onze regio daar zijn best. De Kempen zijn daar heel goed bezig. Er zijn dus een aantal inspirerende voorbeelden. We moeten dat proberen verder uit te bouwen in Vlaanderen.

Ten slotte wil ik er nog even op wijzen dat de ambitie van de Vlaamse Regering niet alleen is om kleine gemeenten te laten fusioneren. We denken dat er ook

een opschaling kan zijn voor grotere gemeenten en steden. Als je kijkt naar het aantal inwoners van de steden in Vlaanderen, en je kijkt opnieuw naar Nederland, dan zie je dat Nederlandse steden vaak dubbel tot driedubbel zo groot zijn qua inwoners, daardoor ook veel meer slagkracht hebben, daardoor soms ook een rationeler beleid kunnen voeren op het vlak van bijvoorbeeld open ruimte, en duidelijkere keuzes kunnen maken op het vlak van ruimtelijke ordening. Dat zijn allemaal elementen die voor mij argumenten zijn om fusies echt te promoten en mensen aan te moedigen in die keuze, maar altijd op basis van vrijwilligheid. Het is immers mijn overtuiging dat we op termijn naar minder gemeenten moeten gaan. Dat gaat een rationeler Vlaanderen en een rationeler beleid opleveren. En dan heb ik niet gesproken over het argument dat men ook vaak naar voren brengt, namelijk: misschien gaan er dan minder mensen zijn met een mandaat, maar gaat dat mandaat ook een iets groter gewicht krijgen en iets zwaarder wegen.

Een allerlaatste element, voorzitter. Ik ben ervan overtuigd – en ik zeg dat als burgemeester, ik ben twintig jaar lang burgemeester geweest, en vandaag ben ik het nog altijd titelvoerend, in een stad met op dit moment 87.000 inwoners – dat je nabijheid ook op die schaal perfect kunt organiseren. Dat betekent niet dat je opschaaft, dat je de nabijheid loslaat. Nabijheid is tot op het niveau van de wijk en het dorp perfect organiseerbaar in gemeenten van een iets grotere schaal. Ik vind dat een argument dat men vaak in stelling brengt, maar dat in de praktijk niet klopt.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, sta me toe dat ik het toch ietwat kort door de bocht vind, ten eerste dat de Nederlandse en de Deense gemeenten per definitie slagkrachtiger zouden zijn dan de Vlaamse en ten tweede dat de schaalgrootte daarvan de reden zou zijn. Maar goed, laten we duidelijk zijn. Niet alleen bestuurskracht, maar ook lokale autonomie is de rode draad van u, van deze meerderheid en ik denk van iedereen in dit parlement. Vertrouwen in de steden en gemeenten is dat ook.

Het is dan ook goed dat lokale besturen zelf kunnen kiezen of ze fusioneren en dat we hen dan ook ondersteunen. Als ze daar niet voor kiezen, zou ik toch oproepen om voldoende ondersteuning te zien in bijvoorbeeld een sterkere Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG), meer middelen, meer opleiders en meer ondersteuning.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de contingentering van artsen en tandartsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Op 13 juli, twee dagen geleden, trok de Vlaamse vereniging voor arts-specialisten in opleiding (VASO) aan de alarmbel. Ik zou zeggen nogmaals. Omdat op federaal niveau het koninklijk besluit (KB) dat de contingentering voor 2026 vastlegt, nog altijd niet is genomen tot de dag van vandaag. Dat is niet zomaar iets want het gaat om de vraag of we in Vlaanderen voldoende artsen en tandartsen hebben. Deze coronacrisis heeft minstens aangetoond dat we die nodig hebben. Let op, het gaat natuurlijk niet over de subquota, maar wel over de totaliteit van artsen. Dan pas kun je verdere subquota gaan bepalen.

Ten tweede gaat het over kwalitatieve en betaalbare gezondheidszorg. In 1996 heeft men beslist dat, als er te veel artsen zijn, er dan overconsumptie is. Dat is niet goed voor de kosten van de gezondheidszorg en ook niet voor de kwaliteit

van de gezondheidszorg. Dat was in 1996. In 1997 zei Vlaanderen dat men een toelatingsexamen zou doen. Wallonië, meer bepaald de Franse Gemeenschap is in 2017, 20 jaar later, ook tot dat idee gekomen. Maar al die tijd heeft men daar blijvend RIZIV-nummers kunnen krijgen, telkens in overtal. En in Vlaanderen bouwde men een achterstand op. Afhankelijk van de berekening is de achterstand 1531 dan wel 1040 RIZIV-nummers die we veel minder hebben. Dat zou dan afgebouwd worden over 21 jaar. Vlaanderen heeft gelukkig zelf quota vastgesteld die kunnen starten en die beoogt al de achterstand niet op 21 jaar, maar op 12 jaar in te halen. Dat stond ook in het Vlaamse regeerakkoord, minister, u hebt de nodige initiatieven al genomen, waarvoor dank.

Minister, mijn concrete vraag naar aanleiding van de vaststelling dat dat KB nog altijd niet is genomen, is of dat gevolgen heeft voor het toelatingsexamen dat eind augustus wordt georganiseerd? Ja dan neen? Hebt u dat al aangekaart of zult u dat aankaarten bij de federale minister van Volksgezondheid?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Misschien eerst een wat geruststellende correctie, namelijk ik las ook in de persberichtgeving dat er werd gesteld dat de afwezigheid van dat federale KB maakt dat het toelatingsexamen voor eind augustus juridisch wankel is en gebaseerd is op los zand. Dat is gelukkig niet waar.

Voor alle duidelijkheid, de Vlaamse Regering bepaalt autonoom het aantal studenten dat mag deelnemen aan de opleiding arts-tandarts. We hebben dat al gedaan in december. We hebben dat aantal studenten ook verhoogd. Hoe hebben we dat gedaan? Een beetje zoals vroeger, namelijk op grond van het advies van de federale opleidingscommissie en het KB van vorig jaar.

Daarbij hebben we wel een correctie toegepast, namelijk de federale regering heeft zelf gezegd dat Vlaanderen een historisch tekort van 1040 RIZIV-nummers heeft en Vlaanderen mag dat historisch tekort inlopen op een termijn van 21 jaar. We hebben neen gezegd tegen 21 jaar. De noden zijn wel iets groter en acuter. We willen dat tekort inlopen op 12 jaar, met als gevolg dat we het contingent, het aantal deelnemende studenten aan de opleiding arts-tandarts hebben verhoogd met respectievelijk 11 procent en 22 procent.

Net vandaag, deze namiddag, hebben wij alle kandidaat-studenten die deelnemen aan het toelatingsexamen, dat zijn er ongeveer vijfduizend voor arts en duizend voor tandheelkunde, een mail gestuurd waarin wij hen uitnodigen voor deelname aan het toelatingsexamen. We hebben dat nu anders georganiseerd: in coronatijden doen we dat niet langer op één centrale plaats, de Heizel. Vijfduizend à zesduizend mensen samenbrengen is een slecht idee. We doen het nu gedecentraliseerd, namelijk op maar liefst 105 locaties waarbij we ook van de nood een deugd maken door een modernisering in te voeren en het examen digitaal te organiseren. We stellen trouwens vast dat het aantal deelnemers kleiner is dan de afgelopen jaren. Dat heeft vooral te maken met het feit dat we degenen die vandaag in het vijfde jaar secundair onderwijs zitten hebben opgeroepen om niet deel te nemen. We zorgen er wel voor dat het examen onmiddellijk digitaal beschikbaar is voor iedereen. Zij kunnen bij wijze van proef dus deelnemen van thuis.

Dat federale KB is wel belangrijk omdat het zekerheden biedt aan wie nu de studie start. Zo weten ze zeker dat wanneer zij in 2026 afstuderen, zij wel degelijk kunnen starten als arts of tandarts met de terugbetaling via het RIZIV. Dat is dus wel essentieel. En dan is het natuurlijk wel problematisch dat enerzijds de Federale Regering heeft beslist dat studenten van de Franse Gemeenschap die eigenlijk dit jaar afstuderen, bovenop het wettelijk bepaalde contingent, wel RIZIV-nummers krijgen en dat er anderzijds nog geen beslissing is genomen voor wie nu de studie aanvat.

Ik moet vaststellen dat dit opnieuw het klassieke verhaal is van de Franse Gemeenschap die alle regels aan haar laars lapt en beloond wordt en dat alle anderen die zich houden aan de wettelijke context en hun verantwoordelijkheid nemen, worden gestraft. Dat vind ik een imminente onrechtvaardigheid. Dat is eigenlijk een discriminatie, en ik hoop dan ook dat daar snel aan tegemoet wordt gekomen. Dat is trouwens ook ten bate van de federale gezondheidszorg en van een goede verstandhouding tussen de gemeenschappen.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is alvast geruststellend voor degenen die nu starten aan het toelatingsexamen dat ze daar niet voor hoeven te vrezen. Het is een goede zaak dat u dat hier nog eens duidelijk stelt en dat op 105 locaties digitaal wordt getest. Dat u het examen onmiddellijk ter beschikking stelt van de vijfdejaars, zodat ze kunnen oefenen en niet naar het echte examen moeten komen, kan alleen maar onze appreciatie wegdragen.

Ik deel absoluut uw grote verbazing over wat er op federaal vlak gebeurt. Ik kijk naar alle collega's van alle partijen hier aanwezig in het parlement om eenieder die aan welke onderhandelingstafel dan ook federaal aanschuift, op te roepen om deze manifeste onrechtvaardigheid voor Vlaanderen eindelijk te stoppen.

Minister, ik heb nog een concrete vraag voor u in het kader van die Vlaamse planningscommissie. Is die intussen opgestart? Wanneer wordt die opgestart of zou die resultaten moeten opleveren?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Uiteraard vinden wij dit een pertinente vraag van de heer Daniëls en sluiten wij ons volledig aan bij de conclusies. We stellen vast dat dit probleem, dit abces eigenlijk, elk jaar opnieuw opspeelt en dat dit in Vlaanderen al lang opgelost zou zijn. Want wij willen dat oplossen en we hebben de redelijkheid die speelt bij alle partijen op dat vlak, maar in België kan dat niet door de manifeste onwil van de Franstaligen. Dat is voor ons nog maar eens een argument om dit onzalige land te splitsen, en alvast minstens alles wat te maken heeft met gezondheidszorg, RIZIV enzovoort op te splitsen.

Wat ons echter een beetje verbaast, is dat Vlaanderen sinds 14 februari die quota al heeft vastgelegd. We zijn nu vijf maanden verder. Minister, hebt u een verklaring waarom het zo lang duurt? Is het minister De Block die dwarsligt? Is het de Federale Regering die niet wil?

Is het corona dat ertussen zit? Of is het schrik om zich te smijten in een nieuw regeerakkoord? Wat is uw appreciatie daarvan?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Investeren in de zorg is natuurlijk ook investeren in de toekomst van de zorg, in dit geval in onze toekomstige artsen en tandartsen. We steunen uiteraard de oproep en vragen ook aan minister De Block om hier snel werk van te maken. Het zorgt misschien niet voor juridische rechtsonzekerheid, als ik de minister hoor – en ik hoor dat graag – maar toch wel voor onzekerheid bij de artsen en tandartsen in opleiding. We hebben er nu wel vertrouwen in dat dit snel in orde komt.

Ik vind het toch wel belangrijk om nogmaals te benadrukken dat de Vlaamse overheid hier al lang haar verantwoordelijkheid in neemt, niet alleen vanwege de maatschappelijke verantwoordelijkheid maar ook voor de toekomst van de kandidaat-studenten zelf. We steunen dus de oproep en zijn blij, minister, dat u die weg verder bewandelt.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, ook wij vinden het belangrijk dat dat KB er komt en dat er duidelijkheid komt over de toekenning van de RIZIV-nummers aan die 10 procent extra kandidaat-artsen en 20 procent extra kandidaat-tandartsen die in Vlaanderen de studie zullen kunnen aanvatten.

Minister, op 25 juni hebben we in de commissie ook gesproken over de planningscommissie die in het regeerakkoord staat, waarin niet alleen de subquota voor specialismen vastgelegd zouden worden maar ook de quota. Ik denk dat het belangrijk is dat Vlaanderen helder kan zeggen op basis waarvan we bepaalde noden definiëren. Ik vroeg me dus af of u erin geslaagd bent om voor het zomerreces de oprichting van die planningscommissie in tweede lezing te laten goedkeuren door de regering, de hoop die u uitsprak in de commissievergadering van 25 juni.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik sluit me aan bij wat hier gezegd is, in die zin dat ook wij denken dat het hoog tijd is dat dat federaal KB over de contingentering wordt voltooid, zodat er duidelijkheid komt en zodat studenten die beginnen aan de studie geneeskunde of tandgeneeskunde weten dat ze als ze afstuderen ook een RIZIV-nummer krijgen en dus hun beroep kunnen uitoefenen.

Waar het inderdaad ook hoog tijd voor is, minister, is die Vlaamse planningscommissie die subquota moet vastleggen voor soorten artsen, zodat we met objectieve cijfers over de noden in Vlaanderen naar het federale niveau kunnen trekken om de discussie te voeren over het optrekken van die contingenten. Dat lijkt ons een veel beter idee dan dat zomaar te doen op eigen houtje. Mijn vraag is dezelfde als die van de collega's. U hebt aangekondigd dat die planningscommissie er nog voor het zomerreces zou komen. Hoe staat het daarmee?

Minister Ben Weyts: Ik ben natuurlijk blij dat we er hier kamerbreed allemaal akkoord mee gaan. Als het geen coronatijden waren, konden we samen rond het kampvuur kumbaya zingen. We steunen allemaal de vraag aan de federale regering om een beslissing te nemen. Wat is de oorzaak van het probleem? Wel, er moet een koninklijk besluit genomen worden, geen ministerieel besluit. Dat wil zeggen dat de voltallige ministerraad dit moet goedkeuren. Ongetwijfeld bestaat daarover politieke discussie en ligt daar het politieke kalf gebonden. Meer verantwoordelijkheid voor de deelstaten op dat vlak zou dus misschien ook een goede zaak zijn, vanzelfsprekend niet alleen voor de quota maar voor de totale gezondheidszorg.

Wat de Vlaamse planningscommissie betreft, had ik de ambitie dat de Vlaamse Regering hierover nog voor het reces een beslissing zou nemen. Dat staat op de agenda van de eerstvolgende ministerraad, overmorgen. Ik verwacht daar geen problemen meer. Ik denk dat we dit uitgediscussieerd hebben. Voor alle duidelijkheid: de Vlaamse planningscommissie heeft twee hoofddoelen. Enerzijds is dat het vastleggen van de subquota. Aan welke specialisaties hebben we nood? Naar welke specialisaties moeten we studenten – die eigenlijk al arts zijn – toeleiden? Anderzijds moet er een advies gegeven worden aan de Vlaamse Regering met betrekking tot het totale aantal studenten dat kan deelnemen aan de opleiding arts en tandarts. Dat staat op de agenda voor vrijdag. Ik verwacht dat de Vlaamse Regering dit zal goedkeuren.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is goed nieuws dat die Vlaamse planningscommissie uit de startblokken kan schieten. Ik denk dat dat belangrijk is.

Iets dat ik nog altijd niet begrijp, is dat men federaal roept dat de kosten van de gezondheidszorg ontsporen, en dat men dan aan de andere kant van de

taalgrens veel meer artsen toelating geeft om te starten, om dan te hopen, denk ik, dat Vlaanderen die overconsumptie dan maar zal betalen. Het zou inderdaad veel gemakkelijker zijn, mocht dat allemaal in één hand zitten. Minister, ik heb inderdaad ook begrepen dat het Vlaams Belang, CD&V, sp.a en wij als N-VA luidop steunen dat die Federale Regering die beslissing moet nemen. Ik neem aan dat de collega's van Open Vld dat ook stilzwijgend hebben gesteund. Dat wil dus zeggen dat we vanuit Vlaanderen één krachtig signaal kunnen geven aan die Federale Regering: maak dat KB, zodat die onzekerheid er in 2026 niet moet zijn voor degenen die in augustus een examen zullen afleggen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannelore Goeman, Katia Segers en Caroline Gennez over een sterke Europese investeringsagenda inzake onderzoek en onderwijs
– 436 (2019-2020) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde het woord gevraagd.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Voorzitter, zoals zo-even aangekondigd in mijn tussenkomst zou ik de spoedbehandeling willen vragen van ons voorstel van resolutie over een sterke Europese investeringsagenda inzake onderzoek en onderwijs.

De voorzitter: Dat was al ingediend, dacht ik.

We zullen ons daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 5 maart 2020 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval
– 342 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 5 maart 2020 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 342/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

Minister Demir, bedankt voor uw komst. Het moet een goed ontwerp van decreet zijn geweest, want er is geen commentaar.

VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Carina Van Cauter, Maaïke De Vreese, Jo Brouns en Philippe Muyters tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat de voorbereidende rechtspleging betreft – 379 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 4

Intrekking

De voorzitter: Dames en heren, het voorstel van decreet van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Carina Van Cauter, Maaïke De Vreese, Jo Brouns en Philippe Muyters tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat de voorbereidende rechtspleging betreft, is ingetrokken.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, gelieve u nu aan te melden in de stemtoepassing. Er zijn nog altijd maar 99 leden ingelogd. Ik begrijp niet wat er zo moeilijk aan is om u gewoon aan te melden, zodat we voort kunnen met onze werkzaamheden. *(Opmerkingen van Wilfried Vandaele)*

De heer Vandaele geeft me gelijk. Kan dat alstublieft worden genotuleerd in het verslag?

We kunnen ondertussen misschien al een teststemming uitvoeren.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

Deze eerste teststemming is goed verlopen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over het overdragen van ouderschapsverlof in tijden van corona – 361 (2019-2020) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering over het verzoekschrift over het overdragen van ouderschapsverlof in tijden van corona.

De heren Ongena en Van Rooy, verslaggevers, verwijzen naar hun schriftelijk verslag.

Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

**VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over twee- of driedaagse trektochten op jeugdkampen in het kader van de versoepeling van de coronamaatregelen
– 410 (2019-2020) – Nr. 1**

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het verzoekschrift over twee- of driedaagse trektochten op jeugdkampen in het kader van de versoepeling van de coronamaatregelen.

De heer Anaf, verslaggever, heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Voorzitter, het getuigt van respect van het parlement dat, als iemand van 17 jaar een verzoekschrift stuurt, we daar even bij stilstaan.

Op dinsdag 26 mei is er een verzoekschrift ingediend over de organisatie van twee- of driedaagse trektochten op jeugdkampen. Dat werd behandeld in de commissie Jeugd op donderdag 28 juni en vervolgens op 2 juli. Dat verzoekschrift kadert in de organisatie van jeugdkampen deze zomer. Het gaat over een verzoekschrift van een 17-jarige die lid is van de Chiromeisjes van Boxbergheide. Ze vroeg aan het parlement om ook de meerdaagse trektochten die tijdens jeugdkampen meestal georganiseerd worden, toe te staan. Ze wou zo met haar vriendinnen haar laatste ledenbivak afsluiten met een laatste trektocht voordat ze zelf leidster wordt. Zeer begrijpelijk, ook met de commissie Jeugd hadden we daar heel veel begrip voor.

We mogen natuurlijk niet vergeten dat de zomerkampen bijna niet zijn doorgegaan door de coronacrisis. Er is door de jeugdsector en alle andere betrokkenen onder leiding van de minister van Jeugd met man en macht gewerkt om de kinderen en jongeren toch een mooie zomer te bezorgen. Het is ondanks de coronacrisis dat de kampen kunnen doorgaan, en iedereen moet zich nog steeds zeer bewust zijn van de vooropgestelde maatregelen en het belang daarvan.

Daarom hebben we met de commissie Jeugd unaniem beslist – we hebben eerst en vooral onze waardering uitgesproken dat iemand van 17 jaar de weg vindt van een verzoekschrift aan het parlement, dat is een goed signaal – om het regeeringsstandpunt over dit verzoek over te nemen. De beslissing om de zomerkampen te laten plaatsvinden is niet lichtzinnig genomen en het is echt belangrijk dat het parlement het signaal geeft dat het om ieders veiligheid te garanderen belangrijk is dat iedereen zich echt aan die veiligheidsregels houdt. Dat betekent dat er helaas geen uitzonderingen kunnen worden toegestaan. Haar verzoek om een meerdaagse trektocht te organiseren, kan misschien wel veilig doorgaan, maar dat zet de deur open naar andere misschien minder veilige verzoeken. Er zijn op dit moment gelukkig nog geen besmettingen ontdekt op de jeugdkampen. We kunnen dat niet uitsluiten, dat zei de minister ook, dat lijkt me logisch. Laten we er alles aan doen om dat te vermijden.

Het is een moeilijke keuze, want uiteraard wil iedereen dat de kinderen en jongeren vandaag een zo zorgeloos mogelijke jeugd hebben. We moeten ook realistisch zijn en als parlement een belangrijk signaal geven. We leven momenteel niet in normale tijden. Ook voor de jeugd is het belangrijk om zich aan de veiligheidsmaatregelen te houden.

Ik wil nog even zeggen dat ik het echt fantastisch vind dat iemand van 17 haar weg naar het parlement vindt met een degelijk verzoek, dat trouwens onderbouwd was. Ze had zelf ook oplossingen aangereikt. Maar goed, we moeten als

parlement duidelijk zijn. De commissie was redelijk unaniem om dit niet in te willigen.

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

HUISHOUDELIJK REGLEMENT VAN HET VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het huishoudelijk reglement van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie.

De bespreking is geopend.

Bij brief van 3 juli 2020 deelt de heer Nils Duquet, directeur a.i. van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie, mee dat de raad van bestuur van het instituut op 23 juni 2020 een nieuw huishoudelijk reglement heeft goedgekeurd.

De brief en het huishoudelijk reglement werden u vanmorgen per mail bezorgd.

Het Uitgebreid Bureau heeft op 13 juli 2020 beslist het huishoudelijk reglement goed te keuren en het voor te leggen aan de plenaire vergadering.

Vraagt hierover iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over het huishoudelijk reglement.

De volksvertegenwoordigers die het huishoudelijk reglement wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het huishoudelijk reglement niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt het huishoudelijk reglement aan.

VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat de leeftijd voor plaatsing in een pleeggezin betreft

– 413 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van artikel 48 van het decreet van

12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat de leeftijd voor plaatsing in een pleeggezin betreft.

Vraagt hierover iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat de leeftijd voor plaatsing in een pleeggezin betreft, onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van artikel 48 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat de leeftijd voor plaatsing in een pleeggezin betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Het is een eenvoudig voorstel van decreet dat een mogelijk verschillende interpretatie door verschillende jeugdrechters oplost. Het is zo dat in het decreet jeugdrechters kinderen mogen plaatsen tot hun 13 jaar. Voor kinderen onder de 13 jaar kan het voor een, twee of drie jaar of tot hun 13 jaar. Vanaf 13 jaar kan het maximum voor drie jaar.

Er is een andere wet die zegt dat een minderjarige moet worden gehoord wanneer hij 12 jaar is. Als men dan letterlijk de wet zou volgen zoals die vandaag op de boeken staat, dan ontstaan er situaties dat jongeren die 12 jaar en een paar maanden zijn, moeten worden gehoord door de jeugdrechter vooraleer een plaatsingsmaatregel wordt uitgesproken, die maar kan duren tot hun 13 jaar omdat ze dan opnieuw zouden moeten worden gehoord.

Wat we nu doen, is de leeftijd in artikel 48 van 13 jaar naar 12 jaar brengen. Dat is dezelfde leeftijd als het hoorrecht, en dat is dus meer conform het decreet. Zo worden de leeftijdsgrenzen op elkaar afgestemd, netjes voor het nieuw justitieel jaar in september 2020 van start gaat.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Voorzitter, als ik me niet vergis, heeft onze fractie een tiental minuten geleden ...

De voorzitter: ... twee amendementen ingediend.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Als ik me niet vergis, is het één amendement.

De voorzitter: Het zijn twee amendementen. Als ik me niet vergis, is er een amendement op artikel 2 en is er een tweede amendement om een bijkomend artikel 3 in te voegen.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Dat klopt. Ik weet niet of het de bedoeling is dat ik die amendementen al toelicht. Mag ik mijn gang gaan?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert, u mag uw gang gaan en de amendementen uitleggen.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): De twee amendementen zijn volgens ons de logica zelve. In het voorstel van decreet vragen de indieners "een minderjarige die ouder is dan dertien jaar" te vervangen door "een minderjarige die ouder is dan twaalf jaar". Ter bescherming van de jongeren moet in het eerste deel van diezelfde zin "ten hoogste tot aan de leeftijd van dertien jaar" worden vervangen door "ten hoogste tot aan de leeftijd van twaalf jaar". Daarnaast moeten ook de woorden "voor ten hoogste drie jaar" logischerwijze worden vervangen door de woorden "voor ten hoogste vier jaar".

Momenteel kan een minderjarige die de leeftijd van 13 jaar heeft bereikt, door de jeugdrechter of de jeugdrechtbank nog voor hoogstens drie jaar aan een kandidaat-pleegzorger of pleegzorger worden toevertrouwd. Indien de leeftijdsgrens voor deze groep minderjarigen tot 12 jaar wordt verlaagd, is het gepast de door de jeugdrechter of de jeugdrechtbank opgelegde maximumbeschermingsperiode tot hoogstens vier jaar te verhogen. Zo kan de minderjarige nog tot de leeftijd van 16 jaar van de pleegzorgbescherming genieten.

Daarnaast stellen we ook voor overgangsbepalingen te maken. Dit staat in het voorstel van decreet niet beschreven. Wat ons betreft, is dit onontbeerlijk. Het is niet uitgesloten dat op het ogenblik waarop artikel 2 in werking treedt, de jeugdrechter of de jeugdrechtbank reeds een maatregel heeft uitgesproken waardoor een minderjarige aan een kandidaat-pleegzorger of een pleegzorger wordt toevertrouwd die nog niet in uitvoering is of die wel reeds in uitvoering is. Met het oog op de rechtszekerheid van de minderjarige die het voorwerp van voormelde maatregel is, moet voor dergelijke zaken een overgangsbepaling worden uitgevaardigd.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Voorzitter, we zullen dit goedkeuren omdat het een terechte technische correctie is die het hoorrecht van minderjarigen met een jaar vervroegt en omdat het ook een administratieve vereenvoudiging is. Naar aanleiding hiervan willen we erop wijzen dat er meer sensibilisering zou moeten zijn, zodat we effectief meer pleeggezinnen zouden vinden. We hebben het er recent nog over gehad. Dat is een toenemend probleem. Voor het overige zullen we voor het voorstel van decreet stemmen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 413/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 2. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 413/2)

Er is een amendement tot toevoeging van een artikel 3. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 413/2)

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot invoeging van een artikel 2/1 in het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis en tot wijziging van artikel 7 van hetzelfde decreet, wat de zeevarenden en de toepassing van de federale vrijstelling betreft
– 417 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot invoeging van een artikel 2/1 in het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis en tot wijziging van artikel 7 van hetzelfde decreet, wat de zeevarenden en de toepassing van de federale vrijstelling betreft.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat hebt u goed gelezen, voorzitter, maar collega Gryffroy zal de toelichting doen.

De voorzitter: Enkel spoed.

Wilfried Vandaele (N-VA): Hij zal de spoedbehandeling argumenteren.

De voorzitter: Ja.

Wilfried Vandaele (N-VA): Toch proficiat voor het feit dat u dat zo vlekkeloos hebt voorgelezen. Ik heb het daarnet ook gedaan, maar u hebt mij geëvenaard.

De voorzitter: Ik kan lezen en ik ben ook zeer verheugd dat collega Gryffroy terecht is. Ik maakte me oprecht zorgen.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De inleiding van de heer Vandaele duurt straks nog langer dan de spoed zelf.

Wij vragen hier de spoedbehandeling omdat wij, indien wij willen maken dat er enige aansluiting is voor het uitbetalen van de energieprijzen voor deze

beperkte groep, niet kunnen wachten op de normale weg want dan zitten we rap in oktober. De uitbetaling vindt dan misschien eind oktober, begin november plaats. We willen dat ook deze mensen snel hun uitkering kunnen krijgen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot invoeging van een artikel 2/1 in het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis en tot wijziging van artikel 7 van hetzelfde decreet, wat de zeevarenden en de toepassing van de federale vrijstelling betreft, onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot invoeging van een artikel 2/1 in het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis en tot wijziging van artikel 7 van hetzelfde decreet, wat de zeevarenden en de toepassing van de federale vrijstelling betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is een vrij technische aangelegenheid. Het gaat over een beperkte groep, een derde categorie van natuurlijke personen, werknemers uit de koopvaardijsector. Voor die werknemers wordt de tijdelijke werkloosheid niet vergoed via de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) maar via de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid Zeevarenden. Zij kunnen in aanmerking komen voor het wachtgeld, dat is zo geregeld in een KB betreffende de pool van de zeelieden ter koopvaardij. De zeevarenden die zijn ingeschreven in die pool zouden momenteel, door het feit dat ze niet worden vergoed door de RVA, niet in aanmerking komen voor deze forfaitaire vergoeding van 202,68 euro. Dit voorstel van decreet heeft daar een oplossing voor. Doordat die zeevarenden in een specifiek systeem van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) vallen, hebben ze onder de huidige regelgeving geen recht op die eenmalige forfaitaire vergoeding. Daarvoor willen we nu een oplossing bieden. Het gaat om een groep van ongeveer vijf- tot zeshonderd mensen, die dan een forfaitaire vergoeding kunnen krijgen van 202,68 euro.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 417/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 4.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (III) en tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 – 418 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (III) en tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016.

Vraagt er iemand het woord over de spoed?

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Daniëls zal dat doen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, waarom moeten we dit vandaag goedkeuren? Omdat het gaat over bepalingen voor inschrijvingen voor het schooljaar 2020-2021 alsook voor de teruggave van het leerkrediet voor studenten hoger onderwijs die nu getroffen zijn door de coronacrisis.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (III) en tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (III) en tot wijziging van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik overloop kort een aantal belangrijke zaken die in dit voorstel van decreet staan. Voor basis- en secundair onderwijs zorgen we ervoor dat inschrijvingen en weigeringen van inschrijvingen niet alleen schriftelijk maar ook elektronisch kunnen en dat de periode van tien dagen waarbij men naar het lokaal overlegplatform (LOP) kan gaan voor bemiddeling als men geen plaats heeft, ook geldt na een elektronische mededeling. Dat zijn de artikelen 2, 3 en 4 en 10, 11 en 12.

Een belangrijk artikel betreft het buitengewoon basisonderwijs. Nu de aanmeldperiode de eerste keer heeft gedraaid, hebben we vastgesteld dat er op een aantal plaatsen serieuze capaciteitsproblemen zijn in het buitengewoon basisonderwijs. Mensen hebben op dit moment geen plaats voor hun kind. Het gaat meestal om kinderen met specifieke, ernstige noden die niet zomaar in het gewoon onderwijs kunnen worden opgevangen. We hebben al de mogelijkheid gecreëerd dat scholen gewoon onderwijs die kinderen in overcapaciteit kunnen opnemen, maar daarnaast is het ook belangrijk dat scholen buitengewoon basisonderwijs extra plaatsen kunnen creëren.

Het aantal vierkante meters is een zaak, maar het effectief hebben van lestijden en -uren is een andere zaak. In de artikelen 5 en 6 maken we het Vlaanderenbreed mogelijk dat scholen die meer leerlingen opnemen, op 1 oktober 2020 kunnen hertellen en voor de leerlingen die ze extra opnemen ineens ook lestijden en -uren krijgen.

Voor het volwassenenonderwijs doen we ook een aantal zaken. Een eerste zaak betreft cursisten van NT2 (Nederlands tweede taal) eerste en tweede richtgraad, maar ook van de geletterdheidsmodules en 'Leren leren' van het secundair volwassenenonderwijs. Zij moeten een responsabiliseringsbijdrage betalen op het inschrijvingsgeld vanaf hun vierde inschrijving. Er zijn een aantal cursisten die vanwege corona de studie niet hebben kunnen afronden en wel degelijk naar een vierde inschrijving gaan. Voor hen is er een vrijstelling van de responsabiliseringsbijdrage omdat het niet aan henzelf ligt dat zij voor een vierde maal moeten inschrijven.

Artikel 8 gaat over de cursisten die geen inschrijvingsgeld moeten betalen voor 2020-2021. Dat zijn cursisten in het volwassenenonderwijs die eenzelfde module volgen waarvoor ze niet geslaagd zijn en die in coronatijden plaatsvond. Dat is een korte samenvatting daarvan.

Een ander belangrijk punt in het volwassenenonderwijs is retroactief. Er kon tot voor kort geen vervanging zijn van personeelsleden in de maand juni. Voor de maand juni van 2020 voorzien we dat wel. Er zijn scholen die zijn opgestart om toch les te kunnen geven. Zo kan dat op de best mogelijke manier.

Over hoofdstuk 5 hebben we het hier al enkele keren gehad. Het is de uitvoering van de resolutie die we hier hebben goedgekeurd. Het handelt over de studenten hoger onderwijs. Artikel 13 stelt dat als een evaluatie of een examen niet kon worden georganiseerd, de studenten automatisch hun leerkrediet terugkrijgen, dat ze daar dus geen nadeel van ondervinden.

Over artikel 14 is veel te doen geweest. Het gaat over de studenten die in het academiejaar 2019-2020 voor een opleidingsonderdeel waren ingeschreven en die hebben deelgenomen aan de laatste examenkans – die laatste kans is meestal in augustus – maar niet geslaagd waren. Van dat opleidingsonderdeel ging minstens een deel door na 9 maart – dat wil zeggen in coronatijd – en bijgevolg bevonden ze zich in een overmachtsituatie. De studenten van al die opleidingsonderdelen kunnen hun leerkrediet terugkrijgen. Het gaat dus niet om tien of twintig, maar om alle opleidingsonderdelen die geïmpacteerd zijn door corona.

Hoe gebeurt dat? In de eerste plaats niet via de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Daarover hebben we al een debat gehad. Die Raad zou worden overbelast. Neen, we doen dat via een ambtelijke procedure zodat de Raad zijn energie en tijd kan blijven steken in de normale beroepsprocedures die er zijn.

Wanneer moeten de studenten dat doen? Binnen dertig kalenderdagen na de proclamatie. Dat is de tijd waarbinnen ze die aanvraag moeten indienen. Dat kan op een heel eenvoudige manier, met naam, rijksregisternummer, welke opleidingsonderdelen, plaats van de studie. In de praktijk moeten ze gewoon de puntenlijst daarbij stoppen en dan is het duidelijk. Naam, rijksregisternummer, opleidingsonderdelen, alles staat erop. Daar moet niet veel werk aan worden besteed. Veel collega's en ook wij hebben gevraagd dat het eenvoudig moet zijn. Wel, het zal ook eenvoudig zijn.

Daar zijn twee belangrijke zaken aan toegevoegd. Als een student nog in de procedure zit van het terugvragen van het leerkrediet, maar er is nog geen beslissing genomen, dan kan de student wel degelijk inschrijven, ook al heeft hij te weinig leerkrediet, in de veronderstelling dat het wel in orde zal zijn. Als de administratieve procedure zegt dat het niet klopt en dat het leerkrediet niet wordt teruggegeven, dan kan de student wel degelijk nog altijd bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen in beroep gaan. Dat is belangrijk.

Een ander issue is de impact op de financiering van de hogeronderwijsinstellingen. De Vlaamse Regering zal monitoren wat daar gebeurt, want als studenten leerkrediet terugkrijgen, kan dat een impact hebben. We weten niet hoe groot die impact kan zijn. Voor de volledigheid voeg ik eraan toe dat de hogeronderwijsinstellingen op dit moment signalen geven dat de studenten het zeker niet slechter doen dan vorige academiejaren, meer zelfs, ze doen het beter. Dat is goed, dat zal geen stormloop teweegbrengen op de teruggave van dat leerkrediet.

Als men dan nog in beroep zou gaan bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, dan is dat geen procedure met advocaten enzovoort. In artikel 17, §5, is er gekozen voor een eenvoudige, louter schriftelijke procedure, tenzij de student daarom zou verzoeken.

Collega's, hiermee hebben we geprobeerd maximaal gevolg geven aan die resolutie, ook met alle gevoeligheden zoals te veel werk, eenvoud, administratie, enzovoort. We hebben ook rekening gehouden met vragen van hogeronderwijsinstellingen en universiteiten. Het is het hoogst mogelijke en meest haalbare compromis dat we hebben kunnen bereiken met iedereen. Links en rechts zal er nog iemand niet tevreden zijn, maar voor de studenten zorgen we dat ze alle leerkrediet kunnen terugkrijgen van die vakken.

Artikel 18 is een loutere aanpassing van een titel in het Programmadecreet.

Artikel 19 is wel belangrijk. De universitaire steunpunten voor peilingsproeven en toetsen hadden gepland om in mei 2020 toetsen af te nemen van onze leerlingen. Dat is niet kunnen doorgaan, waardoor daar krediet is opgespaard. In de overeenkomst staat dat ze maximaal 20 procent reserve mogen opbouwen. Dat zou willen zeggen dat ze dat niet opnieuw kunnen gebruiken, wat zou maken dat we een aantal peilingen niet kunnen doen. Dat wordt opgetrokken naar 50 procent.

Artikel 20 is eigenlijk nog een oplossing voor de subsidiëring van het tehuis – ik ben de naam kwijt, maar het is van het gemeenschapsonderwijs in Kuurne – zodat er geteld wordt op een manier dat het lagere aantal studenten door corona de financiering niet beïnvloedt.

Collega's, hoofdstuk 9 vind ik ook een zeer belangrijk hoofdstuk. Waarover gaat dat? Over onze bachelors verpleegkundigen. Dit jaar studeren de eerste bachelors verpleegkundigen af die de langere opleiding van vier jaar hebben gevolgd. We hebben vastgesteld dat dat extra stagejaar heel wat extra kosten met zich meebrengt voor de studenten. We hebben in ons regeerakkoord opgenomen – ook in het verleden – dat er daarvoor een oplossing zou worden gevonden. Op dit moment is er een oplossing voor de groep studenten van dit jaar, een eenmalige toelage. Alle artikelen die daarrond staan, zeggen eigenlijk dat die toelage geen effect heeft op alle andere toelagen. Het gaat om een eenmalige toelage van 1000 euro om tegemoet te komen aan de kosten van die stage.

Het wordt aan de ene kant gefinancierd met middelen van het Europees Sociaal Fonds (ESF) die worden aangereikt door minister Crevits, 645.000 euro, en aan de andere kant 955.000 euro die minister Weyts vanuit Onderwijs binnenbrengt. In het kader van corona lijkt het mij toch belangrijk dat we een signaal geven: wij geven die financiële tegemoetkoming en we hebben ook het engagement – minister Beke is daarmee bezig – om dit in de toekomst structureel te maken met de werkgevers. Dat is belangrijk.

Het artikel dat aan bod komt in hoofdstuk 10, ten slotte, betreft de verlenging van de indieningstermijn van projecten rond 'student tutoring', vanwege corona.

Collega's, er zijn een aantal terugwerkende krachten, omdat bepaalde periodes in het verleden moeten worden aangepast. Wellicht zullen de collega's van de oppositie vragen: waarom is men niet eerder gekomen met dit decreet? Wel, u merkt dat er niet alleen over het leerkrediet zaken in vervat zijn, maar ook over het buitengewoon onderwijs – die telling – en ook over verpleegkunde. Wij dachten dat het goed was om dat allemaal in een decreet samen te brengen. Dat ligt nu voor.

De voorzitter: Collega's, ik denk dat collega Daniëls het hele voorstel van decreet heeft uitgelegd.

Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, ik zal het kort houden. Tijdens het actualiteitsdebat over de relance kwam al aan bod hoe corona een invloed kan hebben op ons onderwijs. In de vorige coronadecreten – zoals we die zijn gaan noemen – werd onder andere ook het online afstandsonderwijs geregeld. Ondertussen hebben we vernomen dat de experts alvast voorstellen dat de scholen maximaal openblijven en pas sluiten na alle andere maatregelen. Onze CD&V-fractie is daar zeker tevreden over.

Ik dank ook de collega's van de meerderheid om dit nooddecreet tot stand te brengen. Ik licht er graag kort een aantal zaken uit. Voor onze fractie is het zeer

duidelijk dat we ook in coronatijden zorg moeten dragen voor de meest kwetsbaren. De capaciteit in het buitengewoon onderwijs wordt opgevangen met dit decreet.

Voorzitter, het is misschien te weinig benoemd, maar voor bepaalde leerlingen weegt dit niet naar school kunnen gaan net méér op hun mentale, fysieke en cognitieve welbevinden, zeker voor die leerlingen in het buitengewoon onderwijs. Dat wilde ik nog even onderstrepen. Ook de meest kwetsbaren in ons volwassenonderwijs krijgen enige clementie bij de inschrijvingen. Dat is ook iets dat we hebben geleerd uit het verslag van het actualiteitsdebat: er is meer dan ooit nood aan steun voor het levenslang leren.

De extra middelen die worden voorzien voor de onderwijsinternaten zijn duidelijk gemaakt.

En dan is er nog een heel luik over het hoger onderwijs, in navolging van de resolutie die ook hier in de plenaire vergadering werd gestemd, rond het leercrediet. Collega Daniëls heeft dat al uitvoerig toegelicht. Het compromis is er gekomen in overleg met heel wat actoren. En het is inderdaad een compromis waarvan we overtuigd zijn dat het het hoogst haalbare is.

Verder is onze fractie zeer tevreden over de regeling die voorzien is in dit voorstel van decreet voor de studenten bachelor verpleegkunde die nu voor de eerste keer 800 uur extra contractstage moesten lopen. We voorzien voor hen een extra tegemoetkoming van 1000 euro. Dat is een zeer krachtig signaal naar het zorgpersoneel, dat het beste van zichzelf moest geven in deze coronatijden.

Voorzitter, we hopen in elk geval samen met u dat we in de toekomst geen coronadecreet IV meer moeten goedkeuren en dat we eindelijk verlost zijn van dit virus.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik zal proberen om niet in herhaling te vallen.

De voorzitter: U kunt dat!

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Mijn collega's hebben goed aangeduid wat belangrijk is in dit voorstel van decreet. We hebben een reeks sociale maatregelen ter ondersteuning van het onderwijzend personeel, de cursisten en studenten uitgewerkt. Daarnaast geven we rechtsgrond aan praktijken die vandaag al van toepassing zijn en noodzakelijk waren om op een goede manier naar dat volgende schooljaar en academiejaar toe te werken. Het is belangrijk dat we ons bewust zijn van de situaties die door de coronacrisis in de praktijk zijn ontstaan en dat we daar op een adequate manier mee omgaan.

Ik wil voor de rest mijn collega's van harte danken voor de samenwerking. We hebben geprobeerd om ervoor te zorgen dat we wat vandaag nog fout liep enigszins kunnen rechtekken. Ik hoop dat we in de toekomst met de ervaring die we nu hebben daar verder kunnen op bouwen om ervoor te zorgen dat de meest kwetsbaren op de juiste manier worden opgevangen, zeker in het onderwijs, want het is zo cruciaal dat men een goede onderwijsbasis krijgt voor het verdere leven.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Onze fractie zal dit voorstel van decreet goedkeuren omdat het een aantal belangrijke maatregelen omvat voor een goed verloop van het

einde van het schooljaar en de start van het volgende jaar. Dat geldt voor het leerplichtonderwijs, maar er is ook verwezen naar een aantal belangrijke maatregelen in het volwassenenonderwijs, naar de stagevergoeding van 1000 euro voor de laatstejaarsstudenten in de bachelor verpleegkunde. Dat zijn allemaal maatregelen die wij toejuichen.

Ik wil ook de collega's van de meerderheid feliciteren – dat mag af en toe ook wel eens – met hun werk rond de studievoortgangsmaatregelen voor studenten in het hoger onderwijs die door corona niet geslaagd zijn.

Ik heb daar wel nog een aantal opmerkingen bij. Ten eerste lijken de resultaten inderdaad mee te vallen, maar laat ons niet vergeten, collega's, dat dit weinig zegt over de studenten die door corona moeilijkheden hebben ondervonden en die het niet gehaald hebben. Het kan perfect zijn dat studenten die in andere omstandigheden, bijvoorbeeld omdat ze zoals sommigen van ons tijdens hun studententijd meer tijd in het café dan achter hun studieboeken zouden doorgebracht hebben, nu wel geslaagd zijn, maar dat degenen die hard werken en het normaal gezien wel hadden gehaald nu in heel moeilijke omstandigheden verkeerden waardoor dat niet mogelijk was. Laat ons niet denken dat door die goede slaagcijfers alle problemen meteen zijn opgelost.

Ik vind het logisch dat voor diegenen die geen examen hebben kunnen afleggen geen sancties voorzien worden, zowel op het vlak van leerkrediet als op het vlak van toekomstige studietoelagen. Ik heb wel een vraag voor mijn collega's en ik heb daar samen met mevrouw Goeman een amendement over ingediend. Artikel 13 van het voorstel van decreet houdt in dat studenten van wie de evaluaties niet konden georganiseerd worden geen leerkrediet verliezen, maar ook geen impact ondervinden op hun toekomstige studietoelage. Voor de opleidingsonderdelen waarvoor we nu een oplossing voorzien voor de studenten die niet geslaagd zijn, maar dat leerkrediet terugkrijgen via deze administratieve procedure door overmacht door COVID-19 is die correctie op het leerkrediet voor de studietoelagen echter niet voorzien. Dat is toch een beetje een manco in dit decreet. Enerzijds zeggen we dat studenten die door corona niet geslaagd zijn wel die studiepunten terugkrijgen, maar als dat iemand is die afhankelijk is van een studiebeurs om zijn studie met succes te kunnen voltooien, dan hebben we voor hem of haar geen oplossing voorzien. Daarom toch een warme oproep aan de collega's om dat amendement dat ik heb ingediend grondig te bestuderen en te kijken of we daarvoor ook geen oplossing kunnen voorzien.

Tot slot denk ik dat het goed is dat er gemonitord en opgevolgd wordt in welke mate de instellingen hoger onderwijs financiële kosten ondervinden door deze maatregel.

En helemaal tot slot, vind ik het heel goed dat in dit voorstel van decreet 'overmacht' zeer breed gedefinieerd wordt, zelfs in die mate dat studenten die voldoen aan alle formele voorwaarden die het voorstel van decreet oplegt, bijna automatisch hun studiepunten zullen terugkrijgen. Het is goed, in deze uitzonderlijke omstandigheden, om daar op een dusdanig soepele manier mee om te gaan.

En ik sluit helemaal af met een warme oproep om dat amendement te bestuderen. Ik denk echt dat we een vergissing zouden begaan als we geen oplossing vinden voor die studietoelage voor de betrokkenen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Collega's, wij gaan dit voorstel van decreet ook goedkeuren. Het is nuttig werk dat u hiermee gedaan hebt. Maar ik heb toch een paar opmerkingen.

Eerst en vooral is het zeer positief, op bladzijde 4, dat u voor het buitengewoon basisonderwijs die eenmalige telling laat doen begin oktober. Dat is absoluut nodig.

Dan zijn er nog wat kleinere dingen die we minder goed zien zitten. Op bladzijde 7 is er de aanvraag die een student kan doen in geval van overmacht. Het enige wat die student moet doen, is deelnemen aan de examens en dan een aanvraagformulier invullen 'naar eer en geweten'. Moet daar geen enkel bewijs bij gestopt worden, bijvoorbeeld een doktersbriefje dat je ziek bent geweest, of als iemand bijvoorbeeld een overlijden heeft meegemaakt in de familie, dat die daar een bewijsstuk van bijvoegt? Anders kan natuurlijk iedereen die niet geslaagd is, daar een beroep op doen. Dat vinden wij wel een beetje te gemakkelijk.

Op bladzijde 9 en 10 gaat het over de vergoeding van 1000 euro, waar we uiteraard achter staan. Maar helemaal onderaan staat wie die kan krijgen. Dat zijn alle studenten die dit academiejaar hun diploma behalen in het vierde jaar. Maar stel nu dat iemand in dat vierde jaar wel meegedaan heeft met de examens, veel moeite gedaan heeft, maar door omstandigheden niet geslaagd is en geen diploma heeft. Heeft die dan ook geen recht op die 1000 euro? Die heeft immers wel die onkosten gemaakt om deel te nemen aan de stages, enzovoort. Onze vraag is of we ook niet in de mogelijkheid moeten voorzien dat die mensen – het zullen er niet veel zijn, neem ik aan – die ook die onkosten gemaakt hebben, toch ook die 1000 euro zouden kunnen krijgen.

En dan is er nog uw belofte om die steun, die nu eenmalig is, structureel te maken. Minister Beke is daarmee bezig, zegt u. Wij hopen dat. We hopen dat men dat niet te lang uitstelt, zodat men dat bij het begin, in oktober, kan meedelen aan die studenten, zodat ze weten waar ze voor staan. Ik vind het belangrijk dat we dat zo snel mogelijk gedaan krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, ook wij gaan dit voorstel van decreet steunen. Er staan absoluut veel goede dingen in, om inderdaad de goede start van volgend schooljaar in het leerplichtonderwijs te garanderen. We zijn ook heel blij dat er een aantal positieve initiatieven worden genomen voor de cursisten in het volwassenenonderwijs, zoals ik al een hele tijd vraag. Zo is er de eenmalige vrijstelling van het inschrijvingsgeld volgend schooljaar, als cursisten zich voor dezelfde module herinschrijven omdat ze niet geslaagd waren of omdat ze niet aan de evaluatie hebben deelgenomen, wat onder de gegeven omstandigheden natuurlijk vaak te maken heeft met de moeilijkheid om in coronatijden de cursus te volgen. Dezelfde blijheid is er over het feit dat de responsabiliseringsbijdrage voor vooral cursisten NT2 wordt geschrapt bij een vierde inschrijving. Ik denk dat we het erover eens zijn dat het voor veel mensen, en zeker kwetsbare mensen, moeilijk is geweest om cursussen op afstand te volgen. Die beslissing lijkt mij dus niet meer dan logisch.

Dan over de veelbesproken resolutie van de meerderheid over het teruggeven van leerkrediet aan studenten. Collega's, jullie weten dat we het anders zouden hebben gedaan, maar ik moet zeggen dat we ons uiteindelijk wel kunnen vinden in de regeling die hier is uitgewerkt. De procedure lijkt op dit moment veel eenvoudiger dan eerst het geval leek te zijn. Er is in de gevraagde financiële compensatie voorzien, ook voor de hogere onderwijsinstellingen, mochten ze daar een prijs voor moeten betalen. De definitie van overmacht is inderdaad voldoende breed om ervoor te zorgen dat alle studenten die eventueel een prijs zouden betalen voor die coronacrisis in ieder geval hun leerkrediet zouden kunnen terugkrijgen.

Ik sluit me natuurlijk aan bij het amendement dat ik samen met de heer Stijn Bex heb ingediend. Wat ons betreft moet er gewoon nog een rechtzetting

gebeuren om ervoor te zorgen dat studenten die geen examens hebben kunnen afleggen, niet alleen hun leerkrediet, maar ook hun studietoelagekrediet zouden kunnen terugkrijgen omdat ze dat natuurlijk nodig hebben om in de toekomst een studietoelage aan te vragen.

Tot slot ben ik heel blij, dat heb ik vorige week ook in de commissie gezegd, dat er een financiële tegemoetkoming komt voor het extra stagejaar voor studenten Verpleegkunde. Dat was al lang beloofd. Dat komt er nu eenmalig. Dat is absoluut een stap in de goede richting. We hopen inderdaad dat er nu ook snel werk wordt gemaakt van een structurele oplossing.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik ga het kort houden, voorzitter. Ik wil me richten tot de collega's ter rechter- of ter linkerzijde. Ik willen jullie bedanken voor de bloemetjes over het leerkrediet, maar ook vooral voor de discussie in de commissie daarover. Ik denk dat die constructief was. Door samen te spreken met het veld, met de mensen, met de studenten, met VLIR-VLHORA enzovoort, maar ook met jullie, zijn we tot deze regeling gekomen. Ik denk dat dat een mooi einde is.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, er zijn nog een aantal vragen gesteld. Collega Bex, het feit dat de resultaten nu meevallen, zegt natuurlijk niets over hoeveel er uiteindelijk al dan niet zullen aanvragen. Daar deel ik uw mening. In elk geval, dat de resultaten meevallen is wel een opsteker, denk ik, zowel voor de studenten als voor de instellingen hoger onderwijs, namelijk dat de inspanningen van het afstandsonderwijs die gebeurd zijn, niet nodeloos zijn geweest, dat we ook bij studenten merken dat ze erin slagen om zelfstandig die leerstof te verwerken. Maar men zal inderdaad op het einde van de rit moeten zien hoeveel er effectief daarvan gebruik moeten maken.

Voor de collega van het Vlaams Belang, dank u wel wat betreft het buitengewoon onderwijs en de telling. Dat de studenten het in eer en geweten indienen: ja. Want voor studenten die ziek zijn geweest of voor studenten met een overlijden in de familie bestaat er al een situatie van overmacht. Die bestond al voor corona. Dat is een aparte regeling. Daar moeten we eigenlijk niets rond doen.

Naar het andere hebben we effectief gekeken: gaan we vragen dat studenten het moeten motiveren? We zouden dan in heel gekke situaties terecht komen. Een student die normaal in de bibliotheek van zijn dorp studeert, zou naar de gemeente moeten gaan om een attest van de gemeente dat de bibliotheek dicht is geweest en dat hij niet in de bibliotheek heeft kunnen studeren. Dat zou een hoop papierlast teweegbrengen waar niemand vragende partij voor is.

Dus ja, collega, het kan zijn dat er een aantal studenten zijn die overmacht gaan invoeren die eigenlijk geen overmacht hebben gehad. Ja, maar het andere zou willen zeggen dat studenten dossiers moeten beginnen samenstellen met allerlei stukken, en dan eventueel overtuigd of verleid zouden worden om dat met advocaten te gaan doen en dat zou geen eenvoudige procedure zijn. Dat zou een dure procedure zijn. Dat leek ons nog slechter te zijn dan het feit dat we op deze manier in een lichte procedure hebben voorzien.

Wat betreft verpleegkunde, waarom staat er 'degenen die geslaagd zijn'? Omdat het diegenen zijn die dit jaar afstuderen. Die kunnen we volgend jaar niets meer geven. Degenen die dit jaar geen diploma halen, die zien we automatisch – jammer genoeg – in de instelling terug. We hopen in elk geval dat minister Beke tegen dan de situatie met de werkgevers heeft uitgewerkt waardoor de student dan zou kunnen genieten.

Want stel u voor, collega, dat die student nu en volgend jaar daarvan geniet, dan passeert die tweemaal langs de kassa, en dan krijgt men iets heel raars – het Vlaams Belang wilde studieverlenging altijd tegengaan – en creëert men bijna een motivatie om tweemaal mee te doen. Dat lijkt me niet aangewezen.

Collega's, we zijn nog even aan het bekijken wat de impact is van het amendement dat jullie hebben ingediend om "en 14, §1," toe te voegen. Op het eerste gezicht lijkt het ons inderdaad iets om toe te voegen, maar we zijn nog even aan het bekijken, in samenlezing met het oorspronkelijke artikel 26 van het decreet van 2008, wat de impact zou zijn.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 418/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 24.

Er is een amendement op artikel 25. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 418/2)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 26 tot en met 28.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement, de artikelen en het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vanmiddag.

U kunt nu terecht in het zelfbedieningsrestaurant voor een maaltijd.

We komen om 20 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19.08 uur.